

System riadenia Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu pre programové obdobie 2014 – 2021

Obsah

ÚVOD	5
ZOZNAM SKRATIEK	6
1 VŠEOBECNÉ USTANOVENIA	7
1.1 VECNÉ VYMEDZENIE	7
1.2 CIELE FINANČNÝCH MECHANIZMOV	7
1.3 PRINCÍPY IMPLEMENTÁCIE.....	7
1.3.1 <i>Ludské práva</i>	8
1.3.2 <i>Spravovanie finančných mechanizmov</i>	8
1.3.3 <i>Plánovanie a dosahovanie výsledkov</i>	9
1.4 PRINCÍPY SPOLUPRÁCE	9
1.5 PRÁVNÝ RÁMEC.....	10
1.6 ZÁKLADNÉ POJMY A ZOZNAM SKRATIEK	11
1.6.1 <i>Zoznam pojmov definovaných v Nariadeniach</i>	11
1.6.2 <i>Zoznam ďalších pojmov</i>	13
1.7 ZVIDITEĽNENIE PODPORY	16
1.8 FINANČNÝ PRÍSPEVOK	17
1.9 NÁKLADY PRISPIEVATEĽSKÝCH ŠTÁTOV NA RIADENIE	17
1.10 NÁKLADY PRIJÍMATEĽSKÉHO ŠTÁTU NA RIADENIE	17
1.11 REZERVNÉ ZDROJE.....	18
1.12 DOKONČENIE PROJEKTOV VYBRANÝCH V RÁMCI FINANČNÝCH MECHANIZMOV 2009 – 2014	18
2 STRATEGICKÝ PRÍSTUP	18
2.1 PRIORITYNÉ SEKTORY	18
2.2 FINANCOVANIE PRE DONORSKÝCH PARTNEROV PROGRAMU.....	19
2.3 FINANCOVANIE PRE MEDZINÁRODNÉ PARTNERSKÉ ORGANIZÁCIE	19
2.4 FOND PRE REGIONÁLNU SPOLUPRÁCU	19
2.5 MEMORANDÁ O POROZUMENÍ	19
2.6 STRATEGICKÁ SPRÁVA	20
2.7 VÝROČNÉ STRETNUTIE	20
3 INFORMOVANOSŤ A KOMUNIKÁCIA	21
3.1 VŠEOBECNÉ USTANOVENIA	21
3.2 POVINNOSTI NÁRODNÉHO KONTAKTNÉHO BODU	21
3.3 POVINNOSTI SPRÁVCU PROGRAMU	21
3.3.1 <i>Používanie loga</i>	22
3.3.2 <i>Nástroje na zabezpečenie publicity</i>	22
4 BILATERÁLNE VZŤAHY	22
4.1 VŠEOBECNÉ PRINCÍPY	22
4.2 SPOLOČNÝ VÝBOR PRE BILATERÁLNE FONDY	22
4.3 PROGRAMY S DONORSKÝM PARTNEROM	23
4.4 VÝBOR PRE SPOLUPRÁCU	23
4.5 PROJEKTY S DONORSKÝM PARTNEROM	24
4.6 FOND PRE BILATERÁLNE VZŤAHY	24
4.7 POUŽITIE PROSTRIEDKOV PRE BILATERÁLNE VZŤAHY NA ÚROVNI PROGRAMU	24
5 SYSTÉMY RIADENIA A KONTROLY	25
5.1 VŠEOBECNÉ PRINCÍPY SYSTÉMOV RIADENIA A KONTROLY	25
5.2 USTANOVENIE NÁRODNÝCH ORGÁNOV	26
5.3 NÁRODNÝ KONTAKTNÝ BOD	26

5.4	CERTIFIKAČNÝ ORGÁN	28
5.4.1	<i>Orgán pre nezrovnalosti</i>	29
5.5	ORGÁN AUDITU	29
5.6	SPRÁVCA PROGRAMU	29
5.6.1	<i>Povinnosti správcu programu vo vzťahu k implementácii programu</i>	29
5.6.2	<i>Povinnosti správcu programu vo vzťahu k výberu a implementácii projektov</i>	31
5.6.3	<i>Povinnosti správcu programu vo vzťahu k partnerom projektu</i>	32
5.6.4	<i>Povinnosti správcu programu v oblasti riadenia programu</i>	33
5.6.5	<i>Povinnosti správcu programu v oblasti výdavkov a overovania platieb</i>	33
5.6.6	<i>Povinnosti správcu programu v oblasti monitorovania a vecného overovania</i>	34
5.6.7	<i>Povinnosti správcu programu v oblasti bilaterálnych vzťahov</i>	34
5.6.8	<i>Povinnosti správcu programu v oblasti verejného obstarávania</i>	34
5.6.9	<i>Povinnosti správcu programu v oblasti publicity</i>	34
5.6.10	<i>Povinnosti správcu programu v oblasti nezrovnalostí</i>	35
5.6.11	<i>Overovanie výdavkov správcom programu</i>	35
5.7	NASTAVOVANIE SYSTÉMOV RIADENIA A KONTROLY	36
6	PROGRAMY	37
6.1	PRÍPRAVA PROGRAMOV	37
6.2	OSNOVA PROGRAMU.....	38
6.3	PROGRAMOVÁ DOHODA.....	38
6.4	GRANTOVÉ MIERY A MINIMÁLNA VÝŠKA PROJEKTOVÝCH GRANTOV	39
6.5	VÝBER PREDDEFINOVANÝCH PROJEKTOV	39
6.6	SCHÉMY MALÝCH GRANTOV V RÁMCI PROGRAMOV	40
6.7	FINANČNÉ NÁSTROJE	40
6.8	DOHODA O IMPLEMENTÁCII PROGRAMU.....	40
6.9	ÚPRAVA PROGRAMOV	41
6.10	PREVERENIE EURÓPSKOU KOMISIOU.....	41
6.11	VÝROČNÁ PROGRAMOVÁ SPRÁVA	41
6.12	ZÁVEREČNÁ PROGRAMOVÁ SPRÁVA	42
6.13	PROGRAMY SPRAVOVANÉ ÚFM, MEDZIVLÁDNYMI ORGANIZÁCIAMI ALEBO ORGÁNMI PRISPIEVATELSKÝCH ŠTÁTOV	42
7	VÝBER PROJEKTOV	42
7.1	SPÔSOBY VÝBERU.....	42
7.2	OPRÁVNENOSŤ PRIJÍMATELOV A PARTNEROV PROJEKTU	42
7.3	VÝZVY NA PREDKLADANIE ŽIADOSTÍ O PROJEKT	42
7.3.1	<i>Zmena dátumu uzávierky výzvy</i>	43
7.3.2	<i>Zmena podmienok výzvy počas doby platnosti výzvy</i>	44
7.3.3	<i>Zmeny podmienok výzvy pred uzavretím projektovej zmluvy</i>	45
7.3.4	<i>Zrušenie výzvy</i>	45
7.3.5	<i>Zmeny iných náležitostí výzvy</i>	45
7.3.6	<i>Priebežné výzvy</i>	45
7.4	HODNOTENIE PROJEKTOV A UDELOVANIE GRANTOV	46
7.5	KONFLIKT ZÁUJMOV	46
7.6	PROJEKTOVÁ ZMLUVA	48
7.7	PARTNERI PROJEKTU A PARTNERSKÉ DOHODY	48
7.7.1	<i>Partneri s finančnou účasťou</i>	48
7.7.2	<i>Partneri bez finančnej účasti</i>	49
8	OPRÁVNENOSŤ VÝDAVKOV	49
8.1	OPRÁVNENOSŤ VÝDAVKOV PROGRAMU	49
8.2	VŠEOBECNÉ PRINCÍPY OPRÁVNENOSTI VÝDAVKOV	49
8.2.1	<i>Obdobie oprávnenosti výdavkov</i>	50
8.2.2	<i>Súlad s predmetom programovej dohody a rozpočtom programu</i>	51
8.2.3	<i>Primeranosť výdavku a nevyhnutnosť výdavku</i>	51
8.2.4	<i>Hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť výdavku</i>	51
8.2.5	<i>Identifikovateľnosť a overiteľnosť výdavku</i>	51
8.2.6	<i>Súlad s platnou daňovou a sociálnou legislatívou</i>	52
8.2.7	<i>Niektoré osobitné podmienky týkajúce sa vybavenia</i>	52

8.2.8	Účtovné záznamy a oprávnenosť výdavku.....	52
8.3	OPRÁVNENÉ PRIAME VÝDAVKY PROJEKTU	52
8.4	ŠTANDARDNÉ STUPNICE JEDNOTKOVÝCH NÁKLADOV	53
8.5	NEPRIAME VÝDAVKY PROJEKTU (REŽIJNÉ NÁKLADY)	53
8.6	NÁKUP NEHNUTEĽNOSTÍ A POZEMKOV	53
8.7	VYLÚČENÉ NÁKLADY	53
8.8	OPRÁVNENÉ VÝDAVKY V RÁMCI FONDU PRE BILATERÁLNE VZŤAHY	54
8.9	ŠTIPENDIÁ A PROGRAMY MOBILÍT	54
8.10	OPRÁVNENOSŤ NÁKLADOV NA RIADENIE VZNIKNUTÝCH SPRÁVCOVI PROGRAMU	54
8.10.1	Overenie oprávnenosti výdavkov na riadenie správcu programu	55
8.11	TECHNICKÁ ASISTENCIA PRE PRIJÍMATEĽSKÝ ŠTÁT	55
8.12	PREUKAZOVANIE VÝDAVKOV	55
8.12.1	Preukazovanie výdavkov prostredníctvom auditnej správy	56
8.13	OBDOBIE OPRÁVNENOSTI VÝDAVKOV V PROJEKTOCH	56
8.14	TRVÁČNOSŤ A UDRŽATEĽNOSŤ PROJEKTOV	56
8.15	VEREJNÉ OBSTARÁVANIE.....	57
8.15.1	Odhaľovanie kolúzie a konfliktu záujmov vo verejnom obstarávaní	58
8.16	ŠTÁTNA POMOC	59
9	FINANČNÉ RIADENIE	61
10	EVALUÁCIE	61
10.1	ZODPOVEDNOSŤ PRIJÍMATEĽSKÝCH ŠTÁTOV	61
10.2	ÚLOHA VFM/MZV NK.....	61
11	EXTERNÝ MONITORING A AUDITY.....	61
11.1	EXTERNÝ MONITORING.....	61
11.2	RADA AUDÍTOROV EZVO.....	61
11.3	AUDITY A OVERENIA NA MIESTE ORGANIZOVANÉ VFM	61
11.4	PRÍSTUP	62
12	NEZROVNALOSTI.....	62
12.1	POVINNOSTI SÚVISIACE S NEZROVNALOSŤAMI	63
12.1.1	Zodpovednosť jednotlivých subjektov.....	63
12.1.2	Riešenie nezrovnalostí	63
12.2	DEFINÍCIA NEZROVNALOSTÍ.....	64
12.2.1	Porušenie finančnej disciplíny.....	64
12.2.2	Nezrovnalosť ako trestný čin	65
12.2.3	Nezrovnalosť ako porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania	66
12.2.4	Nezrovnalosť ako porušenie zákona o účtovníctve	66
12.2.5	Nezrovnalosť ako porušenie legislatívy v oblasti štátnej pomoci	67
12.2.6	Nezrovnalosť ako porušenie zákona o ochrane hospodárskej súťaže	67
12.3	SUBJEKTY ZODPOVEDNÉ ZA PREKLADANIE SPRÁV	67
12.4	REGISTER NEZROVNALOSTÍ	68
12.5	HLÁSENIE NEZROVNALOSTÍ	68
12.6	OHLASOVANIE POKROKU V SÚVISLOSTI S UŽ OHLÁSENÝMI NEZROVNALOSŤAMI.....	68
12.7	MECHANIZMUS SŤAŽNOSTÍ.....	68
13	POZASTAVENIE PLATIEB, FINANČNÉ KOREKCIE A REFUNDÁCIA	69
13.1	POZASTAVENIE PLATIEB	69
13.1.1	Pozastavenie platieb z úrovne Národného kontaktného bodu	69
13.1.2	Pozastavenie platieb z úrovne prispievateľských štátov	71
13.2	FINANČNÉ KOREKCIE	71
13.2.1	Finančné korekcie v programe	72
13.2.2	Finančné korekcie v projekte.....	72
13.2.3	Finančná korekcia za nedostatky vo verejnom obstarávaní	72
13.3	KRITÉRIÁ PRE FINANČNÉ KOREKCIE	73
13.4	POSTUP	73
13.4.1	Postup na národnej úrovni	73
13.4.2	Postup z úrovne prispievateľských štátov.....	74
13.5	VRÁTENIE FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV	74

13.5.1	<i>Vrátenie finančných prostriedkov na národnej úrovni</i>	74
13.5.2	<i>Vrátenie finančných prostriedkov prispievateľským štátom</i>	76
13.6	VŠEOBECNÉ POZASTAVENIE PLATIEB PRÍJIMATELSKÉMU ŠTÁTU.....	77
13.7	POZASTAVENIE REALIZÁCIE PROGRAMU.....	77
13.8	UKONČENIE DOHODY O IMPLEMENTÁCII PROGRAMU	78
14	ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA	79
14.1	JAZYK	79
14.2	ZÁVÄZKY.....	80
14.3	ROZHODNÉ PRÁVO A PRÍSLUŠNOSŤ SÚDOV	80
15	ZOZNAM PRÍLOH	80

Úvod

Súbežne s tým, ako sa Slovenská republika 1. mája 2004 stala platným členom Európskej únie, stala sa aj platným členom Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len „EHP“). Podľa článku 128 Zmluvy o EHP, podpísanej dňa 2. mája 1992 v Porte, sa akýkoľvek európsky štát, ktorý sa stane členom Spoločenstva, uchádza aj o prístupenie k Zmluve o EHP. Návrh Dohody o účasti Českej republiky, Estónskej republiky, Cyperskej republiky, Maďarskej republiky, Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Maltskej republiky, Poľskej republiky, Slovinskej republiky a Slovenskej republiky na EHP prerokovala aj vláda SR dňa 27. augusta 2003 a prijala uznesenie č. 816, ktorým súhlasila s návrhom na jej uzavretie. Národná rada Slovenskej republiky vyslovila súhlas s dohodou uznesením č. 783 zo 4. februára 2004 a rozhodla, že ide o medzinárodnú zmluvu podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR o uzavretí Dohody o účasti Českej republiky, Estónskej republiky, Cyperskej republiky, Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Maďarskej republiky, Maltskej republiky, Poľskej republiky, Slovinskej republiky a Slovenskej republiky v Európskom hospodárskom priestore bolo publikované v Zbierke zákonov č. 266/2004, číslo oznámenia 266/2004 Z. z. s účinnosťou od 1. 5. 2004.

Ide v poradí o tretie obdobie Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu implementované v Slovenskej republike. Prvé programové obdobie zahŕňovalo roky 2004 – 2009, druhé programové obdobie zahŕňovalo roky 2009 – 2014. Predkladaný materiál by mal ponechať dostatočnú flexibilitu pre zapojené subjekty tak, aby mohli pružne reagovať na prípadné dodatočné požiadavky a vývoj implementácie v neskorších fázach.

Systém riadenia a kontroly v Slovenskej republike je v rozsahu ustanovenom týmto materiálom centralizovaný a unifikovaný pre všetky programy spravované správcami programov ustanovenými v memorandách o porozumení uzavretých medzi SR a prispievateľskými štátmi v tomto programovom období, resp. Národným kontaktným bodom. Cieľom tejto centralizácie a unifikácie je eliminovať hroziace riziko nevyčerpania finančných prostriedkov pridelených Slovenskej republike, vyplývajúce z neskorého uzatvorenia protokolu 38c medzi EÚ a prispievateľskými štátmi a Dohody o Nórskom finančnom mechanizme medzi EÚ a Nórskom. Toto riziko bude eliminované najmä nasledujúcimi opatreniami:

- vytvorením centralizovaného systému so silným postavením Národného kontaktného bodu,
- vytvorením jednotného systému riadenia a kontroly pre všetky programy v rámci finančných mechanizmov spravované Národným kontaktným bodom,
- ustanovením spoločných, povinných prvkov systémov riadenia a kontroly aj pre ostatné programy spravované správcami programov, s ktorými Národný kontaktný bod uzatvára Dohodu o implementácii programu,
- zavedením riadenia založeného na výsledkoch.

Zoznam skratiek

CO	Certifikačný orgán
EÚ	Európska únia
FM EHP	Finančný mechanizmus Európskeho hospodárskeho priestoru
FPR	Záverečná programová správa (Final Programme Report)
IFR	Priebežná finančná správa (Interim Financial Report)
MZV NK	Ministerstvo zahraničných vecí Nórskeho kráľovstva
NFM	Nórsky finančný mechanizmus
NK	Nórske kráľovstvo
NKB	Národný kontaktný bod
OA	Orgán auditu
PSP	Priebežná správa o projekte
SP	správca programu
ŠR	štátny rozpočet
ÚFM	Úrad pre finančný mechanizmus
ÚVA	Úrad vládneho auditu
VFM	Výbor pre finančný mechanizmus EHP
VPS	Výročná programová správa
ZSP	Záverečná správa o projekte

1 Všeobecné ustanovenia

1.1 Vecné vymedzenie

Tento materiál je nelegislatívnym všeobecným materiálom a ako taký nepredstavuje všeobecne záväzný právny predpis. Podmienky uvedené v tomto materiáli môžu byť záväzné aj pre iné subjekty, ak je táto záväznosť odvodená od iných skutočností, ako sú napr. Dohoda o implementácii programu či iné formy zmluvných vzťahov uzatváraných medzi Národným kontaktným bodom a ostatnými subjektmi zapojenými do systému riadenia, resp. implementácie týchto finančných mechanizmov.

Predkladaný materiál sleduje štruktúru Nariadení tak, aby mohol byť použitý ako prehľadný nástroj pri vykonávaní auditu pripravenosti v nadväznosti na vypracovanie podrobného opisu systémov riadenia a kontroly v zmysle príslušných ustanovení Nariadení. Tento materiál je pripravovaný tak, aby bol v súlade s Nariadeniami a aby bol aj dostatočne flexibilný vo vzťahu k možným zmenám Nariadení. Neskorší rozpor medzi týmto materiálom a Nariadeniami sa nedá vylúčiť, preto prípadné zmeny Nariadení budú do tohto materiálu zapracované formou dodatku alebo výnimky bezodkladne po tom, ako nadobudnú účinnosť. V prechodnom období platí, že ustanovenia Nariadení majú prednosť pred ustanoveniami tohto materiálu.

1.2 Ciele finančných mechanizmov

Celkovými cieľmi Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu je prispieť k odstraňovaniu regionálnych disparít v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru a posilniť spoluprácu medzi prijímateľskými a prispievateľskými štátmi. Pre Slovenskú republiku bola na roky 2014 – 2021 vyčlenená suma 50 782 500 eur z Finančného mechanizmu EHP a suma 53 835 000 eur z Nórskeho finančného mechanizmu. V týchto sumách už je zohľadnené odpočítanie nákladov prispievateľských štátov na riadenia a správu finančných mechanizmov vo výške 7,5 %.

Dosahovanie týchto cieľov sa predpokladá implementáciou bilaterálnych medzinárodných zmlúv, tzv. memoránd o porozumení, ktoré boli uzavreté medzi Slovenskou republikou a prispievateľskými štátmi samostatne pre oba finančné mechanizmy v programovom období 2014 – 2021.

1.3 Princípy implementácie

Princípy implementácie ustanovujú Nariadenia, pričom tieto princípy je možné začleniť do niekoľkých kategórií.

Princípy z oblasti ľudských práv:

- a) rešpekt k ľudskej dôstojnosti,
- b) sloboda,

- c) demokracia,
- d) rovnosť,
- e) vláda práva, vrátane práv osôb patriacich k menšinám.

Princípy z oblasti spravovania finančných mechanizmov:

- a) dobrá správa vecí verejných,
- b) participatívnosť a inkluzívnosť,
- c) zodpovednosť,
- d) transparentnosť,
- e) citlivosť,
- f) hospodárnosť,
- g) účinnosť,
- h) riadenie založené na výsledkoch,
- i) riadenie rizík,
- j) nulová tolerancia voči korupcii.

Princípy z oblasti plánovania a dosahovania výsledkov:

- a) udržateľný rozvoj,
- b) dlhodobý hospodársky rast,
- c) sociálna súdržnosť,
- d) ochrana životného prostredia,

Tieto princípy sa prelínajú celým implementačným cyklom a musia byť brané do úvahy vo všetkých fázach tohto cyklu, či už ide o vypracovanie osnovy programu, vyhlasovanie výziev, výber projektov alebo o samotnú implementáciu jednotlivých projektov. V tomto materiáli nie je dostatočný priestor a nie je ani jeho zmyslom rozoberať jednotlivito všetky vyššie uvedené princípy. V nasledujúcich kapitolách preto Národný kontaktný bod predstavil len veľmi voľnú interpretáciu, najmä s ohľadom na dosah a presah týchto princípov na reálne problémy, s ktorými sa možno v implementačnej praxi stretnúť.

1.3.1 Ľudské práva

Princípy ľudských práv je potrebné zohľadniť vo všetkých kľúčových fázach, najmä však pri fáze tvorby osnovy programu. Programy musia byť navrhnuté tak, aby nielen rešpektovali, ale aj posilňovali tieto princípy. Správcovia programov, ale aj Národný kontaktný bod by preto mali zabezpečiť, napríklad počas hodnotenia programov a projektov, ich monitorovania alebo evaluácie, či v týchto oblastiach nastáva posun želaným smerom.

Všetkým subjektom, ktoré sa podieľajú alebo majú záujem podieľať sa na implementácii finančných mechanizmov, musí byť poskytnutá rovnosť príležitostí vrátane práva na rovnaké zaobchádzanie. Pri každej rozhodovacej činnosti je potrebné dbať na to, aby rozhodovanie nebolo svojvoľné, aby bol poskytnutý priestor pre spätnú väzbu a aby konečné rozhodnutie bolo podporené právnym základom.

1.3.2 Spravovanie finančných mechanizmov

Pri správe finančných mechanizmov sa vyžaduje neustály kontakt s verejnosťou. Otvorenosť a transparentnosť pomáhajú odhaľovať nedostatky a nezrovnalosti pri implementácii

projektov. Odborné diskusie sú zasa vítaným nástrojom pri vypracovávaní osnov programov, pri ktorých je možné vopred identifikovať potenciálny záujem verejnosti a plány, prípadne upraviť takým smerom, ktorý bude pre potenciálnych žiadateľov atraktívny.

Citlivosť sa prejavuje najmä s ohľadom na to, aby sa do úvahy zobrali aj ostatné skupiny obyvateľov, nielen tí, ktorí budú priamo dotknutí úžitkami z implementácie programov či projektov.

Základnými atribútmi riadenia založeného na výsledkoch (Results Based Management) sú: zodpovednosť aktérov, postupný proces učenia sa a s tým súvisiaca spätná väzba. Praktickou implikáciou implementácie tohto typu riadenia do implementácie finančných mechanizmov je nevyhnutný predpoklad vysokej odbornosti aktérov tak, aby boli schopní v procese riadenia eliminovať nežiaduce účinky, ktoré by mohli zmarit' úsilie dosiahnuť určené výstupy a ciele. Podstatou riadenia založeného na výsledkoch sú jasne určené ciele a výstupy projektu a programu a udržiavanie a aktualizácia zdrojovej databázy, ktorá poskytuje presné údaje o dosahovaní týchto cieľov a výstupov v každej fáze implementácie.

Riadenie rizík je súvisiacim princípom, kedy pri posudzovaní osnov programov a hodnotení žiadostí o projekt sa musí klásť zvýšený dôraz na reálnosť určených cieľov a výstupov. V rámci spätnej väzby poskytnutej výstupmi z monitorovania je možné upraviť výsledky a aktivity tak, aby boli ciele a výstupy dosiahnuté.

1.3.3 Plánovanie a dosahovanie výsledkov

V súlade s Programovým vyhlásením vlády SR je v tomto kontexte veľmi významné uplatňovanie princípu Hodnoty za peniaze (Value for Money). Tento princíp sa musí aplikovať už v rannej fáze tvorby programu, pričom pri vypracúvaní osnovy programu sa musia preskúmať aj alternatívne riešenia, odhadnúť jednotkové náklady, stanoviť porovnávacie bázy hospodárnosti a počas implementácie tieto veličiny nepretržite sledovať. Inými slovami povedané, už vo fáze osnovy programu by malo byť zrejmé, aké projekty je vo všeobecnosti možné považovať za najlepšie dostupné riešenia, aké ciele, výstupy, výsledky a indikátory je skutočne možné dosiahnuť pri optimalizácii nákladov, a teda stanoviť fixné limity, pri ktorých bude možné merať úspech programu kvantitatívnymi, ale aj kvalitatívnymi parametrami.

Osobitou kategóriou je proces verejných obstarávaní, ktorý sa vyznačuje veľkou chybovosťou. Orientácia na cenu ako jediné výberové kritérium do značnej miery znemožňuje aplikáciu princípu hodnoty za peniaze na projektovej úrovni. Podpora prístupov, ktoré by preferovali aj iné kritériá, by preto mala byť samozrejmosťou.

1.4 Princípy spolupráce

Jedným z hlavných cieľov finančných mechanizmov je podpora spolupráce medzi Slovenskom a Nórskom, Islandom a Lichtenštajnskom. Jednou zo základných úloh Národného kontaktného bodu, správcov programov, ale aj prijímateľov a ich partnerov je preto vytvárať podmienky na zjednodušenie tejto spolupráce, či už ide o stretnutia potenciálnych žiadateľov a ich potenciálnych projektových partnerov, bodové zvýhodnenie

projektov s účasťou donorských partnerov alebo o odstránenie byrokratických bariér spolupráce, napr. procesom zjednodušenia preukazovania výdavkov.

Dôraz by mal však byť kladený nielen na kvantitu, ale aj na kvalitu týchto partnerstiev. Skúsenosti ukazujú, že mechanické nastavenie výberových kritérií absolútne nestačí. Úlohou správcov programov, ale aj ich donorských programových partnerov by preto malo byť odhaliť umelé partnerstvá, ktoré boli založené len s cieľom získať zvýhodnenie pri bodovom hodnotení. Preto je potrebné dôsledne aplikovať definíciu partnerstiev podľa Nariadení, podľa ktorej je partnerom projektu subjekt aktívne zapojený do implementácie projektu alebo k nej efektívne prispievajúci, a ktorý s prijímateľom zdieľa spoločný ekonomický alebo sociálny cieľ, ktorý má byť implementáciou projektu zrealizovaný.

1.5 Právny rámec

Právny rámec Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu (ďalej len „Právny rámec FM EHP a NFM“) na roky 2014 – 2021 tvoria:

1. Dohoda medzi Európskou úniou, Islandskou republikou, Lichtenštajnským kniežatstvom a Nórskeho kráľovstvom o Finančnom mechanizme EHP na obdobie rokov 2014—2021, ktorej prílohou je Protokol 38c k zmluve o EHP o Finančnom mechanizme EHP 2014 – 2021.
2. Dohoda medzi Nórskeho kráľovstvom a Európskou úniou o Nórskom finančnom mechanizme na roky 2014 – 2021.
3. Memorandum o porozumení pri implementácii Finančného mechanizmu EHP 2014 – 2021.
4. Memorandum o porozumení pri implementácii Nórskeho finančného mechanizmu 2014 – 2021.
5. Nariadenie o implementácii Finančného mechanizmu EHP 2014 – 2021 a Nariadenie o implementácii Nórskeho finančného mechanizmu 2014 – 2021.
6. Programové dohody, uzatvárané medzi Národným kontaktným bodom a Výborom pre finančný mechanizmus EHP a/alebo Ministerstvom zahraničných vecí Nórskeho kráľovstva pre každý program.
7. Príručky/usmernenia vydané Výborom pre finančný mechanizmus EHP a/alebo Ministerstvom zahraničných vecí Nórskeho kráľovstva po konzultácii s prijímateľskými štátmi.
8. Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 253/2016 k materiálu "Organizačné zabezpečenie Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu v programovom období 2014 – 2021“.
9. Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 530/2016 k návrhu na uzavretie memoránd o porozumení k implementácii Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu na roky 2014 – 2021.
10. Uznesenie vlády Slovenskej republiky k materiálu Systém riadenia Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu v programovom období 2014 – 2021.
11. Uznesenie vlády Slovenskej republiky k materiálu Systém financovania a finančného riadenia Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu na programové obdobie 2014 – 2021.
12. Príručky, usmernenia, pokyny a ďalšie dokumenty, vydané Národným kontaktným bodom, Certifikačným orgánom, Orgánom auditu a Orgánom pre nezrovnalosti.

13. Dohody o implementácii programu, uzatvárané medzi Národným kontaktným bodom a správcami programov pre každý program.
14. Platné právne predpisy SR a EÚ.

Je povinnosťou Národného kontaktného bodu zabezpečiť, aby akýchkoľvek ďalších ustanovení prijatých nad rámec ustanovení obsiahnutých v dokumentoch podľa bodov 1. až 7. tejto kapitoly bolo čo najmenej.

1.6 Základné pojmy a zoznam skratiek

1.6.1 Zoznam pojmov definovaných v Nariadeniach

- a) „**Certifikačný orgán**“: národný verejný orgán, funkčne nezávislý od Orgánu auditu a Správcu programu, ustanovený prijímateľským štátom pre účely certifikácie finančných informácií, v ktorého kompetencii je prijímanie platieb od prispievateľských štátov v rámci FM EHP a NFM prostredníctvom Úradu pre finančný mechanizmus, vyplácanie platieb správcom programu a certifikovanie finančnej časti IFR / FPR pred jej zaslaním Úradu pre finančný mechanizmus.
- b) „**Evaluácia**“: systematické, objektívne a nezávislé hodnotenie osnovy, implementácie a/alebo výsledkov dosiahnutých v programoch a projektoch s cieľom určenia relevantnosti, ucelenosti a konzistentnosti, efektívnosti, účinnosti, hospodárnosti, vplyvov a udržateľnosti finančného príspevku.
- c) „**Medzinárodná partnerská organizácia**“ (ďalej ako „IPO“): medzinárodná organizácia alebo orgán alebo jej agentúra, zapojená do implementácie finančných mechanizmov, ustanovená VFM/MZV NK.
- d) „**Mimovládna organizácia**“ (ďalej ako „MVO“): nezisková dobrovoľná organizácia zriadená ako právnická osoba, majúca nekomerčný účel, nezávislá od miestnej, regionálnej a centrálnej správy verejných orgánov, politických strán a komerčných organizácií. Náboženské inštitúcie a politické strany nie sú považované za MVO.
- e) „**Ministerstvo zahraničných vecí Nórskeho kráľovstva**“ (ďalej len „MZV NK“): subjekt, ktorý riadi Nórsky finančný mechanizmus 2014 – 2021 na medzinárodnej úrovni.
- f) „**Monitorovanie**“: sledovanie implementácie programu a projektu tak, aby bolo zabezpečené, že sa dodržiavajú dohodnuté postupy, aby bol overený pokrok smerom k dohodnutým výstupom a včas identifikované potenciálne problémy tak, aby bolo možné prijať nápravné opatrenia.
- g) „**Národný kontaktný bod**“: národný verejný orgán ustanovený prijímateľským štátom, ktorý má celkovú zodpovednosť za dosahovanie cieľov finančných mechanizmov a implementáciu memoránd o porozumení.
- h) „**Oprávnené osoby**“: osoby, ktoré sú oprávnené vykonať kontrolu alebo audit programu určené v právnom rámci FM EHP a NFM. Za oprávnenú osobu sú považované najmä Národný kontaktný bod, Certifikačný orgán, Orgán auditu, Úrad vládneho auditu, Najvyšší kontrolný úrad, daňový úrad, Úrad pre finančný mechanizmus, Rada audítorov EZVO, Výbor pre finančný mechanizmus, Ministerstvo zahraničných vecí Nórskeho kráľovstva a/alebo každá nimi poverená osoba.
- i) „**Orgán auditu**“: národný verejný orgán, funkčne nezávislý od Národného kontaktného bodu, Certifikačného orgánu a správcu programu, ustanovený prijímateľským štátom a zodpovedný za overovanie efektívneho fungovania systému riadenia a kontroly.

- j) **“Orgán pre nezrovnalosti”**: národný verejný orgán ustanovený prijímateľským štátom, zodpovedný za vedenie registra nezrovnalostí v súlade s čl. 12.4 Nariadení a za oznamovanie nezrovnalostí Úradu pre finančný mechanizmus v súlade s čl. 12.3, 12.5 a 12.6 Nariadení.
- k) **„Partner donorského programu“**: verejný orgán v prispievateľskom štáte ustanovený VFM/MZV NK, ktorý radí pri príprave a/alebo implementácii programu, a/alebo podieľajúci sa na implementácii programu.
- l) **„Partner programu“**: verejný alebo súkromný subjekt, komerčný alebo nekomerčný, ako aj mimovládne organizácie, medzinárodné organizácie alebo ich orgány alebo agentúry, aktívne zapojený(é) do implementácie programu a efektívne prispievajúci(e) k jeho implementácii.
- m) **„Prispievateľské štáty“**: Island, Lichtenštajnsko a Nórsko. V prípade Nórskeho finančného mechanizmu je prispievateľským štátom len Nórsko.
- n) **„Program“**: štruktúra stanovujúca rozvojovú stratégiu s uceleným súborom opatrení realizovaných prostredníctvom projektov s podporou finančných mechanizmov a zameraná na dosahovanie dohodnutých cieľov a výstupov.
- o) **„Programová dohoda“**: dohoda medzi VFM/MZV NK a Národným kontaktným bodom upravujúca implementáciu konkrétneho programu.
- p) **„Programový grant“**: finančný príspevok prispievateľských štátov na program.
- q) **„Projekt“**: ekonomicky nedeliteľná séria prác plniacich presnú technickú funkciu a majúcih jasne identifikovateľné ciele súvisiace s programom, pod ktorý projekt spadá. Projekt môže obsahovať jeden alebo viacero podprojektov.
- r) **„Projekt s donorským partnerom“**: projekt implementovaný v úzkej spolupráci s projektovým partnerom, ktorého primárne sídlo je v jednom z prispievateľských štátov.
- s) **„Projektová zmluva“**: dohoda medzi správcom programu a realizátorom projektu upravujúca implementáciu určitého projektu.
- t) **„Projektový grant“**: grant udelený správcom programu prijímateľovi na implementáciu projektu.
- u) **„Projektový partner“**: fyzická osoba alebo právnická osoba aktívne zapojená do implementácie projektu alebo k nej efektívne prispievajúca. S realizátorom projektu zdieľa spoločný ekonomický alebo sociálny cieľ, ktorý má byť realizovaný implementáciou tohto projektu.
- v) **„Realizátor projektu“** (ďalej aj ako „Prijímateľ“): fyzická osoba alebo právnická osoba majúca zodpovednosť za iniciovanie, prípravu a implementáciu projektu.
- w) **„Sociálni partneri“**: zástupcovia organizácií zamestnávateľov a odborových organizácií.
- x) **„Spoločný výbor pre bilaterálne fondy“**: výbor zriadený Národným kontaktným bodom na prerokúvanie záležitostí bilaterálneho záujmu, rozhodovanie o použití Fondu pre bilaterálne vzťahy a preskúmvanie pokroku v implementácii Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu 2014 – 2021 smerom k dosahovaniu cieľa posilnenia bilaterálnych vzťahov.
- y) **„Správca programu“**: verejný alebo súkromný subjekt, komerčný alebo nekomerčný, ako aj mimovládna organizácia, zodpovedný za prípravu a implementáciu programu.
- z) **„Úrad pre finančný mechanizmus“** (ďalej ako „ÚFM“): Úrad pomáhajúci VFM/MZV NK pri riadení finančných mechanizmov. Administratívne je ÚFM súčasťou Európskeho združenia voľného obchodu, v zastúpení VFM/MZV NK je zodpovedný za každodennú implementáciu Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu 2014 – 2021 a slúži ako kontaktný bod.
- aa) **„Výbor pre finančný mechanizmus EHP“** (ďalej ako „VFM“): Výbor zriadený Stálym výborom štátov EZVO, aby riadil Finančný mechanizmus EHP 2014 – 2021.

1.6.2 Zoznam ďalších pojmov

- a) „**Administratívna zhoda**“: súlad žiadosti o projekt predloženej žiadateľom s podmienkami definovanými vo výzve.
- b) „**Administratívne overenie**“: termín uvedený v Nariadeniach, pričom v podmienkach SR tomuto termínu zodpovedá termín administratívna finančná kontrola v zmysle zákona č. 357/2015 o finančnej kontrole a auditu v platnom znení.
- c) „**Celkové oprávnené výdavky programu/projektu**“: suma výdavkov určená v programovej dohode alebo v projektovej zmluve, ktorá je určená na financovanie programu alebo projektu. V prípade, ak skutočne vynaložené výdavky presiahnu sumu celkových oprávnených výdavkov, vzniknutý rozdiel znáša správca programu /prijímateľ z dodatočných vlastných zdrojov. Suma celkových oprávnených výdavkov projektu zahŕňa aj povinné spolufinancovanie prijímateľa v zmysle projektovej zmluvy.
- d) „**Ciele programu**“ (Programme Objectives): predstavujú dlhodobé účinky, ktoré prispievajú k zníženiu ekonomických a sociálnych rozdielov v európskom hospodárskom priestore a posilňujú bilaterálne vzťahy medzi prispievateľskými a prijímateľskými štátmi.
- e) „**Dátum realizácie výdavku**“: posledný deň finančného plnenia výdavku, ak vecné plnenie výdavku predchádza finančnému plneniu výdavku, alebo posledný deň vecného plnenia výdavku v prípade, ak finančné plnenie výdavku predchádza vecnému plneniu výdavku.
- f) „**Dátum uzávierky výzvy**“: dátum uvedený vo výzve na predkladanie žiadostí o projekt, do ktorého je možné žiadosť o projekt predložiť.
- g) „**Deklarované výdavky**“: výdavky, ktoré vznikli správcovi programu/prijímateľovi v predchádzajúcom období a ktoré vykazuje a nárokuje si v IFR/priebežnej správe o projekte.
- h) „**Deň doručenia**“: pracovný deň, kedy boli dokumenty, u ktorých plynie určitá určená lehota, predložené Národnému kontaktnému bodu alebo správcovi programu. Deň doručenia sa zhoduje s dňom registrácie na sekretariáte organizačného útvaru, ktorý vykonáva úlohy Národného kontaktného bodu alebo na sekretariáte správcu programu. Určené lehoty začínajú plynúť dňom nasledujúcim po dni doručenia.
- i) „**Doba platnosti výzvy**“: obdobie od dátumu vyhlásenia výzvy na predkladanie žiadostí o projekt do dátumu jej uzávierky.
- j) „**Dodatočné vlastné zdroje**“: vlastné zdroje správcu programu/prijímateľa, vynaložené nad rámec spolufinancovania programu/projektu. Tieto zdroje predstavujú neoprávnené výdavky, ktoré je správca programu/prijímateľ povinný preukazovať, ak boli súčasťou rozpočtu programu/projektu, alebo ak o to požiada niektorý z orgánov zapojených do systému riadenia a kontroly FM EHP a NFM.
- k) „**Dohoda o implementácii programu**“ (Programme Implementation Agreement): dohoda uzavretá medzi Národným kontaktným bodom a správcou programu, upravujúca podmienky implementácie programu, postavenie, práva a povinnosti zmluvných strán pri implementácii programu. V prípade, ak Národný kontaktný bod plní úlohu správcu programu v zmysle čl. 5.2.4 Nariadení, Dohoda o implementácii programu sa neuzatvára. V takomto prípade je základným dokumentom upravujúcim postavenie, práva a povinnosti správcu programu Programová dohoda, ktorá je následne transponovaná do interných predpisov Národného kontaktného bodu v súlade s čl. 6.8.2 Nariadení.
- l) „**Dohoda o Nórskom finančnom mechanizme na roky 2014 – 2021**“ (ďalej ako „dohoda o NFM“) – dohoda uzavretá medzi Nórsnym kráľovstvom a Európskou úniou, ktorou sa zriaďuje Nórsky finančný mechanizmus.
- m) „**Fond technickej asistencie**“: fond určený na úhradu výdavkov súvisiacich s činnosťou orgánov zapojených do systému riadenia FM EHP a NFM.

- n) **„Finančné plnenie výdavku“**: odoslanie finančných prostriedkov na úhradu dodaných tovarov, služieb a prác dodávateľovi/zhotoviteľovi/zamestnancovi.
- o) **„Hodnotiace kritériá“**: kritériá používané v procese hodnotenia žiadosti o projekt.
- p) **„Koordínátor pomoci“**: Protimonopolný úrad Slovenskej republiky podľa zákona č. 358/2015 Z.z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci.
- q) **„Memorandum o porozumení pri implementácii Finančného mechanizmu EHP 2014 – 2021“** a **„Memorandum o porozumení pri implementácii Nórskeho finančného mechanizmu 2014 – 2021“** (ďalej ako „memorandá“): medzinárodné zmluvy uzavreté medzi prijímateľským štátom a prispievateľskými štátmi. Stanovujú základné rámce implementácie FM EHP a NFM.
- r) **„Monitorovacia správa“**: správa z monitorovania, vypracovaná Národným kontaktným bodom/správcom programu za príslušný program v dohodnutých termínoch, obsahujúca všetky formálne náležitosti definované Národným kontaktným bodom.
- s) **„Nariadenie o implementácii Finančného mechanizmu EHP 2014 – 2021“** a **„Nariadenie o implementácii Nórskeho finančného mechanizmu 2014 – 2021“** (Regulation on the implementation of the EEA Financial Mechanism 2014 – 2021 a Regulation on the implementation of the Norwegian Financial Mechanism 2014 – 2021, ďalej len ako „Nariadenia“): základné vykonávacie predpisy prijaté VFM a MZV NK, upravujúce implementáciu FM EHP a NFM.
- t) **„Nedostatok“**: identifikované pochybenie, ktoré je možné a potrebné odstrániť bez toho, aby toto pochybenie bolo identifikované ako nezrovnalosť.
- u) **„Nezrovnalosť“**: akékoľvek porušenie právneho rámca FM EHP a NFM, ktoré ohrozuje alebo poškodzuje v akejkoľvek fáze implementáciu FM EHP a NFM, najmä implementáciu a / alebo rozpočet akéhokoľvek programu, projektu alebo iných aktivít financovaných z FM EHP a NFM. Nezrovnalosťou sa v súlade s čl. 12.1 nariadení rozumie aj podozrenie z nezrovnalosti.
- v) **„Oprávnený výdavok“**: výdavok, ktorý spĺňa kritériá oprávnenosti výdavkov uvedené v tomto materiáli.
- w) **„Oprávnený žiadateľ“**: subjekt, ktorý je oprávnený požiadať o finančné prostriedky v rámci výzvy vyhlásenej Národným kontaktným bodom/správcom programu.
- x) **„Overenie na mieste“**: termín uvedený v Nariadeniach, pričom v podmienkach SR tomuto termínu zodpovedá termín finančná kontrola na mieste v zmysle zákona č. 357/2015 o finančnej kontrole a auditu v platnom znení.
- y) **„Oznámenie o vysporiadaní finančných vzťahov“** - doklad, ktorý pozostáva z formulára a príloh, na ktorého základe správca programu/prijímateľ potvrdzuje vrátenie finančných prostriedkov v príslušnom pomere na určené účty. Formulár oznámenia vypracúva Národný kontaktný bod v spolupráci s Certifikačným orgánom.
- z) **„Podporná dokumentácia“**: dokumentácia k účtovným dokladom preukazujúca oprávnenosť výdavkov, určená Príručkou pre prijímateľa a partnera.
- aa) **„Podrobná hodnotiacia správa“**: správa vypracovaná správcom programu pred uzavretím projektovej zmluvy, ktorej cieľom je zabezpečiť finančnú a obsahovú efektívnosť projektu a preskúmať možné riziká implementácie.
- bb) **„Ponuka na poskytnutie grantu“**: ponuka, ktorou správca programu oznamuje prijímateľovi schválenie žiadosti o projekt.
- cc) **„Potenciálny správca programu“**: subjekt, ktorý Národný kontaktný bod plánuje ustanoviť za správcu programu.
- dd) **„Predbežná dohoda“** („Letter of intent“) – dohoda medzi žiadateľom a jeho potenciálnym projektovým partnerom.

- ee) **„Priebežná finančná správa“** (Interim Financial Report - IFR): správa, ktorú správca programu v šesťmesačných intervaloch elektronicky predkladá na schválenie Certifikačnému orgánu a v kópii Národnému kontaktnému bodu (ak neplní funkciu správcu programu). Na základe tejto správy správca programu deklaruje výdavky, ktoré poskytol prijímateľovi a deklaruje vynaložené výdavky na riadenie programu (zúčtovanie výdavkov správcom programu) a žiada o finančné prostriedky na nasledujúce obdobie. Formulár IFR vypracúva Úrad pre finančný mechanizmus.
- ff) **„Priebežná správa o projekte“**: správa, ktorú predkladá prijímateľ správcovi programu minimálne raz za šesť mesiacov správcovi programu, s cieľom informovať správcu programu o finančnom a vecnom pokroku v projekte. Priebežná správa o projekte je zároveň aj žiadosťou o platbu. Minimálne náležitosti priebežnej správy o projekte stanovuje Národný kontaktný bod.
- gg) **„Príručka pre prijímateľa a partnera“** (ďalej len „Príručka pre prijímateľa“): príručka vydaná Národným kontaktným bodom, podrobne upravujúca procesy a postupy implementácie FM EHP a NFM na národnej úrovni.
- hh) **„Protokol 38c k zmluve o EHP o Finančnom mechanizme EHP 2014 – 2021“** (ďalej ako „protokol 38c“): protokol, ktorým sa zriaďuje FM EHP.
- ii) **„Realizovaný výdavok“**: výdavok, u ktorého sa začalo vecné alebo finančné plnenie výdavku.
- jj) **„Reportovacie obdobie“** (taktiež „zúčtovacie obdobie“): presne určený počet kalendárnych mesiacov, ktorý vyplýva z projektovej zmluvy / programovej dohody, resp. dohody o implementácii programu, za ktorý sa predkladá Priebežná správa o projekte / IFR. Posledné reportovacie obdobie je zahrnuté v záverečnej programovej správe (FPR).
- kk) **„Riadenie založené na výsledkoch“** (Results Based Management): predstavuje riadenie orientované na dosahovanie cieľov a výstupov, pričom výsledky a aktivity predstavujú len prostriedky, ktorými sa ciele a výstupy majú dosiahnuť.
- ll) **„Rozpočet projektu“**: štruktúrovaný položkový rozpočet, ktorý zatrieduje plánované výdavky do rozpočtových položiek v súvislosti s výstupmi projektu.
- mm) **„Schéma malých grantov“** (Small grant scheme): schéma pre poskytnutie menších grantov, pričom projektový grant nepresahuje 250 000 eur a spravidla nie je nižší ako 5 000 eur. Opis schémy malých grantov je súčasťou osnovy programu, ak je to relevantné. Schéma malých grantov môže byť implementovaná priamo správcom programu alebo správcom schémy malých grantov v zmysle dohody o delegovaní právomoci medzi správcom programu a správcom schémy malých grantov.
- nn) **„Skutočne vynaložené oprávnené výdavky“**: výdavky, ktoré boli uznané ako oprávnené správcom programu, Národným kontaktným bodom, Certifikačným orgánom a VFM/MZV NK. Táto suma môže byť dodatočne znížená o výšku nezrovnalostí s finančným dopadom.
- oo) **„Spolu financovanie programu“**: finančný príspevok, ktorým prispieva štátny rozpočet SR k implementácii programu. Spolu financovanie v súčte s programovým grantom tvorí celkové oprávnené výdavky programu.
- pp) **„Spolu financovanie projektu“**: finančný alebo nefinančný príspevok, ktorým prispieva prijímateľ k implementácii projektu. Spolu financovanie v súčte s projektovým grantom tvorí celkové oprávnené výdavky projektu.
- qq) **„Strategická správa“**: výročná správa o implementácii FM EHP a NFM v prijímateľskom štáte, vypracovávaná Národným kontaktným bodom za predchádzajúci kalendárny rok podľa Nariadení.
- rr) **„Systém riadenia a kontroly FM EHP a NFM“**: súbor subjektov a pravidiel, ktoré riadia a kontrolujú FM EHP a NFM.

- ss) **„Systém financovania a finančného riadenia Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu v programovom období 2014 – 2021 v platnom znení“** (Systém financovania a finančného riadenia): materiál vypracovaný Ministerstvom financií SR, schválený uznesením vlády SR a aktualizovaný podľa potreby, ktorý metodicky usmerňuje a riadi financovanie a finančné riadenie finančných mechanizmov v programovom období 2014 – 2021.
- tt) **„Štátna pomoc“**: akákoľvek pomoc poskytovaná z prostriedkov štátneho rozpočtu alebo akoukoľvek formou z verejných zdrojov podniku podľa čl. 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ, ktorá naruša súťaž alebo hrozí narušením súťaže tým, že zvyhodňuje určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovarov a môže nepriaznivo ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi Európskej únie.
- uu) **„Vecné plnenie výdavku“**: najmä dodanie tovarov, služieb alebo prác.
- vv) **„Výročná programová správa“** (Annual Programme Report): správa, ktorú predkladá správca programu Úradu pre finančný mechanizmus, Národnému kontaktnému bodu a Certifikačnému orgánu s cieľom informovať ich o pokroku v implementácii programu za uplynulý kalendárny rok a o prípadných problémoch v rámci implementácie.
- ww) **„Výsledky programu“** (Programme Outputs): hmatateľné, materiálne statky vytvorené v dôsledku implementácie programu, t.j. tovary, služby a práce.
- xx) **„Výstupy programu“** (Programme Outcomes): krátkodobé a strednodobé vplyvy programu smerujúce k dosiahnutiu cieľa programu.
- yy) **„Záverečná programová správa“** (Final Programme Report): správa, ktorú predkladá správca programu prostredníctvom certifikačného orgánu Národnému kontaktnému bodu, a Úradu pre finančný mechanizmus za účelom zhodnotenia celkového prínosu programu a zhrnutia priebehu implementácie programu podľa Nariadení. Súčasťou záverečnej programovej správy je finančná príloha.
- zz) **„Záverečná správa o projekte“**: dokument vypracovaný prijímateľom predkladaný správcovi programu, ktorý dokumentuje celkové dosiahnutie cieľov, výstupov a výsledkov v rámci projektu a zhrnutie implementácie projektu. Minimálne náležitosti Záverečnej správy o projekte stanovuje Národný kontaktný bod.
- aaa) **„Zoznam účtovných dokladov“**: dokument, ktorého úlohou je zatriediť jednotlivé výdavky deklarované v rámci IFR, PSP alebo FPR do rozpočtových položiek a priradiť ich k výstupom programu/projektu. Zoznam účtovných dokladov sa Certifikačnému orgánu nepredkladá.
- bbb) **„Zrealizovaný výdavok“**: výdavok, u ktorého bolo uskutočnené vecné aj finančné plnenie výdavku.
- ccc) **„Zúčtovaný výdavok“**: výdavok, ktorý spĺňa kritéria oprávnenosti výdavkov a ktorý nebol posúdený ako neoprávnený žiadnym zo subjektov zapojených do systému riadenia a kontroly.
- ddd) **„Žiadateľ“**: subjekt, ktorý predložil žiadosť o projekt.
- eee) **„Žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov“** - doklad, ktorý pozostáva z formulára žiadosti a príloh, na ktorého základe má správca programu/prijímateľ povinnosť vrátiť finančné prostriedky v príslušnom pomere na určené účty. Formulár žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov vypracúva Národný kontaktný bod.

1.7 Zviditeľnenie podpory

Počas predchádzajúcich období sa finančné mechanizmy dostali do povedomia širšej slovenskej verejnosti. Bolo zrealizovaných približne 500 menších či väčších projektov. Slovenská verejnosť má však relatívne málo informácií o tom, prečo Nórsko, Island

a Lichtenštajnsko poskytujú finančné prostriedky Slovensku. Finančné mechanizmy je preto potrebné propagovať aj s využitím nasledovných komunikačných pravidiel.

1. Nórsko, Island ani Lichtenštajnsko nie sú členmi Európskej únie, sú však členmi Európskeho združenia voľného obchodu a ako také majú prístup na jednotný európsky trh. S týmto prístupom súvisia aj niektoré povinnosti týchto krajín, napr. povinnosť prispievať do finančných mechanizmov.
2. Názvy Finančný mechanizmus EHP a Nórsky finančný mechanizmus sú ťažko komunikovateľné, preto sa odporúča v dokumentoch bez právnej záväznosti či oficiálnej povahy používať názvy Granty EHP a Nórske granty.
3. Nórsko je výlučným prispievateľom do Nórskeho finančného mechanizmu a jeho celkový podiel na oboch finančných mechanizmoch predstavuje približne 97% z celkového príspevku týchto finančných mechanizmov.
4. Národný kontaktný bod, správcovia programov a prijímatelia sú povinní vyvíjať aktivity smerujúce k propagácii týchto finančných mechanizmov v súlade s Nariadeniami, komunikačnými plánmi a pod. Aj ostatné subjekty zapojené do implementácie vhodným spôsobom a proporcionálne prispievajú k zviditeľňovaniu podpory týchto finančných mechanizmov.

Štátny rozpočet Slovenskej republiky spolufinancuje 15% z každého programu. Inak povedané, projektový grant na jeden projekt väčšinou pozostáva z prostriedkov finančných mechanizmov, prostriedkov štátneho rozpočtu a vlastných zdrojov prijímateľa. Preto je vhodné nezabudnúť na to, že projekty sú financované nielen zo zdrojov Nórska, Islandu a Lichtenštajnska, ale aj z prostriedkov slovenských daňových poplatníkov.

1.8 Finančný príspevok

Finančný príspevok z Finančného mechanizmu EHP 2014 – 2021 je približne 1,5 miliardy eur pre všetky prijímateľské krajiny (15) a 1,2 miliardy eur z Nórskeho finančného mechanizmu (12). Pre podporu z oboch finančných mechanizmov sú oprávnené všetky krajiny, ktoré pristúpili k EÚ spoločne so Slovenskom a následne. V rámci Nórskeho finančného mechanizmu nie sú oprávnené Portugalsko a Grécko. Na dôvažok k týmto krajinám môžu byť oprávnenými krajinami aj ďalšie krajiny v rámci tzv. Globálneho fondu pre regionálnu spoluprácu, ktorý je v sume 55,25 mil. eur priamo spravovaný prispievateľskými krajinami. Ide napr. o krajiny EÚ, ktoré majú vysokú mieru nezamestnanosti mladých a o krajiny, ktoré nie sú členmi EÚ ani EHP, ale s krajinami EHP susedia.

1.9 Náklady prispievateľských štátov na riadenie

Náklady prispievateľských štátov na riadenie finančných mechanizmov predstavujú 7,5% z alokácie každej krajiny, pričom do týchto nákladov sú zahrnuté aj náklady na donorských partnerov programov a medzinárodných partnerských organizácií. Tento postup vychádza z protokolu 38c), ako aj z Dohody o NFM, teda zo zmlúv uzavretých medzi prispievateľským štátmi a Európskou úniou.

1.10 Náklady prijímateľského štátu na riadenie

Orgány zabezpečujúce riadenie a kontrolu finančných mechanizmov na národnej úrovni, t.j. Národný kontaktný bod, Certifikačný orgán, Orgán auditu, Orgán pre nezrovnalosti a prípadné ďalšie orgány sú oprávnené čerpať finančné prostriedky z Fondu technickej asistencie. Platí pritom, že oprávnenými nákladmi nie sú všeobecné náklady na správu, ale len nevyhnutné, jednoznačne identifikovateľné náklady priamo a výlučne súvisiace s riadením finančných mechanizmov. Bližšie podmienky spresňujú Nariadenia, Dohoda o fonde technickej asistencie, ktorá bude uzavretá medzi Národným kontaktným bodom a VFM/MZV NK a Dohoda o čerpaní Fondu technickej asistencie, ktorá bude uzavretá medzi Národným kontaktným bodom a Ministerstvom financií SR v pozícii Certifikačného orgánu, Orgánu auditu a Orgánu pre nezrovnalosti. Tieto výdavky nesmú presiahnuť 1,5% z celkového príspevku určeného pre SR, ak nie je dohodnuté inak.

1.11 Rezervné zdroje

Prispievateľské štáty a SR sa v memorandách dohodli na vytvorení rezerv, ktoré môžu byť za podmienok ustanovených v Nariadeniach neskôr použité na tvorbu nového programu alebo ako dodatočné zdroje k existujúcemu programu. Návrh na rozpustenie rezerv je potrebné zaslať prispievateľským štátom najneskôr do konca roka 2020.

1.12 Dokončenie projektov vybraných v rámci finančných mechanizmov 2009 – 2014

Nariadenia umožňujú použiť prostriedky programového obdobia 2014 – 2021 na dokončenie projektov predchádzajúceho obdobia, avšak s konečným dátumom oprávnenosti výdavkov do 30.4.2017. Keďže projekty predchádzajúceho obdobia boli predĺžené práve do tohto dátumu, je táto možnosť veľmi teoretická a v praxi ju SR nemôže využiť.

2 Strategický prístup

2.1 Prioritné sektory

Prioritné sektory predstavujú 5 ucelených oblastí, ktoré sú následne rozdelené do približne 20 programových oblastí. Slovenská republika sa s prispievateľskými krajinami dohodla, že implementácia finančných mechanizmov sa bude v SR zameriavať na 6 programov, nezahrnúc do tohto počtu programy priamo spravované prispievateľskými krajinami v zmysle protokolu 38c) a Dohody o NFM. Vzhľadom na skutočnosť, že memorandá o porozumení už boli uzavreté, v tejto kapitole sú opísané len rámcové skutočnosti, ktoré môžu prichádzať do úvahy pri neskoršej zmene programov či rozpustení rezerv podľa kapitoly 1.11.

Pri uvažovaní o zmene či o vytvorení nového programu je potrebné zohľadniť strategický prístup, ktorý je formalizovaný najmä v prílohe č. 1 k Nariadeniam. Okrem prioritných sektorov a oblastí podpory táto kapitola zaznamenáva aj tzv. špecifiká programových oblastí. Tieto osobitosti sú záväzné a môžu ovplyvňovať tak osnovu programu, ako aj prípadné neskoršie zmeny programu. Ako príklad je možné uviesť určenie maximálneho prípustného objemu investičných výdavkov na celkových výdavkoch programov, čo je relatívne

frekventované obmedzenie určené v osobitostiach programových oblastí. Pri návrhu na zmenu programu a programovej dohody je preto potrebné brať na tieto obmedzenia zreteľ.

Oblasti podpory definované touto prílohou predstavujú taxatívny výpočet oblastí podpory, pričom je možné si zvoliť jednu alebo viac oblastí podpory, prípadne oblasti podpory kombinovať s inými programovými oblasťami. Strategický prístup však vzhľadom na relatívne malé objemy finančných prostriedkov vylučuje možnosť veľkého zoskupovania či kombinácie oblastí podpory a programových oblastí. Bude preto vhodné, ak správcovia programov pri vypracúvaní osnov programov svoju snahu obmedzia na jednu, maximálne dve oblasti podpory.

2.2 Financovanie pre donorských partnerov programu

Donorskí partneri programu sú financovaní z nákladov prispievateľských štátov na riadenie. Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že každý program implementovaný v SR má, resp. bude mať donorského programového partnera alebo medzinárodnú partnerskú organizáciu. Tento model má posilniť bilaterálny cieľ finančných mechanizmov a ide o pokračovanie úspešného modelu predchádzajúceho obdobia, kedy sa preukázalo, že program s donorskými partnermi na úrovni programu prináša viac projektov s donorskými partnermi na úrovni projektu.

2.3 Financovanie pre medzinárodné partnerské organizácie

Aj zapojenie medzinárodných partnerských organizácií do implementácie programu je financované z nákladov prispievateľských štátov na riadenie. Definícia medzinárodných partnerských organizácií nie je ustálená, avšak vo všeobecnosti možno konštatovať, že ide o organizácie ako Rada Európy, OECD a pod.

2.4 Fond pre regionálnu spoluprácu

Fond pre regionálnu spoluprácu je globálnym fondom, čo znamená, že sa implementuje vo všetkých krajinách a jeho správa je nadnárodná. Zapojenie Národného kontaktného bodu je v tomto prípade okrajové, a Národný kontaktný bod sa nepodieľa na nastavení pravidiel, výbere projektov ani na ďalších činnostiach súvisiacich s implementáciou tohto fondu. Je však snahou, aby sa Slovenská republika zapojila aj do tohto fondu, preto Národný kontaktný bod bude, po doručení relevantných informácií, sprostredkovať informácie smerom k subjektom, ktoré by mohli mať záujem sa do tejto oblasti spolupráce zapojiť. Tieto informácie zverejní aj na svojich webových sídlach. Podľa dostupných informácií bude mať tento fond dve hlavné vetvy – regionálnu spoluprácu medzi členskými a nečlenskými (susediacimi) krajinami EHP a nezamestnanosť mladých.

2.5 Memorandá o porozumení

Memorandá o porozumení predstavujú z pohľadu legislatívy SR medzinárodné zmluvy vládneho typu. O ich prijatí rozhoduje vláda Slovenskej republiky uznesením, pričom toto uznesenie bolo v prípade finančných mechanizmov 2014 – 2021 prijaté pod číslom 530/2016.

Memorandá sa vnútorne členia na hlavný, štandardizovaný text, tzv. telo memoránd, a prílohy A a B. Príloha A definuje národné orgány zapojené do implementácie finančných mechanizmov, konkrétne Národný kontaktný bod, Certifikačný orgán, Orgán auditu a Orgán pre nezrovnalosti. Prílohu B tvorí samotný implementačný rámec.

V zmysle uznesenia vlády SR č. 530/2016 v spojení s uznesením vlády SR č. 355/2020 zo dňa 04. 06. 2020 k návrhu na zmenu niektorých uznesení vlády SR a určenie úloh v pôsobnosti Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky v súvislosti so zánikom Úradu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, zriadením Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky a zmenou kompetencií Úradu vlády SR a niektorých ministerstiev v súlade so zákonom č. 134/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a memoránd zastupuje Slovenskú republiku vo vzťahu k prispievateľským štátom a k výkonu memoránd Národný kontaktný bod, ktorým je Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. Prílohy A a B je možné meniť výmenou listov medzi Národným kontaktným bodom a VFM, resp. MZV NK.

2.6 Strategická správa

Strategickú správu predkladá každoročne Národný kontaktný bod prispievateľským štátom. Strategická správa obsahuje súhrn informácií za jednotlivé programy a ďalšie informácie o implementácii finančných mechanizmov v SR za uplynulý kalendárny rok. Strategická správa vychádza z výročných správ o programoch a podkladov poskytnutých ďalšími orgánmi zapojenými do systému riadenia a kontroly. Vypracúva sa jedna, spoločná správa za oba finančné mechanizmy. Po schválení strategickej správy prispievateľskými štátmi Národný kontaktný bod správu zverejní.

Strategická správa je vypracovaná v angličtine a predložená prispievateľským štátom najneskôr dva mesiace pred výročným stretnutím, ak nie je dohodnuté inak.

2.7 Výročné stretnutie

Výročné stretnutie predstavuje platformu, kde sa schádzajú SR a prispievateľské štáty, aby prediskutovali pokrok v implementácii finančných mechanizmov počas predchádzajúcich období. Podkladom pre tieto diskusie je výročná správa.

Z výročného stretnutia sa vypracúva záznam, ktorý Národný kontaktný bod zverejňuje na svojich webových sídlach.

3 Informovanosť a komunikácia

3.1 Všeobecné ustanovenia

Podrobné informácie o povinnostiach súvisiacich s informovaním verejnosti a komunikovaním podpory z finančných mechanizmov obsahujú Nariadenia.

Informácie o pomoci poskytnutej z finančných mechanizmov a jej propagácia majú za cieľ zvýšiť transparentnosť a posilniť informovanosť verejnosti. Národný kontaktný bod z tohto dôvodu musí zabezpečiť dostatočnú informovanosť verejnosti o pomoci poskytovanej z finančných mechanizmov.

Publicita musí byť, pri dodržaní princípu proporcionality, zabezpečovaná na každej úrovni riadenia. V rámci implementácie a riadenia finančných mechanizmov Národný kontaktný bod a správcovia programov informujú potenciálnych prijímateľov o existencii a fungovaní finančných mechanizmov a možnostiach čerpania finančných prostriedkov. Na úrovni implementácie projektov je za publicitu zodpovedný prijímateľ.

3.2 Povinnosti Národného kontaktného bodu

Národný kontaktný bod je zodpovedný za informovanie o existencii a fungovaní finančných mechanizmov, ako aj o dostupnosti zdrojov jednotlivých finančných mechanizmov.

Národný kontaktný bod je zodpovedný za to, že každá pomoc financovaná finančnými mechanizmami sa primerane propaguje, t.j. zodpovedá za správnu realizáciu opatrení pre publicitu finančných mechanizmov, ktorými sú spravidla:

- opatrenia zamerané na poskytovanie informácií o možnostiach čerpania finančných prostriedkov z finančných mechanizmov,
- informovanie širokej verejnosti o využití týchto zdrojov s dôrazom na výsledky,
- publicita o poskytovanej pomoci, ktorá je v zodpovednosti správcu programu/prijímateľa,
- webové sídlo, ktoré obsahuje aktuálne a podrobné informácie o možnostiach čerpania finančných prostriedkov pre potenciálnych žiadateľov, o výzvach, ako aj informácie o schválených projektoch, kontaktné informácie a ďalšie relevantné dokumenty. Webové sídlo bude zriadené v slovenskom a anglickom jazyku.

3.3 Povinnosti správcu programu

Správca programu vypracuje komunikačný plán v rozsahu podľa bodu 2.2.2 prílohy č. 3 Nariadení, ktorý je súčasťou dodatočných informácií k osnove programu, resp. k návrhu programovej dohody. Plán musí obsahovať ciele, cieľové skupiny, realizačné opatrenia a metódy, rozpočet a zodpovednosť za realizáciu.

Opatrenia zabezpečené zo strany správcu programu musia byť v súlade s predpismi upravujúcimi publicitu finančných mechanizmov. Musia obsahovať napr. nástroje zabezpečenia publikačnej činnosti, informačných podujatí, vystavenie plagátov, informačných a pamätných tabúl, ako aj záruku, že verejnosť bude informovaná o pomoci poskytnutej z finančných mechanizmov.

3.3.1 Používanie loga

Každá finančná podpora poskytnutá z finančných mechanizmov musí byť zviditeľnená použitím loga určeného pre tento mechanizmus. V prípade finančnej pomoci z oboch finančných mechanizmov musí byť táto pomoc zviditeľnená obidvomi logami. Logá finančných mechanizmov môžu používať len Národný kontaktný bod, Certifikačný orgán, Orgán auditu, Orgán pre nezrovnalosti, správcovia programov, prijímatelia a projektoví partneri. V prípade, ak je finančná pomoc spolufinancovaná štátnym rozpočtom SR, sú jednotlivé subjekty povinné používať aj štátny znak Slovenskej republiky.

Logá sú k dispozícii na webovom sídle <http://www.eeargants.org>.

3.3.2 Nástroje na zabezpečenie publicity

Opatrenia a nástroje pre realizáciu informovanosti a publicity zahŕňajú napr. zabezpečenie tlače komunikačných a informačných materiálov (brožúry, letáky, prospekty, konferencie, semináre, veľtrhy a výstavy), vhodné umiestnenie plagátov, loga finančných mechanizmov a štátnych vlajok prispievateľských štátov, informácie o príspevku finančných mechanizmov; v prípade infraštruktúrnych investícií tiež postavenie veľkoplošných tabúl a pamätných tabúl, alebo slávnostné začatie projektu a pod.

Propagačné komuniké a tlačové vyhlásenia majú byť medializované s uvedením finančnej podpory z finančných mechanizmov a štátneho rozpočtu SR, podľa relevantnosti. Odporúča sa používať skrátené názvy finančných mechanizmov, t.j. Granty EHP, resp. Nórske granty.

4 Bilaterálne vzťahy

4.1 Všeobecné princípy

Ako je uvedené v predchádzajúcich kapitolách, finančné mechanizmy predstavujú druh bilaterálnej či multilaterálnej medzinárodnej spolupráce a sú budované na princípe partnerstva. V konkrétnej podobe môžu mať bilaterálne vzťahy podobu partnerstva na úrovni programu, na úrovni projektu alebo partnerstva pri spolupráci na iných aktivitách financovaných z finančných mechanizmov, napr. z Fondu pre bilaterálne vzťahy.

4.2 Spoločný výbor pre bilaterálne fondy

Tento výbor preskúmava pokrok a určuje priority smerovania Fondu pre bilaterálne vzťahy. Výboru predsedá Národný kontaktný bod a sú v ňom zastúpené prispievateľské štáty, ako aj Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky. V Spoločnom výbore majú zastúpenie všetky tri prispievateľské krajiny (Nórsko, Island a Lichtenštajnsko), podľa toho, akým spôsobom sa rozhodnú zúčastňovať na jeho činnosti.

4.3 Programy s donorským partnerom

Partnerstvo na úrovni programu je dôležitým predpokladom posilňovania bilaterálnej spolupráce medzi Slovenskom a prispievateľskými krajinami. Aj z tohto dôvodu majú všetky programy realizované v tomto programovom období donorského partnera/donorských partnerov alebo medzinárodnú partnerskú organizáciu.

Správcovia programov by mali mať na zreteli, že zapojenie týchto organizácií do implementácie programu musí nastať už v úvodnej fáze prípravy osnovy programu. Jedným z hlavných prínosov týchto partnerstiev na programovej úrovni je zjednodušenie vyhľadávania potenciálnych partnerov na projektovej úrovni. Výdavky donorských partnerov sú priamo financované z nákladov na riadenie prispievateľských štátov a medzi Národným kontaktným bodom a donorskými partnermi programu, ani medzi správcom programu a donorským partnerom programu nie je uzatváraný žiadny zmluvný vzťah. V uplynulých obdobiach sa donorskí partneri programov zapájali napr. do organizácie študijných ciest, do organizácie spoločných seminárov a ďalších aktivít prehlbujúcich bilaterálne vzťahy.

Zapojenie donorských partnerov programu do hodnotiaceho procesu je esenciálnou súčasťou posilňovania bilaterálnych vzťahov, a poskytuje uistenie, že sa bilaterálna spolupráca skutočne realizuje medzi kvalitnými subjektmi na oboch stranách. Správcovia programov musia preto citlivo zvažovať a nájsť rovnováhu medzi údajmi vyžadovanými od žiadateľov o projekt v slovenskom a anglickom jazyku.

Úroveň a stupeň informácií poskytovaných v anglickom jazyku musí byť dostatočná na to, aby donorskí partneri programov mohli plniť svoje povinnosti a vykonávať svoje oprávnenia podľa Nariadení. Zapojenie týchto subjektov do implementácie finančných mechanizmov má aj rozmer zvýšenia transparentnosti ich implementácie, čo bez transparentného poskytovania informácií týmto subjektom nie je možné.

4.4 Výbor pre spoluprácu

Výbor pre spoluprácu je inštitucionalizovaným vyjadrením partnerstva na úrovni programu. Pozostáva zo zástupcov správcu programu, ktorý výboru pre spoluprácu predsedá, zástupcov donorských partnerov programu a/alebo medzinárodných partnerských organizácií a prípadných zástupcov ďalších organizácií. Národný kontaktný bod sa zúčastňuje rokovaní výboru ako pozorovateľ.

Úlohy výboru sú najmä poradné, čo znamená, že výbor poskytuje poradenstvo prakticky počas celého implementačného procesu, ako napr. poradenstvo pri osnove programu, pri výberových kritériách, k výročným správam či úpravám programu.

Členovia výboru musia byť vyberaní veľmi starostlivo, s ohľadom na možný budúci konflikt záujmov.

Rokovacím jazykom výboru je angličtina.

Vzhľadom na potrebu operatívnych rozhodnutí Národný kontaktný bod odporúča zaviesť okrem osobných stretnutí aj rozhodovanie per rollam.

4.5 Projekty s donorským partnerom

Predchádzajúce programové obdobie umožnilo vznik veľkému počtu projektov so zastúpením partnerov z prijímateľských krajín, najmä z Nórska. Problémom však často bola kvalita týchto partnerstiev. Zapojenie partnerov z prispievateľských krajín na úrovni programu môže výrazne pomôcť pri odhaľovaní takýchto umelých partnerstiev na úrovni projektov.

Jedným z možných spôsobov, ktorý je však potrebné podrobne opísať priamo v osnove programu, je aj dodatočné začlenenie donorského partnera projektu do prípravy projektu v druhom kole dvojkolového hodnotiaceho systému. Takýto model by mohol pomôcť redukovať druhý výrazný problém pri posilňovaní bilaterálnej spolupráce, ktorým sú nedostatočné kapacity subjektov z prispievateľských štátov.

Je potrebné si uvedomiť, že Nórsko je čo sa týka populácie porovnateľnou krajinou so Slovenskom, pričom Island a Lichtenštajnsko sú krajiny oveľa menšie. Najmä v neskorších rokoch implementácie vzniká značný previs dopytu po partneroch z prispievateľských krajín nad ich ponukou, čo je spôsobené tým, že všetkých pätnásť prijímateľských štátov sa snaží o rozvoj bilaterálnych vzťahov s tromi, relatívne malými prispievateľskými štátmi, čím môže trpieť kvalita partnerstiev.

4.6 Fond pre bilaterálne vzťahy

Fond pre bilaterálne vzťahy je v Nariadení povinne vytvorený fond, ktorý má viacero účelov. Vo všeobecnosti slúži na posilňovanie bilaterálnej spolupráce medzi SR a prispievateľskými štátmi. Tento všeobecný cieľ dosahuje prostredníctvom financovania aktivít, akými sú hľadanie partnerov v prispievateľských štátoch, prehľbovanie existujúcej bilaterálnej spolupráce či financovanie aktivít bilaterálneho záujmu. K Fondu pre bilaterálne vzťahy sa medzi Národným kontaktným bodom a VFM/MZV NK uzatvára samostatná Dohoda o Fonde pre bilaterálne vzťahy, ktorá stanovuje bližšie podrobnosti.

Okrem aktivít uvedených v nasledujúcej kapitole môže Národný kontaktný bod používať prostriedky tohto fondu aj na financovanie iných, napr. preddefinovaných aktivít, pričom tieto aktivity by mali byť uvedené v tzv. Pláne práce (Work Plan). Tento plán vypracúva Národný kontaktný bod a schvaľuje ho Spoločný výbor pre bilaterálne vzťahy. Plán práce, usmernenia prijaté prispievateľskými štátmi, ako aj Dohoda o Fonde pre bilaterálne vzťahy môžu obsahovať bližšie alebo osobitné postupy pre implementáciu rôznych aktivít Fondu pre bilaterálne vzťahy.

4.7 Použitie prostriedkov pre bilaterálne vzťahy na úrovni programu

Za použitie prostriedkov Fondu pre bilaterálne vzťahy zodpovedá Národný kontaktný bod, ale určenie a pridelenie prostriedkov z tohto fondu na programy bilaterálneho záujmu je úlohou Spoločného výboru pre bilaterálne fondy. Ako je zrejmé, prostriedky Fondu pre bilaterálne

vzťahy by sa mali teda koncentrovať na programy, ktoré sú v memorandách označené ako programy s bilaterálnymi ambíciami.

V praktickej rovine to znamená, že je formálne vytvorený len jeden fond pre bilaterálne vzťahy, z ktorého sa však poskytujú finančné prostriedky aj na financovanie aktivít posilňujúcich bilaterálne vzťahy na úrovni programov. Dohoda o implementácii programu uzavretá medzi Národným kontaktným bodom a príslušným správcom programu preto musí obsahovať ustanovenia o zodpovednosti správcu programu za zverené prostriedky Fondu pre bilaterálne vzťahy. Zodpovednosť Národného kontaktného bodu za použitie prostriedkov Fondu pre bilaterálne vzťahy sa v takomto prípade prejavuje najmä v tom, že za použitie (zúčtovanie) prostriedkov Fondu pre bilaterálne vzťahy sa vo vzťahu k prispievateľským štátom považuje ich poskytnutie zo strany Národného kontaktného bodu správcovi programu, nie ich konečné použitie. Do priebežnej finančnej správy sa v rámci Fondu pre bilaterálne vzťahy teda zahrnie plnenie, ktoré poskytol Národný kontaktný bod správcovi programu, nie jednotlivé čiastkové plnenia, kedy správca programu realizuje z prostriedkov Fondu pre bilaterálne vzťahy vlastné aktivity alebo prostriedky ďalej poskytuje potenciálnym žiadateľom, prijímateľom alebo iným subjektom.

5 Systémy riadenia a kontroly

5.1 Všeobecné princípy systémov riadenia a kontroly

Každý správca programu je povinný riadiť sa pravidlami ustanovenými v tomto materiáli, ako aj ďalšími dokumentmi právneho rámca FM EHP a NFM. Ak v tomto materiáli nie je výslovne ustanovené inak, Národný kontaktný bod vykonáva všetky svoje úlohy súvisiace s určitým programom aj v prípade, ak plní funkciu správcu pre tento program.

Medzi subjekty zapojené do systému riadenia a kontroly finančných mechanizmov patria:

1. Národný kontaktný bod;
2. Certifikačný orgán;
3. Orgán auditu;
4. Orgán pre nezrovnalosti;
5. Správcovia programov;
6. Ďalšie subjekty.

Ďalšie subjekty, ktoré sa môžu podieľať na riadení finančných mechanizmov alebo vykonávať kontrolu alebo audit, ako napr. Úrad pre finančný mechanizmus, Výbor pre finančný mechanizmus, Ministerstvo zahraničných vecí Nórskeho kráľovstva, Rada audítorov EZVO, Najvyšší kontrolný úrad, Úrad vládneho auditu a iné subjekty, nie sú v tomto materiáli opísané, keďže ich činnosť a organizácia postupov nie sú predmetom auditov vykonávaných orgánom auditu za účelom overenia efektívneho fungovania systému riadenia a kontroly. Ich práva, povinnosti, úlohy a postavenie sú ustanovené v samostatných dokumentoch, napr. v Nariadeniach, v príslušných právnych predpisoch a pod.

Pokiaľ v tomto materiáli nie je výslovne ustanovené inak, považujú sa za subjekty zapojené do systému riadenia a kontroly finančných mechanizmov subjekty uvedené v bodoch 1. až 5.

5.2 Ustanovenie národných orgánov

Za národné orgány sa pre účely tohto materiálu pokladajú nasledujúce orgány:

1. Národný kontaktný bod.
2. Certifikačný orgán.
3. Orgán auditu.
4. Orgán pre nezrovnalosti.

Všetky národné orgány boli na národnej úrovni ustanovené uznesením vlády SR č. 253/2016 k materiálu "Organizačné zabezpečenie Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu v programovom období 2014 – 2021" (ďalej len „uznesenie vlády SR č. 253/2016“). Uznesením vlády SR č. 530/2016 k materiálu „Návrh na uzavretie memoránd o porozumení pri implementácii Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu na roky 2014 – 2021“ bol schválený prechod pôsobnosti Orgánu pre nezrovnalosti z Úradu vlády SR na Ministerstvo financií SR.

Podpisom memoránd boli ustanovení správcovia všetkých programov implementovaných v Slovenskej republike z týchto finančných mechanizmov, s výnimkou tých programov, za ktorých správu zodpovedajú prispievateľské štáty.

5.3 Národný kontaktný bod

Uznesením vlády SR č. 253/2016 v spojení s v spojení s uznesením vlády SR č. 355/2020 zo dňa 04. 06. 2020 k návrhu na zmenu niektorých uznesení vlády SR a určenie úloh v pôsobnosti Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky v súvislosti so zánikom Úradu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, zriadením Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky a zmenou kompetencií Úradu vlády SR a niektorých ministerstiev v súlade so zákonom č. 134/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov boli kometencie Národného kontaktného bodu prenesené z Úradu vlády SR na Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky . Národný kontaktný bod má celkovú zodpovednosť za implementáciu a dosahovanie cieľov finančných mechanizmov v SR. Plní funkciu kontaktného bodu medzi správcom programu a Úradom pre finančný mechanizmus a je zodpovedný za implementáciu memoránd o porozumení.

Základné úlohy Národného kontaktného bodu sú ustanovené v Nariadeniach nasledovne:

1. Národný kontaktný bod má celkovú zodpovednosť za zabezpečenie toho, že programy prispievajú k cieľom finančných mechanizmov, ako aj za zabezpečenie toho, že implementácia finančných mechanizmov v prijímateľskom štáte je v súlade s princípmi implementácie ustanovenými Nariadeniami. Služi ako kontaktný bod a je zodpovedný za implementáciu memoránd.
2. Národný kontaktný bod zastupuje prijímateľský štát vo vzťahoch k VFM/MZV NK týkajúcich sa implementácie finančných mechanizmov v prijímateľskom štáte.

3. Národný kontaktný bod zabezpečuje, že programy sú implementované v súlade s právnym rámcom FM EHP a NFM a monitoruje pokrok a kvalitu ich implementácie. Za týmto účelom Národný kontaktný bod priebežne a systematicky posudzuje riziká implementácie finančných mechanizmov a môže za týmto účelom vykonať kroky, ktoré považuje za potrebné a zlučiteľné s Nariadeniami, vrátane overenia kvality a obsahu akýchkoľvek dokumentov poskytovaných VFM/MZV NK prostredníctvom Národného kontaktného bodu a môže vyžadovať potrebné úpravy týchto dokumentov. Národný kontaktný bod podnikne všetky kroky, aby zabezpečil, že správcovia programov si sú plne vedomí ich povinností podľa právneho rámca FM EHP a NFM.
4. Národný kontaktný bod vykonáva pravidelné monitorovanie programov s ohľadom na ich pokrok voči programovému (programovým) výsledkom, výstupu alebo výstupov a cieľu či cieľom, podľa dohodnutých indikátorov a finančných podmienok určených pre program. Výsledky monitorovania sú hlásené v strategickej správe.

Národný kontaktný bod vykonáva aj ďalšie úlohy, najmä:

- a) ustanovuje správcov programov po konzultácii s VFM/MZV NK, predkladá návrhy na odvolanie správcov programov VFM/MZV NK a schvaľuje osnovy programov a ich prípadné zmeny,
- b) schvaľuje opis riadiacich a kontrolných systémov správcov programu a jeho prípadné zmeny, ak Národný kontaktný bod nie je správcom programu,
- c) v rámci schválenia opisu systému riadenia správcov programu môže predložiť pripomienky k internému manuálu správcu programu vrátane pripomienok k prípadným zmenám manuálu,
- d) schvaľuje výzvy vyhlasované správcom programu a ich prípadné zmeny vrátane všetkých príloh, najmä, nie však výlučne hodnotiace kritériá,
- e) zúčastňuje sa v pozícií pozorovateľa rokovaní a zasadnutí výberových komisií, výborov pre spoluprácu a ďalších obdobných zasadnutí či rokovaní, ak Národný kontaktný bod nie je správcom príslušného programu,
- f) vypracováva záväzné časti projektovej zmluvy a partnerskej dohody, ktoré je správca programu povinný zapracovať do projektových zmlúv s prijímateľmi,
- g) stanovuje minimálne náležitosti formulára žiadosti o projekt, ktoré je správca programu s potrebnými úpravami povinný použiť pri výbere projektov,
- h) stanovuje minimálne náležitosti formulára zoznamu účtovných dokladov a ďalších dokumentov, ktoré sú správcovia programov, prijímatelia, projektoví partneri a ďalšie subjekty povinné používať v zmysle usmernení a príručiek vydaných Národným kontaktným bodom,
- i) v odôvodnených prípadoch udeľuje výnimky z príručiek a usmernení vydaných Národným kontaktným bodom, výnimky z toho materiálu a výnimky z ďalších pravidiel ustanovených právnym rámcom FM EHP a NFM vydaných Národným kontaktným bodom a v relevantných prípadoch predkladá výsledné znenie výnimky do 14 kalendárnych dní od jej udelenia na vedomie certifikačnému orgánu elektronicky na e-mailovú adresu: ehpnfm@mfsr.sk,
- j) monitoruje a vecne overuje pokrok dosiahnutý pri implementácii programu smerom k napĺňaniu cieľov a výstupov programu,
- k) organizuje školenia súvisiace s implementáciou finančných mechanizmov,
- l) organizuje stretnutia jednotlivých správcov programov,

- m) vypracúva strategické správy,
- n) predkladá pripomienky k výročným programovým správam a záverečným programovým správam predkladaným správcom programu, ak správcom programu nie je Národným kontaktným bodom,
- o) uzatvára dohody o implementácii programu so správcami programov, ak správcom programu nie je Národný kontaktný bod,
- p) vypracúva interný manuál Národného kontaktného bodu pre riadenie pomoci z Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu na roky 2014 – 2021 a predkladá ho Certifikačnému orgánu a Orgánu auditu v zmysle Systému financovania a finančného riadenia
- q) vypracúva podrobné pravidlá, postupy a metodicky riadi proces prevencie, odhaľovania, náprav a ďalších postupov súvisiacich s identifikáciou nezrovnalostí a vysporiadania finančných vzťahov, s výnimkou úloh, ktoré plní Certifikačný orgán a Orgán pre nezrovnalosti,
- r) zodpovedá za použitie Fondu pre bilaterálne vzťahy a o ich použití informuje v strategickej správe,
- s) v rámci Dohody o implementácii programu preniesť zodpovednosť za finančné prostriedky Fondu pre bilaterálne vzťahy zverené správcovi programu na správcu programu,
- t) zabezpečuje dostupnosť a včasné vyplatenie finančných prostriedkov Fondu pre bilaterálne vzťahy správcom programov na základe ich žiadosti,
- u) predkladá vzor Dohody o implementácii programu, projektovej zmluvy a Dohody o delegovaní právomocí pre Správcu schémy malých grantov certifikačnému orgánu pred ich vydaním na posúdenie,
- v) informuje Certifikačný orgán a Orgán auditu o pozastavení platieb z úrovne Národného kontaktného bodu v zmysle časti 13.1.1 tohto materiálu, o pozastavení platieb z úrovne prispievateľských štátov v zmysle časti 13.1.2 tohto materiálu a o pozastavení realizácie programu v zmysle časti 13.7 tohto materiálu a o ukončení Dohody o implementácii programu v zmysle časti 13.8 tohto materiálu, a to najneskôr do 5 kalendárnych dní,
- w) predkladá návrh programovej dohody na pripomienky Certifikačnému orgánu po doručení návrhu programovej dohody od VFM/MZV NK,
- x) vykonáva všetky opatrenia na vrátenie neoprávnene poskytnutých finančných prostriedkov správcovi programu,
- y) v prípade identifikovania nedostatku, z ktorého vyplynula korekcia a daný nedostatok sa vzťahuje k zákazke pokrývajúcej okrem FM EHP a NFM aj iné operačné programy, napr. operačné programy financované z európskych štrukturálnych a investičných fondov, informuje riadiaci orgán za príslušný operačný program o nedostatku a stanovenej korekcii,
- z) plní ďalšie úlohy, ktoré súvisia s výkonom funkcií Národného kontaktného bodu a úlohy vyplývajúce z iných dokumentov právneho rámca FM EHP a NFM vydaných v rámci implementácie finančných mechanizmov.

Termíny na plnenie jednotlivých úloh, ako aj bližší popis jednotlivých úloh budú uvedené v internom manuáli Národného kontaktného bodu, resp. v Dohode o implementácii programu.

5.4 Certifikačný orgán

Úlohy Certifikačného orgánu sú bližšie špecifikované v Nariadeniach a v Systéme finančného riadenia Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu pre programové obdobie 2014 – 2021.

5.4.1 Orgán pre nezrovnalosti

Ministerstvo financií SR plní aj úlohy Orgánu pre nezrovnalosti. Úlohy Orgánu pre nezrovnalosti sú bližšie špecifikované v Nariadeniach a v Systéme finančného riadenia Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu pre programové obdobie 2014 – 2021.

5.5 Orgán auditu

Úlohy Orgánu auditu sú bližšie špecifikované v Nariadeniach a v Systéme finančného riadenia Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu pre programové obdobie 2014 – 2021.

5.6 Správca programu

Správca programu je subjekt ustanovený Národným kontaktným bodom, ktorý nesie celkovú zodpovednosť za implementáciu konkrétneho programu. Správca programu vykonáva svoje funkcie na základe Dohody o implementácii programu uzavretej s Národným kontaktným bodom a v súlade s právnym rámcem FM EHP a NFM. Ak je správcom programu Národný kontaktný bod, vykonáva svoje funkcie v zmysle programovej dohody a právnym rámcem FM EHP a NFM.

5.6.1 Povinnosti správcu programu vo vzťahu k implementácii programu

- a) zabezpečiť, aby bola dispozícií náležitá úroveň odbornosti na navrhnutie programu a na vypracovanie výsledkového rámca,
- b) vypracovať osnovu programu a predložiť ju na Národnému kontaktnému bodu najneskôr do piatich mesiacov od ustanovenia za správcu programu, ak Národný kontaktný bod nie je správcom programu. V prípade revidovanej osnovy programu po zamietnutí pôvodnej osnovy zo strany Úradu pre finančný mechanizmus je lehota na predloženie revidovanej osnovy programu najneskôr do dvoch týždňov pred uplynutím termínu na predloženie revidovanej osnovy programu
- c) zabezpečiť, aby implementácia programu prebiehala v úplnom súlade s Dohodou o implementácii programu, osnovou programu a ďalšími dokumentmi právneho rámca FM EHP a NFM,
- d) dosiahnuť cieľ programu prostredníctvom naplnenia výstupov programu a výsledkov programu, vrátane ich indikátorov, v rozsahu a spôsobom podľa Dohody a implementácii programu, a to do konca obdobia oprávnenosti výdavkov v projektoch, ak nie je dohodnuté inak,
- e) zabezpečiť, aby boli v súlade s princípmi hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti riadne a včas splnené povinnosti správcu programu ustanovené Nariadeniach, príslušných uzneseniach vlády SR, programovej dohode, Dohode o implementácii programu, príručkách, usmerneniach, pokynoch a iných dokumentoch vydaných Národným

- kontaktným bodom, VFM/MZV NK, Úradom pre finančný mechanizmus, Certifikačným orgánom, Orgánom pre nezrovnalosti a Orgánom auditu,
- f) posudzovať riziká účinnej implementácie programu a jeho výsledkov a prijatie vhodných opatrení,
  - g) zabezpečiť, aby sa finančný príspevok používal výhradne na účely programu a jeho projektov a v súlade s programovou dohodou a aby všetky aktíva, ktoré tvoria súčasť programu boli používané výhradne na tieto účely tak, ako je to ustanovené Dohodou o implementácii programu,
  - h) zabezpečovať kvalitu implementácie programu a overovanie výsledkov projektu a pokroku v projektoch voči očakávaným výstupom programu, medzi iným prostredníctvom monitorovania, vrátane, ak je to vhodné, overení projektov na mieste vykonávaných na základe vzorky,
  - i) zabezpečiť transparentnosť a dostupnosť dokumentov v súlade s požiadavkami Nariadení;
  - j) zostavovať a predkladať priebežné finančné správy, výročné programové správy, záverečné programové správy a správy o vzniknutých úrokoch, v súlade s právnym rámcom FM EHP a NFM,
  - k) zabezpečiť, aby VFM/MZV NK a Národnému kontaktnému bodu boli na požiadanie a v primeranej lehote poskytnuté všetky dokumenty a informácie súvisiace s implementáciou programu a jeho projektov,
  - l) zabezpečiť, aby národná legislatíva a legislatíva Európskej únie, vrátane, nie však výhradne legislatívy o životnom prostredí, verejnom obstarávaní a štátnej pomoci bola dodržiavaná,
  - m) implementovať program v spolupráci s donorskými partnermi programu, ak je to relevantné,
  - n) prijať všetky potrebné opatrenia na predchádzanie, riešenie a odstraňovanie konfliktu záujmov podľa Nariadení a Dohody o implementácii programu,
  - o) zabezpečiť, aby informácie ním poskytnuté, jeho prostredníctvom alebo v jeho mene v osnove programu, v súvislosti s osnovou programu, s implementáciou programu alebo s uzavretím a s plnením programovej dohody a Dohody o implementácii programu boli pravdivé, presné a úplné,
  - p) vrátiť poskytnutý programový grant a prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie alebo ich časť z dôvodu porušenia zmluvnej povinnosti a vzniku nezrovnalosti,
  - q) zasielať akúkoľvek elektronickú a listinnú komunikáciu s Úradom pre finančný mechanizmus a/alebo VFM/MZV NK v kópii Národnému kontaktnému bodu,
  - r) zabezpečiť, aby výročné správy o programe a záverečná správa o programe boli vypracované a predložené VFM a Národnému kontaktnému bodu v súlade s právnym rámcom FM EHP a NFM,
  - s) poskytnúť Národnému kontaktnému bodu na požiadanie všetky údaje, a to aj v anglickom jazyku, relevantné pre vypracovanie Strategickej správy podľa Nariadení, resp. ich aktualizáciu do 10 pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti o poskytnutie údajov, ak v žiadosti nie je určená iná lehota,
  - t) zabezpečiť oprávneným osobám v zmysle právneho rámca FM EHP a NFM prístup podľa právneho rámca FM EHP a NFM a umožniť im vykonanie kontroly programu, t.j. vytvoriť primerané podmienky na jej riadne a včasné vykonanie, zdržať sa konania, ktoré by mohlo ohroziť jej začatie a/alebo riadny priebeh a poskytnúť im požadovanú súčinnosť, ako aj zabezpečiť prítomnosť osôb zodpovedných za realizáciu programu,
  - u) vypracovať schému štátnej pomoci, ak je to relevantné a predložiť ju na odsúhlasenie príslušnému orgánu, tohto času Protimonopolnému úradu SR,

- v) bezodkladne informovať Národný kontaktný bod o akýchkoľvek negatívnych podozreniach súvisiacich s implementáciou programu, ak Národný kontaktný bod nie je správcom programu,
- w) navrhnúť v osnove programu, aby štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie mohli požadovať 100% z celkových oprávnených výdavkov, t.j. aby tieto organizácie nemali povinnosť povinne spolufinancovať projekt z vlastných zdrojov, ak tomu nebránia ustanovenia v oblasti štátnej pomoci alebo iné ustanovenia právneho rámca FM EHP a NFM,
- x) v prípade identifikovania nedostatku, z ktorého vyplynula korekcia a daný nedostatok sa vzťahuje k zákazke pokrývajúcej okrem FM EHP a NFM aj iné operačné programy, napr. operačné programy financované z európskych štrukturálnych a investičných fondov, informovať riadiaci orgán za príslušný operačný program o nedostatku a stanovenej korekcii,
- y) zverejniť projektovú zmluvu vrátane jej dodatkov na príslušnom webovom sídle, spravidla v Centrálnom registri zmlúv,
- z) kontrolovať zverejnenie partnerských dohôd a ich dodatkov v Centrálnom registri zmlúv alebo v inom obdobnom registri, ak je prijímateľom subjekt, ktorému táto povinnosť vyplýva z osobitného predpisu,
- aa) zabezpečiť zverejňovanie zmlúv a ich dodatkov uzatváraných medzi prijímateľmi a projektovými partnermi s dodávateľmi tovarov, poskytovateľmi služieb a zhotoviteľmi diel, a to nielen na webových sídlach týchto subjektov, ale aj na webovom sídle venovanom programu a evidovať všetky zmluvy a ich dodatky v elektronickej podobe,
- bb) navrhnúť v osnove programu, aby subjekty verejnej správy iné ako štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie mohli požadovať najmenej 95% z celkových oprávnených výdavkov, t.j. aby povinné spolufinancovanie týchto subjektov nepresiahlo 5% z celkových oprávnených výdavkov, ak tomu nebránia ustanovenia v oblasti štátnej pomoci alebo iné ustanovenia právneho rámca FM EHP a NFM.

5.6.2 Povinnosti správcu programu vo vzťahu k výberu a implementácii projektov

- a) zabezpečiť, aby projekty prispievali k celkovým cieľom finančných mechanizmov a k špecifickému výsledku alebo výsledkom, výstupu alebo výstupom, cieľu alebo cieľom programu a aby tieto boli vo všetkých implementačných fázach v súlade s Nariadeniami, programovou dohodou, ako aj uplatniteľným národným právom a právom Európskej únie,
- b) prijímať žiadosti a vyberať projekty, ktoré budú financované a uzatvárať projektové zmluvy pre každý projekt,
- c) vykonávať kontrolu administratívnej zhody a kontrolu oprávnenosti žiadateľa, ak je to relevantné,
- d) zabezpečiť, aby pre každý projekt v rámci programu existoval systém na zaznamenávanie účtovných záznamov a ich ukladanie v digitalizovanej podobe a že sú zhromažďované údaje o implementácii nevyhnutné pre finančné riadenie, monitorovanie, overovania, audity a evaluáciu,
- e) zabezpečiť výkon každoročného monitorovania vzorky projektov, vybranej na základe rizikovej analýzy a zahrnujúcej náhodné vzorky,
- f) zabezpečiť, aby prijímatelia udržiavali buď osobitný účtovný systém alebo zodpovedajúci účtovný kód pre všetky transakcie vo vzťahu k projektu, bez toho, aby boli dotknuté národné pravidlá pre účtovníctvo,
- g) zabezpečiť, aby prijímatelia boli plne pripravení a schopní implementovať ich projekty, najmä, nie však výlučne, preverení ich finančnej stability, schopnosti spolufinancovať

- projekt, preverením vlastníckych práv k nehnuteľnostiam, oprávnení, ktoré sú nevyhnutné na realizáciu projektu a pod.;
- h) zabezpečiť zadávanie špecifických štatistických údajov o projekte pre účely aktuálnosti zdrojovej databázy,
  - i) zabezpečiť, aby boli výzvy na predkladanie žiadostí o projekt vyhlásené v súlade s Nariadeniami a dohodou o implementácii programu,
  - j) dodržiavať podmienky oprávnenosti žiadateľov ustanovené v Nariadeniach, programovej dohode, dohode o implementácii programu a v príslušných výzvach,
  - k) zabezpečiť, aby v projektoch boli dodržané minimálne a maximálne výšky projektového grantu, ako aj miera projektového grantu ustanovené v Dohode o implementácii programu,
  - l) zabezpečiť, aby hodnotiaci proces prebiehal v súlade s Nariadeniami a Dohodou o implementácii programu,
  - m) zabezpečiť, aby pre každý schválený projekt bola s prijímateľom uzavretá projektová zmluva, a to pri splnení minimálnych náležitostí určených Národným kontaktným bodom. Obsah a forma projektovej zmluvy musí byť v súlade s Nariadeniami a Programovou dohodou a povinnosti prijímateľa vyplývajúce z projektovej zmluvy musia byť platné a vymáhateľné v rámci platného právneho systému Slovenskej republiky,
  - n) zabezpečiť, aby boli dodržané pravidlá pre oprávnenosť nákladov/výdavkov ustanovené v Nariadeniach a v Príručke pre prijímateľa a aby boli zohľadnené špecifické pravidlá pre oprávnenosť paušálnej sadzby nepriamych nákladov a príspevkov v naturáliách na programovej i projektovej úrovni, ktoré sú ustanovené v dohode o implementácii programu,
  - o) zabezpečiť, aby zo strany prijímateľa boli včas k dispozícii prostriedky na dokončenie projektu, ak projekt nebol ukončený k poslednému dátumu oprávnenosti,
  - p) overovať schopnosť prijímateľa spolufinancovať jednotlivé projekty z vlastných zdrojov pred podpisom projektovej zmluvy.

5.6.3 Povinnosti správcu programu vo vzťahu k partnerom projektu

- a) zabezpečiť, aby v prípade, ak sa projekt realizuje v partnerstve medzi prijímateľom a partnerom projektu, ktorý sa podieľa na čerpaní projektového grantu alebo projekt spolufinancuje, prijímateľ podpísal s partnerom projektu dohodu o partnerstve, ktorej obsah a forma musí byť v súlade s Nariadeniami a Dohodou o implementácii programu. Ak je jednou zo strán dohody subjekt z prispievateľských štátov, takáto dohoda musí byť spísaná v anglickom jazyku,
- b) zabezpečiť, aby sa na oprávnenosť výdavkov vynaložených partnerom projektu vzťahovali rovnaké obmedzenia ako tie, ktoré by sa aplikovali, ak by výdavky vznikli prijímateľovi,
- c) zabezpečiť, aby vytvorenie a realizácia vzťahu medzi prijímateľom a partnerom projektu prebiehala v súlade s platnou legislatívou SR a EÚ o verejnom obstarávaní.
- d) overovať súlad partnerských dohôd uzatváraných medzi prijímateľom a partnerom projektu s ohľadom na príslušnú legislatívu v oblasti verejného obstarávania a štátnej pomoci,
- e) pred podpísaním projektovej zmluvy overiť, že dohoda o partnerstve je uzatvorená v súlade s Nariadeniami a Dohodou o implementácii programu.

5.6.4 Povinnosti správcu programu v oblasti riadenia programu

- a) predložiť Národnému kontaktnému bodu interný manuál správcu programu a podrobný opis systémov riadenia a kontroly správcu programu v lehote do šiestich mesiacov od schválenia programu;

Podrobný opis systémov riadenia a kontroly správcu programu musí špecifikovať:

- systém overovania žiadostí o platbu v rámci programu,
  - systém auditu a monitorovania programu,
  - systém na predchádzanie a zmiernovanie, odhaľovanie, hlásenie a nápravu nezrovnalostí v programe,
  - systém zriadený na udržanie kontroly priebehu krokov všetkých podporených aktivít v rámci programu.
- b) zabezpečiť, aby postupy špecifikované v opise systémov riadenia a kontroly správcu programu boli v súlade s právnym rámcom FM EHP a NFM. K opisu musí byť priložená správa s výrokom orgánu auditu,
- c) predložiť na požiadanie Národnému kontaktnému bodu, Certifikačnému orgánu, Orgánu pre nezrovnalosti alebo Orgánu auditu všetky dokumenty, ktoré tieto inštitúcie môžu požadovať na zabezpečenie plnenia svojich funkcií.

5.6.5 Povinnosti správcu programu v oblasti výdavkov a overovania platieb

- a) zriadiť organizačnú štruktúru správcu programu, ktorá zabezpečí nezávislosť a funkčnú oddelenosť útvarov zodpovedných za overovanie vzniknutých výdavkov a schvaľovanie platieb od iných útvarov zodpovedných za implementáciu programu,
- b) zriadiť a udržiavať úročený bankový účet vyčlenený na prostriedky určené na regranting, zriadiť aj ďalšie bankové účty správcu programu v súlade s platným Systémom financovania a finančného riadenia a ponechať tieto bankové účty otvorené až do prijatia poslednej platby a úplného finančného vyrovnania,
- c) overovať, že výdavky deklarované prijímateľmi boli vynaložené v súlade s právnym rámcom FM EHP a NFM,
- d) zabezpečiť kontrolu priebehu krokov poskytnutia projektového grantu v súlade s právnym rámcom FM EHP a NFM,
- e) zabezpečiť, aby výdavky, ktoré vznikli správcovi programu, prijímateľom a ich partnerom boli podložené príslušnými dokumentmi v súlade s právnym rámcom FM EHP a NFM,
- f) zabezpečiť, že platby projektového grantu sú vykonávané včas, v zmysle ustanovení právneho rámca FM EHP a NFM a projektovej zmluvy,
- g) zabezpečiť, aby platby projektového grantu boli prijímateľovi poskytnuté v súlade s Dohodou o implementácii programu a projektovou zmluvou a aby ich výška bola vypočítaná v súlade s právnym rámcom FM EHP a NFM a projektovou zmluvou,
- h) zabezpečiť, aby platby projektového grantu boli prijímateľom prevedené na účty otvorené v súlade s platným Systémom financovania a finančného riadenia,
- i) zabezpečiť, aby boli splnené podmienky pre poskytovanie projektového grantu podľa právneho rámca FM EHP a NFM,
- j) zabezpečiť, že Certifikačný orgán dostane pre účely certifikácie všetky potrebné informácie o postupoch a vykonaných overeniach súvisiacich s výdavkami,
- k) zabezpečiť, aby prijímatelia predkladali priebežné správy o projekte, ktoré predstavujú žiadosť o platbu, v súlade s právnym rámcom FM EHP a NFM,

- l) overiť každú priebežnú správu o projekte v súlade s Dohodou o implementácii programu, Systémom financovania a finančného riadenia a časťou 5.6.11 tohto materiálu.

5.6.6 Povinnosti správcu programu v oblasti monitorovania a vecného overovania

Správca programu sa pri výkone monitorovania a vecného overenia projektov Dohodou o implementácii programu, ktorá obsahuje podrobný popis výkonu monitorovania a vecného overenia.

- a) vykonávať monitorovanie a vecné overenie schválených projektov v súlade s Dohodou o implementácii programu a Systémom riadenia,
- b) určiť primeranú vzorku na výkon monitorovania a vecného overovania projektov v súlade s interným manuálom správcu programu.

5.6.7 Povinnosti správcu programu v oblasti bilaterálnych vzťahov

- a) uľahčovať bilaterálnu spoluprácu, keď je to relevantné;
- b) zriadiť výbor pre spoluprácu,
- c) zabezpečiť implementáciu prostriedkov Fondu pre bilaterálne vzťahy v súlade s právnym rámcom FM EHP a NFM a odporúčaniami Národného kontaktného bodu a Spoločného výboru pre bilaterálne fondy,
- d) zabezpečiť, aby všetky finančné prostriedky zverené správcovi programu Národným kontaktným bodom boli použité v súlade s Nariadeniami a Dohodou o implementácii programu,
- e) poskytovať priebežne Národnému kontaktnému bodu údaje o poskytnutí a použití finančných prostriedkov Fondu pre bilaterálne vzťahy.

5.6.8 Povinnosti správcu programu v oblasti verejného obstarávania

- a) postupovať v súlade s platnou národnou legislatívou a legislatívou EÚ upravujúcou verejné obstarávanie tovarov, služieb a prác a zabezpečiť, aby rovnako postupovali aj prijímatelia a ich partneri v rámci projektov,
- b) vykonávať kontrolu verejného obstarávania postupmi v zmysle tohto materiálu,
- c) predložiť Národnému kontaktnému bodu na kontrolu kompletnú dokumentáciu k verejným obstarávaniam realizovaným správcom programu, ktoré priamo súvisia s prostriedkami Fondu pre bilaterálne vzťahy,
- d) na požiadanie predložiť Národnému kontaktnému bodu na kontrolu kompletnú dokumentáciu k iným verejným obstarávaniam realizovaným správcom programu,
- e) zabezpečiť, aby dokumentácia k verejným obstarávaniam, vrátane zmlúv a ich plnenia, bola archivovaná v súlade s Nariadeniami, a to aj v rámci programu aj projektov, najmenej 3 roky od ukončenia programu.

5.6.9 Povinnosti správcu programu v oblasti publicity

- a) zabezpečiť, aby požiadavky na informovanie a publicitu boli náležite splnené,

- b) zabezpečiť, aby informácie o existencii programu, jeho cieľoch a implementácii, ako aj o spolupráci s orgánmi prispievateľských štátov boli sprístupnené verejnosti, a to najmä prostredníctvom opatrení uvedených v Nariadeniach a v tomto materiáli,
- c) zabezpečiť, aby prijímatelia plnili svoje povinnosti týkajúce sa informovania a publicity v súlade s Nariadeniami a týmto materiálom,
- d) zabezpečiť, aby boli dodržané požiadavky pre elektronické zasielania informácií určené VFM/MZV NK.

5.6.10 Povinnosti správcu programu v oblasti nezrovnalostí

- a) vyvinúť maximálne úsilie potrebné na zabránenie, odhalenie a odstránenie dôsledkov akejkoľvek nezrovnalosti a prešetrenia podozrenia z nezrovnalosti a prijať primerané opatrenia na ich nápravu,
- b) písomne oznámiť Orgánu pre nezrovnalosti a v kópii Národnému kontaktnému bodu v súlade s podmienkami Systému financovania a finančného riadenia akékoľvek nezrovnalosti alebo podozrenia z nezrovnalosti a poskytnúť súčinnosť pri ich riešení a oznamovaní príslušným orgánom,
- c) predložiť Orgánu pre nezrovnalosti a v kópii Národnému kontaktnému bodu všetky dokumenty týkajúce sa nezrovnalosti alebo podozrenia z nezrovnalosti v súlade s podmienkami Systému financovania a finančného riadenia,
- d) vykonať všetky opatrenia na vrátenie neoprávnene poskytnutých finančných prostriedkov prijímateľom, vrátane využitia správneho a súdneho konania.

Ak v projekte vznikla nezrovnalosť, resp. podozrenie z nezrovnalosti správcu programu je povinný, v závislosti od typu a závažnosti nezrovnalosti:

- zabezpečiť odstránenie protiprávneho stavu, resp. nezrovnalosti, a/alebo
- zabezpečiť, aby bolo vykonané iné vhodné opatrenie na odstránenie protiprávneho stavu, resp. nezrovnalosti, a/alebo
- určiť finančnú korekciu a požiadať prijímateľa o vrátenie poskytnutého projektového grantu alebo jeho časti,
- zabezpečiť preukázanie neopodstatnenosti podozrenia z nezrovnalosti,
- v prípade nezrovnalosti, ktorá predstavuje povinnosť okamžitého hlásenia nezrovnalosti podľa Nariadení pred prijatím rozhodnutia o nezrovnalosti, resp. podozrenia zo vzniku nezrovnalosti a pred určením ďalšieho postupu konzultovať tento postup s Národným kontaktným bodom.

5.6.11 Overovanie výdavkov správcom programu

Overenia vykonávané správcom programu zahŕňajú administratívne, technické a fyzické aspekty projektov, podľa vhodnosti a v súlade s princípom proporcionality. Správca programu je povinný vykonávať kontrolu výdavkov podľa čl. 5.6 Nariadení a finančnú kontrolu v zmysle § 7 až § 9 zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov („Zákon o finančnej kontrole“). Keďže existuje možnosť, že správcami programov, resp. správca schémy malých grantov nebudú výlučne orgány verejnej správy, títo správcovia programov musia v čo najväčšom rozsahu rešpektovať ustanovenia Zákona

o finančnej kontrole a audite a tohto materiálu. Z tohto dôvodu sa termíny overenie a finančná kontrola v ďalšom texte považujú za rovnocenné, pričom platí, že finančná kontrola (administratívna finančná kontrola aj finančná kontrola na mieste) musí zahŕňať postupy Nariadení platné pre overenie výdavkov ustanovené čl. 5.6 Nariadení.

Postupy pre overenie výdavkov vykonávané správcom programu rámcovo stanovuje čl. 5.6 Nariadení ako nasledovné postupy:

- a) administratívne overenia s ohľadom na vzniknuté výdavky deklarované prijímateľmi,
- b) overenia projektov na mieste.

Nariadenia tiež ustanovujú, že overenie preukázania výdavkov súvisiace s administratívnymi overeniami podľa bodu (a) a overenia na mieste v zmysle bodu (b) môžu byť vykonávané na základe vzorky. Správca programu uchováva záznamy opisujúce a zdôvodňujúce metódu výberu a určujúce projekt alebo prevody vybrané na overenie.

Pre účely tohto materiálu postup podľa bodu (a) predstavuje súčasť administratívnej finančnej kontroly vykonávanej v zmysle Zákona o finančnej kontrole a postup podľa bodu (b) predstavuje súčasť finančnej kontroly na mieste vykonávanej v zmysle tohto zákona.

Podrobné postupy pre výkon administratívnej finančnej kontroly a finančnej kontroly na mieste stanovuje príloha číslo 1 k tomuto materiálu. Postupy uvedené v prílohe č. 1 predstavujú jednotné postupy overovania výdavkov v súlade so zákonom o finančnej kontrole a Nariadeniami, ako aj lehoty na výkon kontroly správcu programu, ktoré sú správcu programu a správcu schémy malých grantov povinní dodržiavať. Táto príloha je pre dotknuté subjekty záväzná. Národný kontaktný bod prenesie tieto postupy do Dohody o implementácii programu, pričom môže tieto postupy doplniť a v nevyhnutnom rozsahu upraviť.

Správca programu je povinný tieto postupy zohľadniť pri tvorbe osnovy programu, pri spracovaní žiadosti o dodatočné informácie k osnove programu, pri predkladaní informácií potrebných k vypracovaniu programovej dohody, ako aj pri vypracovaní interného manuálu a opisu systému riadenia a kontroly správcu programu.

5.7 Nastavovanie systémov riadenia a kontroly

V praxi odlišujeme dve úrovne systémov riadenia a kontroly:

1. Systém riadenia a kontroly na národnej úrovni.
2. Systémy riadenia a kontroly na úrovni jednotlivých programov.

Základnými dokumentmi opisujúcimi systém riadenia a kontroly sú:

1. Interné manuály a interné riadiace predpisy Národného kontaktného bodu, Certifikačného orgánu, Orgánu auditu a Orgánu pre nezrovnalosti.
2. Podrobný opis systému riadenia a kontroly na národnej úrovni.
3. Interné manuály správcov programov.
4. Podrobné opisy systémov riadenia a kontroly na úrovni správcov programov.

Nariadenia stanovujú povinnosť predložiť v učenej lehote podrobný opis systému riadenia a kontroly na národnej úrovni na posúdenie VFM/MZV NK. Kladné posúdenie tohto dokumentu je podmienkou na vyplatenie platieb (s výnimkou zálohových platieb) zo strany prispievateľských štátov Slovenskej republiky. Kompetenciou Orgánu auditu ako národného orgánu zodpovedného za vypracovanie auditnej správy (vykonanie auditu súladu) a výroku orgánu auditu potvrdzujúceho, že systém implementácie prijímateľského štátu a správcu programu je v súlade s týmto Nariadením a s všeobecne akceptovanými účtovnými štandardmi.

Na rozdiel od systému riadenia a kontroly na národnej úrovni, podrobné opisy systémov riadenia a kontroly správcov programov sa zasielajú VFM/ MZV NK len na vyžiadanie. To neznamená, že Národný kontaktný bod povinnosti schvaľovať tieto opisy, ani Orgán auditu povinnosti vykonať audit súladu a vydať výrok. Národný kontaktný bod oznámi prispievateľským štátom schválenie podrobného opisu systému riadenia a kontroly správcu programu po doručení auditnej správy a pozitívneho výroku orgánu auditu k tomuto opisu za predpokladu, že Národný kontaktný bod k tomuto opisu nemá vážne výhrady. Národný kontaktný bod informuje VFM/ MZ V NK o schválení opisu do 3 mesiacov od jeho predloženia Národnému kontaktnému bodu.

Schválenie prvej priebežnej finančnej správy je podmienené predložením schváleného Podrobného opisu systému riadenia a kontroly správcu programu a schváleného interného manuálu správcu programu Certifikačnému orgánu. Vypracovanie Podrobného opisu systému riadenia a kontroly nemá vplyv na poskytnutie zálohovej platby na program, ktorá sa poskytuje po uzavretí Programovej dohody a Dohody o implementácii programu, ak v týchto dohodách nie je ustanovené inak.

6 Programy

6.1 Príprava programov

Implementácia finančných mechanizmov prebieha najmä prostredníctvom podpory projektov realizovaných v rámci programov. Z dôvodu potreby strategického prístupu sú tieto programy a ich základné, všeobecné náležitosti definované v memorandách.

Prípravu programu zabezpečujú správcovia programov v súlade s vyššie uvedenými podmienkami obsiahnutými v memorandách. Príprava programu sa formalizuje v tzv. osnove programu.

Príprava programu nemá presne určené pravidlá, ale predpokladá sa zapojenie donorských partnerov programu už v ranných fázach prípravy programu. S týmto cieľom Národný kontaktný bod odporúča:

1. Zorganizovať úvodné stretnutie medzi správcou programu a jeho programovým partnerom alebo partnermi bezodkladne po uzavretí memoránd.
2. Skrátiť lehotu na predloženie osnovy programu Národnému kontaktnému bodu a prispievateľským štátom, ktorá je štandardne určená na 6 mesiacov od ustanovenia správcu programu.

3. Priebežne komunikovať počas prípravy programu nielen s donorskými partnermi programu, ale aj s Úradom pre finančný mechanizmus a Národným kontaktným bodom.
4. Zrealizovať odbornú diskusiu, prípadne on-line diskusie k osnove programu tak, aby sa zabezpečilo, že program vo svojej finálnej podobe bude atraktívny pre potenciálnych žiadateľov, a že program zohľadňuje potreby rôznych skupín obyvateľstva.

6.2 Osnova programu

Osnovu programu vypracúva správca programu. Ide o stručné zhrnutie, koncept programu, ktorý by vo všeobecnosti nemal presiahnuť 10 strán. Národný kontaktný bod v tejto súvislosti odporúča:

1. Vypracovať osnovu programu v spolupráci s relevantnými subjektmi, najmä, nie však výlučne, s donorskými partnermi programu, medzinárodnými partnerskými inštitúciami, Úradom pre finančný mechanizmus a Národným kontaktným bodom.
2. Pri vypracovaní osnovy programu by sa mal správca programu zamerať výlučne na požiadavky ustanovené Nariadeniami.
3. Osnova programu by mala byť aj predmetom oficiálneho rokovania Výboru pre spoluprácu, či už prostredníctvom osobného stretnutia alebo per rollam procedúry. Závery tohto stretnutia by mali byť súčasťou podkladových informácií predložených Národnému kontaktnému bodu.

Nariadenia stanovujú, že osnova programu sa predkladá VFM/MZV NK prostredníctvom Národného kontaktného bodu. Úloha Národného kontaktného bodu v tomto procese nie je len formálna, ale Národný kontaktný bod prikladá k osnove programu svoje stanovisko, a to najmä v prípade, ak Národný kontaktný bod nie je správcou programu. Preto Národný kontaktný bod určil, že správca programu je povinný predložiť osnovu programu najneskôr do 5 mesiacov od ustanovenia správcu programu.

Národný kontaktný bod vníma osnovu programu ako sumárne informácie, ktoré sú potrebné na to, aby Národný kontaktný bod a prispievateľské štáty nadobudli primerané uistenie sa o tom, že tvorba programu je v súlade s predstavami prispievateľských štátov a SR zastúpenej Národným kontaktným bodom. Osnovu programu je možné v prípade jej zamietnutia zo strany VFM/MZV NK predložiť opätovne v modifikovanej podobe, najviac však raz, ak Nariadenia neustanovujú inak.

Národný kontaktný bod odporúča tvoriť osnovu programu priamo v anglickom jazyku.

Vzor osnovy programu tvorí prílohu Nariadení. Z tohto vzoru je zrejmé, že prispievateľské štáty a Národný kontaktný bod očakávajú stručný, ale adresný koncept, ktorý sa doplní dodatočnými informáciami pri príprave programovej dohody.

6.3 Programová dohoda

Programová dohoda je dohoda, ktorú uzatvára Národný kontaktný bod s VFM/MZV NK na každý program, a ktorej návrh vypracúva Úrad pre finančný mechanizmus na základe osnovy programu a dodatočných informácií poskytnutých počas tvorby návrhu programovej dohody. Po vypracovaní návrhu programovej dohody má VFM/MZV NK opätovne právo schváliť,

resp. zamietnuť podporu programu. Môže tiež požadovať úpravy programovej dohody alebo stanoviť osobitné podmienky jej uplatňovania.

6.4 Grantové miery a minimálna výška projektových grantov

Ak Nariadenia neustanovujú inak, grantová miera na úrovni programu nesmie presiahnuť 85% celkových oprávnených výdavkov programu. Výnimky z tohto pravidla sú integrované v Nariadeniach. Zvyšná časť je hradená z prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie, t.j. správcovia programu nespolufinancujú programy z vlastných rozpočtových kapitol.

Na úrovni projektov je v Nariadeniach aktuálne ustanovená maximálna miera grantu len v prípade podpory mimovládnych organizácií a sociálnych partnerov tak, ako ich definujú Nariadenia, pričom táto grantová miera je ustanovená na úrovni 90% celkových oprávnených výdavkov projektu. Týmto organizáciám je však podľa Nariadení umožnené spolufinancovať projekt príspevkami v naturáliách.

Miera grantu v prípade iných organizácií ako sú mimovládne organizácie a sociálni partneri môže byť vyššia alebo nižšia ako 90%. Percentuálny podiel zdrojov na program kopíruje percentuálny podiel zdrojov na projekt. Zdroje na program sú tvorené v pomere 85%/15% zo zdrojov finančných mechanizmov a prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie. V rovnakom pomere sa prenesú aj na úroveň projektu, kde budú doplnené spolufinancovaním zo zdrojov prijímateľa, ak je to relevantné. Je úlohou správcu programu nastaviť takú grantovú mieru projektov, ktorá na jednej strane podporí záväzok prijímateľa projekt úspešne zrealizovať, ale na druhej strane nebude mať neprimerane odradzujúci účinok. Každý program je špecifický, pričom je potrebné brať do úvahy aj prípadné obmedzenia vyplývajúce z legislatívy v oblasti štátnej pomoci.

V prípade využitia príspevkov v naturáliách je správca programu je povinný určiť primerané jednotkové ceny pre dobrovoľnícku prácu, ktoré musia byť v súlade so mzdou obvykle platenou pre daný typ práce v SR, vrátane povinných príspevkov sociálneho zabezpečenia. Ceny sa môžu odlišovať v závislosti od regiónu, v ktorom majú byť práce vykonávané a môžu byť počas implementácie programu upravované tak, aby zohľadňovali zmeny v úrovni miezd. Metodiku k príspevkom v naturáliách vypracuje správca programu najneskôr pri príprave príslušnej výzvy a predloží ju ako prílohu výzvy Národnému kontaktnému bodu a VFM/MZV NK.

Minimálnu výšku projektového grantu stanovujú Nariadenia. Podľa v súčasnosti platného stavu ide o minimálnu výšku grantu, o ktorú je možné požiadať, čo nevyklučuje, že schválená, pridelená výška grantu môže byť nižšia ako je táto hranica.

6.5 Výber preddefinovaných projektov

Preddefinované projekty sú projekty, ktoré sú priamo uvedené v memorandách alebo v osnove programu. Správca programu môže navrhnúť implementáciu preddefinovaného projektu aj v ďalších fázach implementácie programu. Následne sa stávajú súčasťou programovej dohody, čo znamená, že s implementáciou preddefinovaného projektu musia výslovne súhlasiť tak Národný kontaktný bod, ako aj prispievateľské štáty.

Aj preddefinované projekty musia byť pred uzavretím projektovej zmluvy posudzované, pričom Národný kontaktný bod odporúča, aby toto hodnotenie bolo vykonané prostredníctvom podrobnej hodnotiacej správy a vždy, ak je to možné, aj návštevou projektu na mieste budúcej realizácie. Toto posúdenie vykonáva správca programu.

6.6 Schémy malých grantov v rámci programov

Pri nastavovaní schémy malých grantov Národný kontaktný bod odporúča, aby správca programu dôsledne zvážil svoje administratívne kapacity. Projektové granty v týchto schémach sú síce nižšie, ale z pohľadu administratívnej záťaže predstavujú potenciálne implementačné riziko, keďže Nariadenia nestanovujú pre tieto schémy jednoduchšie, „mäkšie“ postupy. Zo skúseností môže Národný kontaktný bod potvrdiť, že implementácia týchto projektov nebýva výrazne odlišná od veľkých projektov, a aj dôsledným uplatnením princípu proporcionality pri spravovaní schémy malých grantov je možné administratívnu záťaž redukovať len čiastočne.

Národný kontaktný bod tiež odporúča, aby špecifické schémy malých grantov, ako sú napr. granty pre školy, výskumné organizácie či štipendiá, boli spravované inštitúciou, ktorá má s týmto typom projektov skúsenosti. Za týmto účelom Nariadenia umožňujú, aby schému malých grantov implementoval aj verejný alebo súkromný subjekt, ktorého vyberie správca programu. Národný kontaktný bod upozorňuje, že tento výber musí byť v súlade s platnou legislatívou v oblasti verejného obstarávania.

Na správcu schémy malých grantov sa primerane vzťahujú všetky ustanovenia tohto materiálu platné pre správcu programu. Komunikácia medzi Národným kontaktným bodom a správcou schémy malých grantov prebieha za účasti správcu programu.

6.7 Finančné nástroje

Finančnými nástrojmi sa vo všeobecnosti označujú iné druhy podpory ako priama grantová podpora. Ich uplatnenie v rámci týchto finančných mechanizmov aj vzhľadom k jestvujúcemu výraznému časovému sklzu Národný kontaktný bod neodporúča, ale zároveň ich uplatnenie neobmedzuje.

6.8 Dohoda o implementácii programu

Dohodu o implementácii programu uzatvára Národný kontaktný bod so správcou programu po podpise programovej dohody medzi Národným kontaktným bodom a VFM/MZV NK. Do Dohody o implementácii programu transponuje Národný kontaktný bod povinnosti vyplývajúce z programovej dohody a ďalších dokumentov právneho rámca FM EHP a NFM. Uzavretie Dohody o implementácii programu je podmienkou vyplatenie akejkoľvek platby na program, s výnimkou niektorých špecifických platieb uvedených v Nariadeniach. Ak je Národný kontaktný bod správcou programu, Dohoda o implementácii programu sa neuzatvára.

6.9 Úprava programov

Národný kontaktný bod odporúča správcom programov konzultovať úpravu programov počas prípravy tejto zmeny a komunikovať pripravované zmeny aj s ostatnými subjektmi zapojenými do implementácie programu a s Úradom pre finančný mechanizmus.

Ak je to potrebné, najmä ak sa úpravou programu menia podmienky uvedené v programovej dohode, úprava programu si môže vyžadovať zdokumentovanie tejto úpravy zmenou programovej dohody. Zmeny programu sú platné od momentu oficiálnej odpovede VFM/MZV NK, ak v tejto odpovedi nie je uvedené inak. Keďže v podmienkach SR je programová dohoda povinne zverejňovaná zmluvou, zmeny programu ovplyvňujúce programovú dohodu môžu nadobudnúť účinnosť až po zverejnení v centrálnom registri zmlúv. Tento časový nesúlad je v praxi možné eliminovať tým, že ku konkrétnym krokom, ktoré budú mať vplyv na podmienky programovej dohody pristúpi správca programu až po uzavretí dodatku k programovej dohode, resp. až po uzavretí dodatku k dohode o implementácii programu, ak Národný kontaktný bod nie je správcom programu. Odporúča sa, aby počas obdobia, kedy sú zmeny programu platné, boli vykonané všetky potrebné kroky, ktoré sa však sfinalizujú až po nadobudnutí účinnosti príslušného dodatku k Dohode o implementácii programu, resp. k programovej dohode.

Ako príklad môžeme uviesť prerozdelenie finančných prostriedkov medzi existujúce projekty, ktoré by spôsobilo presun finančných prostriedkov medzi dvoma či viacerými výstupmi programu. V takomto prípade Národný kontaktný bod odporúča vykonať celú procedúru, podľa ktorej sa finančné prostriedky prerozdelia, podľa výsledkov tejto procedúry požiadať VFM/MZV NK prostredníctvom Národného kontaktného bodu o zmenu programu, po doručení kladnej odpovede vykonať všetky kroky vedúce k príprave dodatku k projektovej zmluve (ktorý je nevyhnutný, keďže sa zvyšuje projektový grant) a tento dodatok k projektovej zmluve uzavrieť až následne po nadobudnutí účinnosti dodatku k Dohode o implementácii programu.

Zmenu programového grantu je možné vykonať len do termínu určeného Nariadením.

6.10 Preverenie Európskou komisiou

Možnosť požiadať Európsku komisiu o preverenie súladu osnovy programu s politikou súdržnosti EÚ je fakultatívna. Preverenie, inak povedané skrining, môže Európska komisia vykonať na žiadosť VFM/MZV NK alebo Národného kontaktného bodu.

6.11 Výročná programová správa

Výročná programová správa slúži ako podklad pre strategickú správu. Výročnú programovú správu predkladá správca programu Národnému kontaktnému bodu a Úradu pre finančný mechanizmus v termíne určenom v Nariadení. Výročnú programovú správu predkladá správca programu aj Certifikačnému orgánu. Národný kontaktný bod, Certifikačný orgán aj Úrad pre finančný mechanizmus môžu od správcu programu požadovať úpravu správy. Obsahové podrobnosti správy stanovujú Nariadenia.

6.12 Záverečná programová správa

Záverečnú programovú správu predkladá Správca programu najskôr Certifikačnému orgánu, ktorý ju po certifikácii finančnej prílohy správy zasiela Národnému kontaktnému bodu a prispievateľským štátom. Obsahové podrobnosti správy stanovujú Nariadenia. Národný kontaktný bod správu schválenú VFM/MZV NK spolu so zhrnutím zverejní na svojom webovom sídle.

6.13 Programy spravované ÚFM, medzivládnyimi organizáciami alebo orgánmi prispievateľských štátov

Ak je program spravovaný Úradom pre finančný mechanizmus, medzivládnu organizáciou alebo orgánom prispievateľských štátov, prispievateľský štát nenesie za implementáciu programu žiadnu zodpovednosť, finančnú ani inú, s výnimkou skutočnosti, že prostriedky na regranting v rámci takéhoto programu, ako aj náklady správcu programu a/alebo správcu fondu sú hradené z finančného príspevku vyčleneného pre SR. Tieto programy nie sú spolufinancované zo štátneho rozpočtu SR.

7 Výber projektov

7.1 Spôsoby výberu

Za výber projektov zodpovedá správca programu. Projekty sa vyberajú:

1. Na základe výzvy.
2. Priamym zadaním (tzv. preddefinované projekty).

7.2 Oprávnenosť prijímateľov a partnerov projektu

Oprávnenými prijímateľmi sú všetky právnické osoby podľa určujúcej definície uvedenej v Nariadeniach zriadené v prijímateľskom štáte. Na dôvažok k týmto subjektom sú oprávnenými partnermi aj právnické osoby založené v inom prijímateľskom štáte, v prispievateľských štátoch a v krajinách susediacich s Európskym hospodárskym priestorom.

Za podmienok ustanovených v Nariadeniach môžu byť oprávnenými prijímateľmi a partnermi aj fyzické osoby.

Oprávnenosť prijímateľov a partnerov je možné obmedziť len za predpokladu, že tak ustanovujú programová dohoda a Dohoda o implementácii programu.

7.3 Výzvy na predkladanie žiadostí o projekt

Výzvu na predkladanie žiadostí o projekt (ďalej len „výzva“) vyhlasuje správca programu. Štruktúra výzvy a jej náležitosti musia byť v súlade s Nariadeniami. Výzva musí byť zverejnená na webovom sídle Správcu programu v slovenskom aj v anglickom jazyku.

Informácia o zverejnení výzvy musí byť dostupná všetkým potenciálnym žiadateľom. Pre tento účel správca programu využije národné, regionálne a lokálne médiá, špecializované publikácie a internetové stránky. Akékoľvek obmedzenie zverejnenia musí byť ustanovené v programovej dohode.

Výzva obsahuje všetky informácie potrebné k predloženiu žiadosti o projekt a odkazuje na relevantné dokumenty.

Národný kontaktný bod nesie zodpovednosť za súlad výzvy s právnym rámcom FM EHP a NFM. Za týmto účelom Národný kontaktný bod stanovuje štandardnú predlohu výzvy a v prípade, ak nie je správcom programu, schvaľuje všetky dokumenty, ktoré tvoria prílohy alebo súčasť výzvy.

Správca programu zasiela text výzvy spolu s anglickým prekladom výzvy Národnému kontaktnému bodu najneskôr tri týždne pred jej plánovaným zverejnením. Národný kontaktný bod po schválení výzvy zasiela informáciu o plánovanom zverejnení výzvy spolu s jej anglickým prekladom prispievateľským štátom najneskôr dva týždne pred jej plánovaným zverejnením, ak Nariadenia neustanovuje inak. Do anglického jazyka musia byť preložené všetky dokumenty, ktoré obsahujú informácie, ktoré Nariadenia definujú ako minimálne požiadavky na výzvy.

V praxi ide najmä, nie však výlučne, o nasledovné dokumenty:

1. Text výzvy.
2. Hodnotiace kritériá, vrátane hodnotiaceho hárku.

S cieľom minimalizovať prípadné neskoršie riziká bude Národný kontaktný bod striktné vyžadovať, aby podmienky uvedené vo výzve boli v úplnom súlade s právnym rámcom FM EHP a NFM, najmä, nie však výlučne, s Nariadeniami a programovou dohodou. Odchýlky, rozšírenia ani zúženia týchto podmienok, a to ani minimálne, nie sú bez súhlasu MZV NK/VFM prípustné, pričom Národný kontaktný bod bude vyžadovať, aby takýto súhlas bol formalizovaný, napr. uzavretím dodatku k programovej dohode. Ak je správca programu Národným kontaktným bodom, prijme účinné opatrenia na zabezpečenie oddeliteľnosti funkcií správcu programu a Národného kontaktného bodu vo vzťahu ku kontrole súladu výzvy s právnym rámcom FM EHP a NFM.

Podmienky výzvy by sa do jej ukončenia nemali meniť. Ak sa tak stane, každá zmena musí byť vopred odsúhlasená Národným kontaktným bodom v spolupráci s Úradom pre finančný mechanizmus. Ak je to možné, zmenu podmienok výzvy oznamuje správca programu rovnakým spôsobom, akým oznámil vyhlásenie výzvy.

7.3.1 Zmena dátumu uzávierky výzvy

Za účelom zabezpečenia náležitej kvality predložených žiadostí o projekt správca programu, so súhlasom Národného kontaktného bodu, predĺži termín na predkladanie žiadostí o projekt ustanovený vo výzve alebo výzvu opätovne otvorí za predpokladu, ak:

- a) ku dňu uzávierky výzvy nebolo správcovi programu doručených viac ako 8 žiadostí o projekt, alebo
- b) ak súhrnná výška požadovaných projektových grantov nedosiahne viac ako dvojnásobok disponibilnej alokácie uvedenej vo výzve, alebo
- c) ak sa správca programu, na základe doteraz prejaveneho záujmu zo strany potenciálnych žiadateľov domnieva, že by počet predložených žiadostí bol príliš malý alebo ak sa domnieva, že predĺženie výzvy by malo pozitívny vplyv na kvalitu predložených žiadostí o projekt,
- d) v prípade, ak sa zmenia iné podmienky výzvy, uvedené v nasledujúcej kapitole.

Národný kontaktný bod má právo správcu programu oslobodiť od povinnosti zmeniť dátum uzávierky výzvy podľa bodov a) a b) tejto kapitoly, a to najmä v prípade, ak je zrejmé alebo pravdepodobné, že by predĺženie výzvy alebo jej znovuotvorenie nemalo vplyv na nárast počtu predložených žiadostí o projekt. Ide najmä o situáciu, kedy je dôvodné sa domnievať, že skupina potenciálnych žiadateľov je z objektívnych príčin malá, a že tie subjekty, resp. väčšina z týchto subjektov už svoje žiadosti o projekt predložila. Pri predĺžení termínu na predkladanie žiadostí o projekt, resp. pri jej znovu otvorení, osloví správca programu všetkých žiadateľov, ktorí ku dňu uzávierky výzvy žiadosti o projekt predložili a písomne im oznámi možnosť (nie však povinnosť) už predloženú žiadosť o projekt zmeniť, doplniť alebo predložiť žiadosť o projekt opätovne. Ak žiadateľ predloží žiadosť o projekt opätovne, dochádza automaticky k zamietnutiu predtým predloženej žiadosti o projekt.

Ak je to možné, zmenu dátumu uzávierky výzvy oznamuje správca programu rovnakým spôsobom, akým oznámil vyhlásenie výzvy.

7.3.2 Zmena podmienok výzvy počas doby platnosti výzvy

Podmienkami výzvy sa rozumejú najmä nasledovné podmienky:

- a) oprávnenosť žiadateľa alebo partnerov,
- b) oprávnenosť aktivít realizácie projektu,
- c) oprávnenosť územia realizácie aktivít projektu,
- d) oprávnenosť výdavkov projektu,
- e) predpísané minimálne cieľové hodnoty indikátorov,
- f) hodnotiace kritériá,
- g) systém financovania, napr. prechod zo systému refundácie na systém zálohových platieb,
- h) oprávnenosť cieľovej skupiny, ak sa projekt realizuje v prospech cieľovej skupiny,
- i) oprávnenosť užívateľa, ak mu prijímateľ poskytuje finančné prostriedky,
- j) splnenie podmienok ustanovených v osobitných predpisoch, najmä, nie však výlučne legislatívy SR alebo EÚ v oblasti štátnej pomoci, verejného obstarávania alebo iných právne záväzných predpisoch,
- k) ďalšie podmienky poskytnutia projektového grantu.

Správca programu je oprávnený zmeniť podmienky výzvy len so súhlasom Národného kontaktného bodu v spolupráci s Úradom pre finančný mechanizmus. Ak dôjde k zmene

podmienok výzvy, počas doby platnosti výzvy, Správca programu oznámi žiadateľom, ktorí už žiadosť predložili, akým spôsobom zmena podmienok výzvy (iných ako je zmena termínu jej uzávierku) môže ovplyvniť ich predloženú žiadosť o projekt. Za účelom nediskriminácie žiadateľov sa ustanovenia predchádzajúcej vety vykladajú extenzívne, preto správca programu musí vykonať všetky potrebné kroky, aby zmena podmienok výzvy nebola v neprospech tých žiadateľov, ktorí svoje žiadosti predložili pred zmenou týchto podmienok.

Pri akejkoľvek zmene podmienok výzvy počas doby jej platnosti predĺži správca programu platnosť výzvy najmenej o polovicu jej pôvodnej doby platnosti, najmenej však o jeden mesiac. Ak sa zmenou podmienok výzvy rozširuje okruh potenciálnych žiadateľov, doba uzávierky výzvy sa predĺži alebo sa výzva opätovne otvorí najmenej na rovnakú dobu platnosti ako pôvodná výzva, počítajúc od dátumu zverejnenia oznámenia o predĺžení doby platnosti alebo znovuotvorení výzvy.

Zmenu podmienok výzvy oznamuje správca programu rovnakým spôsobom, akým oznámil vyhlásenie výzvy, ak niektorému z týchto spôsobov oznámenia nebránia objektívne skutočnosti.

7.3.3 Zmeny podmienok výzvy pred uzavretím projektovej zmluvy

Ak po uzavretí výzvy dôjde k zmene podmienok výzvy, ktorú nebolo možné predvídať, správca programu, správca programu konzultuje ďalší postup so súhlasom Národného kontaktného bodu a Úradom pre finančný mechanizmus. Národný kontaktný bod, resp. Úrad pre finančný mechanizmus môžu vyžadovať aj zrušenie výzvy.

7.3.4 Zrušenie výzvy

Správca programu môže výzvu zrušiť len so súhlasom Národného kontaktného bodu a po konzultácii s Úradom pre finančný mechanizmus. Výzvu je spravidla možné zrušiť do uzavretia prvej projektovej zmluvy k žiadosti o projekt predloženej na základe výzvy. Žiadosť o projekt predloženú do dátumu zrušenia výzvy správca programu vráti žiadateľovi.

Národný kontaktný bod je v spolupráci s Úradom pre finančný mechanizmus oprávnený zrušenie výzvy aj nariadiť.

Informáciu o zrušení výzvy a zdôvodnenie jej zrušenia zverejní správca programu na svojom webovom sídle.

7.3.5 Zmeny iných náležitostí výzvy

Zmeny iných náležitostí výzvy než podmienok uvedených v kapitolách 7.3.1. a 7.3.2. nepredstavujú zmenu podmienok výzvy, pokiaľ Národný kontaktný bod neurčí inak. Zmeny iných náležitostí výzvy konzultuje správca programu s Národným kontaktným bodom pred ich uverejnením. Tieto zmeny uverejňuje správca programu na svojom webovom sídle.

7.3.6 Priebežné výzvy

Priebežné výzvy predstavujú výzvy, ktorých dátum uzávierky sa stanovuje podľa toho, kedy dôjde k určitej skutočnosti. Touto skutočnosťou môže byť napríklad predloženie vopred určeného počtu projektov, vyčerpanie disponibilnej alokácie, prípadne iná skutočnosť. Na priebežné výzvy sa primerane uplatnia ustanovenia kapitoly 7.3. a jej podkapitol.

7.4 Hodnotenie projektov a udeľovanie grantov

Nariadenia nestanovujú bližší postup pri výbere projektov. Berúc do úvahy potrebu zachovania flexibility v tomto štádiu implementácie a na tejto úrovni dokumentu, nebolo by vhodné stanoviť podrobnejšie pravidlá pre výber projektov ani v tomto materiáli.

Ak Národný kontaktný bod nie je správcom programu, bude vyžadovať, aby systém hodnotenia bol súčasťou osnovy programu alebo dodatočných informácií poskytnutých Národnému kontaktnému bodu pred alebo po schválení programu, najneskôr však pri predložení Podrobného opisu systémov riadenia a kontroly správcu programu na schválenie Národnému kontaktnému bodu. Národný kontaktný bod posúdi súlad systému hodnotenia s Nariadením, najmä s princípmi dobrého spravovania, transparentnosti, rovnosti, efektívnosti a nulovej tolerancie voči korupcii

Národný kontaktný bod **odporúča** pri nastavovaní systému hodnotenia vychádzať z nasledovných princípov:

1. Minimalizovať náklady žiadateľov na prípravu žiadosti o projekt a administratívnu záťaž koncentrovať na obdobie pred uzavretím projektovej zmluvy.
2. Zvážiť dvojkolový systém hodnotenia, najmä v prípadoch, kedy sa predpokladá väčší počet prijatých žiadostí o projekt a ide o projekty s požadovaným projektovým grantom vyšším ako 200 000 eur. Dvojkolovým systémom hodnotenia sa rozumie systém, v ktorom žiadatelia v prvom kole predkladajú stručný opis projektu a v druhom kole kompletnú žiadosť o projekt.
3. Zvážiť vykonanie podrobného hodnotenia a návštevy na mieste pre schválením žiadostí o projekt, ak požadovaný projektový grant presiahne 1 000 000 eur. Účelom tohto podrobného hodnotenia nie je meniť poradie žiadostí o projekt, ale nadobudnúť primerané uistenie sa o náležitej kvalite informácií uvedených v žiadosti o projekt, o ich úplnosti, správnosti a aktuálnosti, ako aj o reálnosti a relevantnosti určených indikátorov. Posúdenie pravidiel štátnej pomoci, ako aj harmonogramu a spôsobu vykonania verejných obstarávaní v rámci projektu by mali byť ďalším z cieľov tohto podrobného hodnotenia.
4. V prípade menších projektov, napr. projektov schémy malých grantov minimalizovať počet podrobných technických príloh, ako sú štúdie uskutočniteľnosti, výkazy výmer a pod.

7.5 Konflikt záujmov

Konflikt záujmov definujú Nariadenia v procese hodnotenia ako „...situáciu, ak osoba zapojená do hodnotiaceho procesu má priamy alebo nepriamy záujem, ktorý je alebo sa javí ako nezlučiteľný s neustranným a/alebo objektívnym výkonom funkcií súvisiacich s výberovým procesom. Takéto záujmy môžu súvisieť s ekonomickými záujmami, politickou alebo národnou spriaznenosťou, rodinnými alebo citovými väzbami, inými záujmami zdieľanými so

žadateľom alebo jeho partnerom, alebo akékoľvek iné záujmy náchylné ovplyvniť nestranný a objektívny výkon osoby zapojenej do výberového procesu.“

Na účinné predchádzanie konfliktu záujmov je potrebné, aby Správca programu vykonal nasledovné kroky:

1. Správca programu vedie zoznam osôb, ktoré boli zapojené do prípravy programu, do prípravy návrhu výziev a do iných procesov, ktoré mohli ovplyvniť smerovanie programu či výberový proces ako celok. Za takéto osoby sa nepovažujú osoby, ktoré sa zúčastnili odborných konzultácií osnove programu či návrhov výziev. Identifikovaný konflikt záujmov konzultuje s Národným kontaktným bodom a Úradom pre finančný mechanizmus.
2. Správca programu požaduje od žiadateľov, aby zverejnili všetkých konzultantov zapojených do prípravy žiadosti o projekt. Ak sa preukáže, že žiadateľ si túto povinnosť riadne nesplnil a v toho dôsledku príde ku konfliktu záujmov, takáto žiadosť by mala byť z hodnotenia vylúčená. Ak je tento konflikt identifikovaný po schválení žiadosti o projekt, správca programu v spolupráci s Národným kontaktným bodom, Úradom pre finančný mechanizmus a prípadne ďalšími orgánmi zapojenými do systému riadenia a kontroly posúdi, aký bol vplyv identifikovaného konfliktu záujmov a následne rozhodne o udelení zodpovedajúcej finančnej korekcie. Na tieto skutočnosti upozorní správca programu žiadateľov nielen vo výzve, ale aj priamo vo formulári žiadosti o projekt a podľa vhodnosti aj v ďalších prílohách výzvy.
3. Pri výbere hodnotiteľov správca programu nielen požaduje vyhlásenia o nestrannosti a nezávislosti hodnotiteľa, ale vykonáva aj vlastné posúdenie potenciálneho konfliktu záujmov, a to napr. na základe verejne dostupných údajov. Správca programu je povinný preskúmať potenciálny konflikt záujmov medzi hodnotiteľmi a všetkými žiadosťami o projekt predloženými v rámci určitej výzvy. Ak bola výzva vyhlásená na viacero výstupov, výsledkov programu alebo ich komponentov, pričom tieto sa navzájom neovplyvňujú, môže správca programu do databázy hodnotiteľov zaradiť aj takého hodnotiteľa, ktorý je v určitom výstupe, výsledku programu či jeho komponentov v konflikte záujmov za predpokladu, že žiadosti predložené v rámci týchto častí výzvy nehodnotí.
4. Správca programu vytvorí taký systém pridelenia žiadostí o projekt hodnotiteľom, ktorý v najväčšej možnej miere zabráni tomu, aby správca programu a hodnotitelia mohli vopred predvídať, aké žiadosti im budú pridelené na hodnotenie. Za týmto účelom sa odporúča pridelenie žiadostí o projekt vykonať napr. žrebovaním, za účasti nestranných pozorovateľov.
5. Osobné konzultácie medzi správcou programu a individuálnymi žiadateľmi sú v zásade nepripustné, a to počas celej doby platnosti výzvy až do momentu, kedy ju určitá fáza hodnotenia ukončená. Toto obmedzenie sa netýka takých činností, kedy sú konzultácie verejné. Môžu však existovať situácie hodné osobitného zreteľa, kedy po ukončení určitej fázy hodnotenia je osobné stretnutie nevyhnutné, resp. žiaduce. Ide napr. o snahu s cieľom predísť prípadným možným súdnym sporom, prípadne ak sa má rozhodnúť o ďalšom postupe a bez osobného stretnutia by takéto rozhodnutie nebolo účelné, resp. možné. Z takýchto stretnutí sa vyhotovujú písomné záznamy a zúčastňujú sa ho najmenej traja zástupcovia správcu programu. O týchto stretnutiach informuje správca programu Národný kontaktný bod.

Správca programu vedie písomné a prípadne aj audiovizuálne záznamy o všetkých vyššie uvedených krokoch a na požiadanie ich predkladá iným orgánom zapojeným do systému riadenia a kontroly.

V prípade výkonu podrobného hodnotenia podľa bodu 3 kapitoly 7.4 tohto materiálu sa za konflikt záujmov nepovažuje situácia, kedy podrobné hodnotenie vykonáva osoba, ktorá sa podieľala na niektorej z činností podľa bodu 1 kapitoly 7.5.

Ustanovenia tejto kapitoly sa vždy vykladajú takým spôsobom, aby objektivnosť a nestrannosť hodnotiaceho procesu bola základným, principiálny kritériom tohto výkladu.

7.6 Projektová zmluva

Minimálne náležitosti projektovej zmluvy stanovujú Nariadenia. Vzor projektovej zmluvy vypracováva Národný kontaktný bod. Projektovú zmluvu uzatvorí správca programu s prijímateľom, ktorý akceptoval ponuku na poskytnutie grantu a splnil podmienky v nej uvedené.

Lehota na podpísanie projektovej zmluvy žiadateľom je 15 pracovných dní od jej doručenia prijímateľovi. Lehotu je možné v riadne odôvodnených prípadoch predĺžiť.

Všeobecné zmluvné podmienky a rozpočet projektu tvoria prílohy projektovej zmluvy. Zmluva môže obsahovať okrem uvedených príloh aj iné prílohy.

7.7 Partneri projektu a partnerské dohody

Národný kontaktný bod odporúča, aby správca programu pred uzavretím projektovej zmluvy ako dôkaz existencie partnerstva akceptoval buď návrh partnerskej dohody alebo predbežnú dohodu.

Minimálne náležitosti partnerskej dohody stanovujú Nariadenia. Vzor partnerskej dohody vypracúva Národný kontaktný bod v slovenskom aj anglickom jazyku. Od tohto vzoru je možné sa odchýliť za predpokladu, že sú splnené povinné náležitosti ustanovené Nariadeniami.

Predbežná dohoda nemá predpísaný vzor ani minimálne náležitosti, ale mal by z nej byť zrejmý záujem partnera podieľať sa na realizácii projektu a celkový rozpočet, ak je to relevantné. Predbežná dohoda môže mať formu výmeny listov, zmluvy alebo inej listiny.

7.7.1 Partneri s finančnou účasťou

V prípade partnerov s finančnou účasťou, t.j. takých, ktorí budú buď čerpať projektový grant a/alebo poskytovať spolufinancovanie projektu musí pred alebo po podpise projektovej zmluvy dôjsť k podpisu Partnerskej dohody.

Správca programu je povinný pred podpisom Projektovej zmluvy overiť, či je návrh Partnerskej dohody alebo už uzavretá Partnerská dohoda v súlade s Nariadeniami. Samotná Predbežná dohoda teda nie je postačujúca k uzavretiu Projektovej zmluvy.

Z uvedeného tiež vyplýva, že k podpisu Partnerskej dohody môže dôjsť pred alebo po uzavretí Projektovej zmluvy, pričom však vždy platí, že návrh Partnerskej dohody musí byť Správcom programu overený pred uzavretím Projektovej zmluvy.

Ak pred uzavretím Projektovej zmluvy nedošlo k uzavretiu Partnerskej dohody, Národný kontaktný bod odporúča v Projektovej zmluve stanoviť časové obdobie, do ktorého musí byť Partnerská dohoda uzavretá. Správca programu môže v Projektovej zmluve podmieniť vyplatenie platby alebo platieb Prijímateľovi predložením uzavretej Partnerskej dohody.

7.7.2 Partneri bez finančnej účasti

Ak partner nie je do projektu zapojený finančne, existencia Partnerskej dohody nie je nevyhnutná a Predbežná dohoda by mala byť považovaná za dostačujúci dôkaz existencie partnerstva.

8 Oprávnenosť výdavkov

Vzhľadom na princíp subsidiarity sa tento materiál zaoberá výlučne oprávnenosťou výdavkov, ktoré vznikajú na úrovni Národného kontaktného bodu, Certifikačného orgánu, Orgánu auditu, Orgánu pre nezrovnalosti a správcov programov. Oprávnenosť výdavkov na úrovni projektov a iných aktivít budú podrobne špecifikovaná v Príručke pre prijímateľa, ktorú vydá Národný kontaktný bod.

8.1 Oprávnenosť výdavkov programu

Na úrovni programu sú oprávnenými výdavkami:

1. Náklady správcu programu na riadenie programu.
2. Platby na projekty.

Z uvedeného vyplýva, že za zúčtované výdavky na úrovni programu sa považujú oprávnené výdavky, ktoré boli vynaložené v súvislosti so správou programu alebo oprávnené platby poskytnuté na projekty.

8.2 Všeobecné princípy oprávnenosti výdavkov

Všeobecné princípy oprávnenosti výdavkov nie sú nadradené kritériám oprávnenosti výdavkov pre jednotlivé typy aktivít. Predstavujú také princípy, ktoré by mal výdavok, pri zohľadnení logických obmedzení, spĺňať k tomu, aby mohol byť považovaný za oprávnený. Všeobecné princípy oprávnenosti výdavkov teda musia byť rešpektované pri všetkých typoch aktivít, t.j. pri výdavkoch Fondu technickej asistencie, Fondu pre bilaterálne vzťahy, programov aj projektov, pri zohľadnení logických obmedzení vyplývajúcich z povahy týchto aktivít.

8.2.1 Obdobie oprávnenosti výdavkov

Pri rozlišovaní, či výdavok spĺňa kritériá oprávnenosti z hľadiska času, je nutné rozlišovať medzi finančným a vecným plnením výdavku. Platí preto, že finančné alebo vecné plnenie výdavku nesmie byť ukončené pred prvým dátumom oprávnenosti výdavku a vecné plnenie výdavku musí byť ukončené k poslednému dátumu oprávnenosti výdavku, ak Nariadenie, Programová dohoda, Dohoda o implementácii programu, Projektová zmluva alebo iný dokument neustanovujú inak.

Výnimočne sa za výdavky vzniknuté v období oprávnenosti považujú aj náklady, s ktorými súvisiaci účtovný doklad bol vydaný v poslednom mesiaci oprávnenosti, ak sú náklady uhradené do 30 dní od posledného dátumu oprávnenosti. Režijné náklady a odpisy vybavenia sa považujú za vzniknuté, keď ich subjekt účtovne zaznamená na svojich účtoch.

A) Výdavky na prípravu implementácie finančných mechanizmov

Výdavky Národného kontaktného bodu, Certifikačného orgánu, Orgánu auditu a Orgánu pre nezrovnalosti na prípravu implementácie finančných mechanizmov, ktoré vznikajú v rámci Fondu technickej asistencie, sú oprávnené od 1. júla 2016 v prípade Finančného mechanizmu EHP 2014 – 2021 a od 1. augusta 2016 v prípade Nórskeho finančného mechanizmu.

B) Iné výdavky Fondu technickej asistencie

Prvým dátumom oprávnenosti financovania technickej asistencie je dátum posledného podpisu toho memoranda o porozumení, ktoré bolo podpísané ako prvé, t.j. 28.11.2016. Konečným dátumom oprávnenosti výdavkov v rámci technickej asistencie je 31. august 2025, ak Nariadenia neustanovujú inak.

C) Výdavky Fondu pre bilaterálne vzťahy

Prvým dátumom oprávnenosti Fondu pre bilaterálne vzťahy je dátum posledného podpisu toho memoranda o porozumení, ktoré bolo podpísané ako prvé, t.j. 28.11.2016. Konečným dátumom oprávnenosti výdavkov v rámci Fondu pre bilaterálne vzťahy je 30. apríl 2025, ak Nariadenia neustanovujú inak.

D) Výdavky správcu programu na riadenie programu

Prvým dátumom oprávnenosti výdavkov na náklady na riadenie správcu programu je dátum, kedy Národný kontaktný bod ustanoví správcu programu. V prípade tých správcov programu, ktorí boli ustanovení v memorandách o porozumení, je prvým dátumom oprávnenosti výdavkov na náklady na riadenie správcu programu dátum posledného podpisu príslušného memoranda o porozumení, t.j. 28.11.2016. V prípade, ak je program podporený v rámci oboch finančných mechanizmov, je prvým dátumom oprávnenosti dátum posledného podpisu toho memoranda o porozumení, ktoré bolo podpísané ako prvé. Keďže v SR boli obe memorandá podpísané súčasne, ide o dátum 28.11.2016. Posledným dátumom oprávnenosti 31. december 2024, ak v programovej dohode nie je určený skorší dátum.

E) Výdavky prijímateľov a partnerov projektu

Oprávnenosť týchto výdavkov bude predmetom Príručky pre prijímateľa.

F) Výdavky v rámci preddefinovaného projektu

Prvým dátumom oprávnenosti výdavkov v rámci preddefinovaného projektu je dátum, kedy Národný kontaktný bod oznámi VFM/MZV NK pozitívne posúdenie preddefinovaného projektu správcom programu.

8.2.2 Súlad s predmetom programovej dohody a rozpočtom programu

Z Nariadení vyplýva, že tieto a priori predpokladajú existenciu podrobného rozpočtu programu a zároveň, že programová dohoda obsahuje ustanovenia o podrobnom rozpočte programu.

Podrobným rozpočtom programu sa rozumie rozpočet výdavkov na riadenie programu, ktorý je súčasťou osnovy programu, resp. dodatočných informácií poskytnutých k osnove programu. Aby mohol byť výdavok oprávnený, musí súvisieť s predmetom programovej dohody a musí byť indikovaný v tomto rozpočte.

Analogicky sa postupuje v prípade výdavkov fondu technickej asistencie.

8.2.3 Primeranosť výdavku a nevyhnutnosť výdavku

Primeranosť výdavku v stručnosti znamená, že z výdavkov by sa mala uplatňovať len tá časť, ktorá bezprostredne súvisí s výkonom funkcií Národného kontaktného bodu, Certifikačného Orgánu, Orgánu auditu, Orgánu pre nezrovnalosti, resp. správcu programu. Primeranosť tiež v tomto kontexte znamená porovnanie aktuálnych trhových cien tovaru, služby alebo práce a výšky deklarovaného výdavku, t.j. či výška výdavku zodpovedá obvyklým cenám v danom mieste a čase.

Nevyhnutnosť výdavku znamená, že výdavok musí byť pre realizáciu programu, resp. funkcií Národného kontaktného bodu, Certifikačného orgánu, Orgánu auditu, Orgánu pre nezrovnalosti, resp. správcu programu nevyhnutný a dané úlohy by nebolo možné bez daného výdavku vykonávať.

8.2.4 Hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť výdavku

Výdavok musí spĺňať podmienky hospodárnosti (minimalizácia výdavkov pri rešpektovaní určených cieľov či úloh), efektívnosti (maximalizácia pomeru medzi vstupom a výstupom) a účinnosti (výdavok musí priniesť skutočný výsledok tak, ako bol plánovaný).

8.2.5 Identifikovateľnosť a overiteľnosť výdavku

Každý výdavok musí byť podporený účtovným dokladom a podpornou dokumentáciou. Účtovný doklad musí byť riadne evidovaný v účtovníctve Národného kontaktného bodu, Certifikačného orgánu, Orgánu auditu, Orgánu pre nezrovnalosti, resp. správcu programu. Účtovníctvo musí byť vedené spôsobom, ktorý umožní jednoznačné priradenie výdavku k danému programu či Fondu technickej asistencie.

8.2.6 Súlad s platnou daňovou a sociálnou legislatívou

Príslušné subjekty musia preukázať splnenie si daňových aj odvodových povinností, ako aj všetkých ďalších zákonných podmienok, ktoré vyplývajú z daňovej a sociálnej legislatívy.

8.2.7 Niektoré osobitné podmienky týkajúce sa vybavenia

Pri nákupe vybavenia sú oprávnené len odpisy, ak Nariadenia, Dohoda o fonde technickej asistencie alebo programová dohoda neustanovujú inak. Aby túto podmienku bolo možné uplatňovať jednoznačne, malo by sa v tejto súvislosti rozlišovať, či dané vybavenie predstavujúce majetok, ktorý je povinne odpisovaný na základe platnej legislatívy SR. V prípade vybavenia, ktoré predstavuje povinne odpisovaný majetok, by sa malo zrýchlené odpisovanie uplatniť len v prípade, kedy existujú opodstatnené dôvody objektívne vyššej amortizácie tohto vybavenia.

V prípade vybavenia je správca programu povinný zabezpečiť, že :

- a) prijímateľ udržiava vybavenie vo svojom vlastníctve po dobu najmenej päť rokov po ukončení projektu a počas rovnakej doby pokračuje v používaní vybavenia v prospech celkových cieľov projektu;
- b) prijímateľ udržiava vybavenie náležite poistené počas implementácie projektu a najmenej päť rokov po ukončení projektu proti stratám ako sú požiar, krádež alebo iné obvykle poistiteľné udalosti; a
- c) prijímateľ vyčlení primerané zdroje na údržbu zariadenia po dobu najmenej päť rokov od ukončenia projektu.

Správca programu môže ktoréhokoľvek prijímateľa od vyššie uvedených povinností oslobodiť v prípade konkrétne identifikovaného vybavenia, pri ktorom je správca programu, berúc do úvahy všetky relevantné okolnosti, uzročený s tým, že ďalšie používanie tohto vybavenia pre celkové ciele projektu by nemalo žiaden užitočný ekonomický účel.

8.2.8 Účtovné záznamy a oprávnenosť výdavku

Správca programu vedie účtovníctvo v sústave podvojného účtovníctva v súlade so zákonom č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov v rámci účtovníctva príslušnej vnútornej organizačnej jednotky, v ktorom osobitne zaznamenáva a vykazuje vo vzťahu k príslušnému projektu všetky operácie týkajúce sa poskytovania a vrátenia finančných prostriedkov finančných mechanizmov vrátane finančných prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie spôsobom, ktorý umožní bezprostredné porovnanie deklarovaných výdavkov (a prípadných príjmov) s príslušnými výpismi z účtovníctva a podpornou dokumentáciou.

8.3 Oprávnené priame výdavky projektu

Národný kontaktný bod bude podrobne špecifikovať oprávnenosť priamych výdavkov projektu v Príručke pre prijímateľa a partnera v súlade s Nariadeniami.

8.4 Štandardné stupnice jednotkových nákladov

V prípade, ak správca programu plánuje v rámci projektov podporených z daného programu využívať štandardné stupnice jednotkových nákladov, je povinný tieto postupy opísať v osnove programu alebo v dodatočných informáciách k osnove programu. Tieto podmienky je následne povinný preniesť do projektovej zmluvy.

8.5 Nepriame výdavky projektu (režijné náklady)

Národný kontaktný bod bude podrobne špecifikovať oprávnenosť nepriamych výdavkov projektu v Príručke pre prijímateľa a partnera v súlade s Nariadeniami.

Vo výnimočných a náležite odôvodnených prípadoch môže správca programu navrhnúť obmedzenie oprávnenosti nepriamych výdavkov. Ak je takéto obmedzenie schválené VFM/MZV NK, je výslovne ustanovené v programovej dohode.

8.6 Nákup nehnuteľností a pozemkov

Podrobnosti pri nákupe nehnuteľností a pozemkov stanovujú Nariadenia.

8.7 Vylúčené náklady

Ak Nariadenia neustanovujú inak, vylúčenými výdavkami sú:

- a) úroky z úverov, poplatky za úverové služby a úroky z omeškania,
- b) poplatky za finančné transakcie a iné čisto finančné náklady, s výnimkou nákladov súvisiacich s účtami vyžadovanými VFM/MZV NK, Národným kontaktným bodom alebo platnou legislatívou a náklady na finančné služby uložené projektovou zmluvou,
- c) rezervy na straty alebo možné budúce záväzky,
- d) kurzové straty,
- e) návratná DPH,
- f) náklady hradené z iných zdrojov,
- g) pokuty, penále a náklady na súdne spory, s výnimkou tých, kde súdny spor je neoddeliteľnou a nevyhnutnou súčasťou pre dosiahnutie výstupov projektu, a
- h) nadmerné alebo zbytočné výdavky.

Správca programu je povinný akékoľvek obmedzenie oprávnenosti výdavkov, nad rámec vylúčených nákladov, uviesť v osnove programu, resp. v dodatočných informáciách k osnove programu tak, aby sa tieto informácie stali integrálnou súčasťou programovej dohody. To sa týka aj nákladov, ktoré sú vylúčené v zmysle pravidiel štátnej pomoci.

8.8 Oprávnené výdavky v rámci Fondu pre bilaterálne vzťahy

Podrobné pravidlá oprávnenosti výdavkov v rámci Fondu pre bilaterálne vzťahy ustanovujú Nariadenia a Národný kontaktný bod ich uvedie v Príručke pre prijímateľa.

8.9 Štipendiá a programy mobility

Granty fyzickým osobám z programu v rámci programovej oblasti „Vzdelávanie, štipendiá, učňovstvo a podnikanie mladých“ alebo štipendijnej súčasti v rámci akéhokoľvek programu môžu byť vypočítané ako paušálne čiastky. Oprávnenými položkami sú:

- a) mesačné štipendiá,
- b) príspevok na študijné materiály,
- c) cestovné náklady, poistenie a poplatky na konferencie a
- d) školné.

Správca programu zodpovedný za program v rámci programovej oblasti „Vzdelávanie, štipendiá, učňovstvo a podnikanie mladých“ alebo štipendijnú súčasť v rámci akéhokoľvek programu stanoví všetky jednotkové čiastky. Určenie čiastok zohľadňuje primerané náklady na území hostiteľskej inštitúcie.

8.10 Oprávnenosť nákladov na riadenie vzniknutých správcovi programu

Národný kontaktný bod v Dohode o implementácii programu v súlade s Nariadeniami a Programovou dohodou ustanoví oprávnenosť nákladov na riadenie, ktoré vznikajú správcovi programu.

Vo všeobecnosti platí, že oprávnenosť týchto výdavkov je podmienená schválením programu VFM/MZV NK. V praxi možno teda konštatovať, že:

- a) obdobie oprávnenosti týchto výdavkov začína ustanovením za správcu programu, čo v Slovenskej republike znamená 28.11.2016 u všetkých správcov programov, ktorí boli ustanovení za správcov programu v memorandách o porozumení podpísaných dňa 28.11.2016,
- b) výdavky môžu byť považované za oprávnené len v prípade, kedy dôjde k schváleniu programu, resp. k uzavretiu Programovej dohody aj Dohody o implementácii programu.
- c) uzavretie Dohody o implementácii programu, resp. notifikácia o jej uzavretí, je zároveň jednou z podmienok na vyplatenie akejkoľvek platby na program,
- d) k vyplateniu akejkoľvek platby na program môže dôjsť až potom, ako VFM/MZV NK určí, že opis systému riadenia a kontroly na národnej úrovni spĺňa požadované náležitosti. Za týmto účelom Národný kontaktný bod, Orgán auditu aj Certifikačný orgán vyvinú maximálne úsilie, aby bol tento opis predložený VFM/MZV NK včas, aby tento proces nelimitoval vyplatenie platieb na programy, resp. na ostatné aktivity, vrátane fondu technickej asistencie.

Ak je správcom programu Národný kontaktný bod, Národný kontaktný bod zabezpečí, aby oprávnenosť nákladov na riadenie vzniknutých správcovi programu priebežne overoval útvar,

ktorý je funkčne nezávislý od organizačného útvaru vykonávajúceho funkcie správcu programu.

8.10.1 Overenie oprávnenosti výdavkov na riadenie správcu programu

Toto overenie môžu vykonávať všetky kontrolné orgány, s výnimkou Národného kontaktného bodu. Národný kontaktný bod toto overenie nevykonáva. To nebráni tomu, aby takúto kontrolu mohol, v súlade s príslušnou legislatívou, vykonať Úrad vlády Slovenskej republiky.

Správca programu vedie podrobný zoznam účtovných dokladov k všetkým výdavkom za určité reportovacie obdobie. Ak Národný kontaktný bod nie je správcom programu, poskytne vzor tohto zoznamu správcovi programu na základe uzavretej dohody o implementácii programu.

Tento zoznam ako minimum obsahuje:

- a) číslo účtovného, resp. daňového dokladu,
- b) druh dokladu,
- c) sumu deklarovaneho výdavku,
- d) súpis podpornej dokumentácie k výdavku,
- e) začlenenie výdavku do jednotlivých rozpočtových položiek určených ÚFM.

8.11 Technická asistencia pre prijímateľský štát

Použitie prostriedkov technickej asistencie reguluje Dohoda o fonde technickej asistencii, ktorú uzatvárajú Národný kontaktný bod a VFM/MZV NK. Maximálnu výšku prostriedkov technickej asistencie určujú memorandá o porozumení.

Podľa Nariadení Národný kontaktný bod koordinuje použitie prostriedkov technickej asistencie. Okrem Národného kontaktného bodu sa na implementácii prostriedkov technickej asistencie podieľajú aj iné subjekty zapojené do systému riadenia a kontroly, a to Certifikačný orgán, Orgán auditu a ďalšie orgány, napr. Orgán pre nezrovnalosti. Národný kontaktný bod ako koordinátor prostriedkov fondu technickej asistencie uzavrie po vzájomnom pripomienkovaní s týmito subjektmi samostatnú dohodu o čerpaní Fondu technickej asistencie.

8.12 Preukazovanie výdavkov

Pri preukazovaní výdavkov správca programu dôsledne dbá na zachovanie princípu proporcionality. Z tohto dôvodu Národný kontaktný bod vo vzore projektovej zmluvy, ako aj vo vzore partnerskej dohody a v Príručke pre prijímateľa, stanoví požiadavky na predkladanie dokladov o výdavkoch.

Preukazovanie špecifických typov výdavkov, ako sú režijné náklady, paušálne sumy a štandardné stupnice jednotkových nákladov sa nedokladuje účtovnými dokladmi, čo však nezbavuje dotknuté subjekty preukazovať tieto náklady podpornou dokumentáciou v rozsahu určenom projektovou zmluvou a/alebo Príručkou pre prijímateľa, najmä za účelom overenia ich vynaloženia a kvantifikácie.

8.12.1 Preukazovanie výdavkov prostredníctvom auditnej správy

Podľa Nariadení platí, že prijímatelia a partneri projektu sa môžu rozhodnúť predkladať doklady o výdavkoch prostredníctvom správ nezávislého a certifikovaného audítora kvalifikovaného vykonávať štatutárne audity účtovných dokladov, potvrdzujúcich, že nárokové výdavky vznikli v súlade s Nariadením, národnou legislatívou a príslušnými národnými účtovnými pravidlami. Je však v kompetencii správcu programu obmedziť túto možnosť len na partnerov projektu, ktorými sú medzinárodné organizácie a subjekty a ich organizácie alebo partnerov projektu, ktorých primárne sídlo je mimo územia prijímateľského štátu.

Z uvedené vyplýva, že ak Nariadenia neustanovujú inak, správca programu je:

1. Povinný umožniť partnerom projektu, ktorými sú medzinárodné organizácie a subjekty a ich organizácie alebo partnerom projektu, ktorých primárne sídlo je mimo územia prijímateľského štátu, preukazovať oprávnenosť výdavkov prostredníctvom auditných správ a akceptovať správu audítora ako dostatočný dôkaz preukazovania oprávnenosti výdavkov.
2. Oprávnený umožniť aj prijímateľom a partnerom projektu zo SR preukazovať oprávnenosť výdavkov správou audítora, pričom ak tak správca programu učiní, je povinný túto správu akceptovať ako dostatočný dôkaz preukazovania oprávnenosti výdavkov.
3. Povinný preskúmať, či auditná správa spĺňa vyššie uvedené náležitosti, t.j. či potvrdzuje, že nárokové výdavky vznikli v súlade s Nariadením, národnou legislatívou a príslušnými národnými účtovnými zvyklosťami a či bola zostavená osobou, ktorá spĺňa podmienky určené v Nariadeniach.

Vzhľadom na zachovanie princípu proporcionality je potrebné stanoviť pravidlá predkladania správ, najmä s ohľadom na frekvenciu týchto správ, v primeranej miere. Národný kontaktný bod odporúča:

1. Vyžadovať predloženie auditnej správy raz ročne za predpokladu, že nárokové výdavky daného subjektu presiahnu 30 000 eur za predchádzajúce obdobie alebo obdobia, ktoré neboli predmetom predchádzajúcej auditnej správy.
2. Vyžadovať predloženie auditnej správy pri predložení záverečnej správy o projekte za predpokladu, že nárokové výdavky daného subjektu nepresiahnu 30 000 eur.

8.13 Obdobie oprávnenosti výdavkov v projektoch

Národný kontaktný bod bude podrobne špecifikovať obdobie oprávnenosti výdavkov v projektoch v Príručke pre prijímateľa a vo vzore projektovej zmluvy a partnerskej dohody.

8.14 Trvácnosť a udržateľnosť projektov

Ak Nariadenie neustanovuje inak, minimálna doba prevádzky projektu udržateľnosti projektu je 5 rokov od schválenia záverečnej správy o projekte správcom programu v prípade projektov zahrnujúcich investície do nehnuteľností a/alebo pôdy (vrátane renovácie). Pri ostatných projektoch Národný kontaktný bod usudzuje, že táto doba by vo všeobecnosti

nemala byť kratšia ako tri roky od schválenia záverečnej správy o projekte správcom programu.

Národný kontaktný bod odporúča naviazať udržateľnosť projektov na merateľné indikátory projektu tak, aby bolo možné počas obdobia udržateľnosti projektu vyhodnocovať plnenie podmienok súvisiacich s jeho udržateľnosťou. Správca programu je tiež oprávnený požadovať, aby prijímateľ zabezpečil vyčlenenie určitej sumy, či už každoročne alebo v inej frekvencii, na udržanie výsledkov projektu, a to najmä v prípade, ak predmetom projektu bol nákup zariadenia.

8.15 Verejné obstarávanie

Národný kontaktný bod stanovuje pre správcu programu nasledovné minimálne povinnosti, ktoré sú platné bez ohľadu na aktuálne finančné limity zákona o verejnom obstarávaní:

1. Zabezpečiť, že záznamy o udelení a plnení zákaziek sú uchovávané najmenej tri roky od ukončenia programu a na požiadanie sú poskytnuté subjektom zapojeným do systému riadenia a kontroly.
2. Vykonať administratívnu finančnú kontrolu každého verejného obstarávania, kedy predpokladaná hodnota zákazky presiahne 20 000 eur, a to pred uzavretím zmluvy ako výsledku daného verejného obstarávania.
3. Vykonať administratívnu finančnú kontrolu verejných obstarávaní, pred uzavretím zmluvy ako výsledku daného verejného obstarávania.
4. V rámci administratívnej finančnej kontroly po uzavretí zmluvy medzi verejným obstarávateľom a úspešným uchádzačom overiť skutočnosť, či podmienky zákazky, vyhodnotené a dohodnuté pred podpisom zmluvy medzi úspešným uchádzačom a verejným obstarávateľom sú premietnuté do podpísanej zmluvy.
5. Vykonať administratívnu finančnú kontrolu každého dodatku k zmluve.
6. Viest' podrobnú evidenciu verejných obstarávaní v tabuľkovej forme alebo v informačnom systéme, ktorá bude obsahovať najmä:
  - a) číslo (kód) projektu,
  - b) názov projektu,
  - c) názov verejného obstarávateľa,
  - d) názov zákazky,
  - e) predpokladanú hodnotu zákazky,
  - f) dátum doručenia dokumentácie,
  - g) fáza kontroly (napr. pred uzavretím zmluvy, pred vyhlásením verejného obstarávania, pred uzavretím dodatku, po uzavretí zmluvy),
  - h) názvy a ponúknuté ceny uchádzačov,
  - i) názov úspešného uchádzača,
  - j) IČO úspešného uchádzača,
  - k) Cena,
  - l) dátum ukončenia kontroly,
  - m) záver kontroly (napr. zopakovať verejné obstarávanie; zmluvu možno uzavrieť, udelenie finančnej korekcie, vyhlásiť verejné obstarávanie bez pripomienok, vyhlásiť verejné obstarávanie po zapracovaní pripomienok, porušenie zákona bez vplyvu na výsledok verejného obstarávania),
  - n) link (odkaz) na uzavretú zmluvu.

7. Venovať zvýšenú pozornosť odhaľovaniu možných prípadov kolúzie, v zmysle kapitoly 8.15.1 tohto materiálu.
8. Vyžadovať predloženie tabuľky pre overenie konfliktu záujmov a koordinácie ponúk, ktorej vzor určí Národný kontaktný bod v Príručke pre prijímateľa.
9. Porovnávať údaje uvedené v tabuľke podľa predchádzajúceho bodu s údajmi uvedenými v dokumentácii z verejného obstarávania, s údajmi uvedenými v Registri konečných užívateľov výhod vedenom Úradom pre verejné obstarávanie, Registri partnerov verejnej správy vedenom Ministerstvom spravodlivosti SR, v obchodnom a živnostenskom registri ako aj z ďalších dostupných zdrojov, s cieľom odhaľovať možný konflikt záujmov a koordináciu ponúk.

8.15.1 Odhaľovanie kolúzie a konfliktu záujmov vo verejnom obstarávaní

Prispievateľské štáty a Národný kontaktný bod považujú konflikt záujmov, ako aj koordináciu ponúk vo verejnom obstarávaní za korupčné praktiky a uplatňujú voči nim nulovú toleranciu.

Konflikt záujmov znamená akékoľvek, dokonca aj len potenciálne vzájomné prepojenia medzi verejným obstarávateľom a uchádzačom vo verejnom obstarávaní alebo jeho subdodávateľmi. Konkrétne môže ísť o predchádzajúcu vzájomnú spoluprácu na príprave projektu alebo jeho časti, na príprave súťažných podkladov vo verejnom obstarávaní, príbuzenské, majetkové alebo iné prepojenia medzi osobami na strane uchádzača a na strane verejného obstarávateľa.

Kolúzne správanie znamená akúkoľvek spoluprácu medzi uchádzačmi vo verejnom obstarávaní, osobami zapojenými do procesu verejného obstarávania a ďalšími aktérmi, či už s vedomím alebo bez vedomia verejného obstarávateľa. Konkrétne môže ísť o dohodu o cenách, dohodu o rozdelení trhu, dohoda o víťaznej ponuke (tzv. bid rigging) a ďalšie.

Medzi základné indicie existencie konfliktu záujmov alebo kolúzneho správania sa subjektov patria nasledovné indicie:

- a) uchádzači využívajú v preukazovaní podmienok účasti prísľuby tých istých tretích osôb, resp. ako subdodávatelia sú identifikované tie isté subjekty,
- b) medzi uchádzačmi je majetkové alebo osobné prepojenia,
- c) niektorí uchádzači predkladajú opätovne svoju ponuku, avšak nikdy nie sú úspešní,
- d) dvaja alebo viacerí uchádzači predkladajú spoločnú ponuku (ako skupina dodávateľov), avšak aspoň jeden z nich je dostatočne kvalifikovaný aby mohol podať ponuku sám,
- e) predloženie tieňovej („krycej“) ponuky,
- f) nízky počet ponúk/žiadostí o účasť,
- g) podozrivé schémy v stanovovaní cien,
- h) podozrivé indicie v dokumentácii z verejného obstarávania, ako napr.:
  - dokumenty obsahujú rovnaký rukopis, druh písma, rovnakú formu alebo boli použité rovnaké kancelárske potreby (napr. ponuky sú podpísané rovnakým atramentom, sú na rovnakom kancelárskom papieri),
  - rovnaké chyby v jednotlivých dokumentoch, napr. pravopisné chyby, tlačiarenské chyby (rovnaké šmuhy od tlačiarne), matematické chyby (rovnaké zlé výpočty),
  - zhodné nepravidelnosti, napr. zoradenie dokumentov do ponuky s prehodenými stranami, chybné číslovanie strán,

- dokumenty v elektronickej forme ukazujú, že ich vytvorila alebo upravovala jedna osoba,
  - obálky od rôznych uchádzačov majú podobné poštové pečiatky, sú zasielané z jednej pošty, majú rovnaké frankovacie značky a známky, na podacích lístkoch je rovnaký rukopis, čísla kolkov v rôznych ponukách na seba nadväzujú,
  - niekoľko ponúk (alebo akýchkoľvek iných dokumentov, napr. žiadosti o vysvetlenie súťažných podkladov) je posielaných z rovnakej emailovej adresy, z rovnakého faxového čísla alebo naraz prostredníctvom jedného kuriéra,
  - dokumenty o cenových ponukách obsahujú veľký počet opráv ako gumovanie, škrtenie alebo iné fyzické zmeny,
  - ponuky jedného uchádzača obsahujú jednoznačný odkaz na ponuky ostatných konkurentov, v hlavičke sa vyskytuje faxové číslo iného uchádzača alebo využívajú hlavičkový papier konkurenta,
  - ponuky viacerých uchádzačov obsahujú podstatný počet rovnakých odhadov nákladov na jednotlivé položky,
- i) rotácia víťazných uchádzačov podľa regiónu, typu služby, tovaru alebo práce,
- j) neúspešný uchádzač je zazmluvnený úspešným uchádzačom ako subdodávateľ.

Správca programu v internom manuáli správcu programu vypracuje podrobné postup na predchádzanie, odhaľovanie a riešenie prípadov konfliktu záujmov a kolúzneho správania. Správca programu zároveň zabezpečí, že prijímatelia sú náležite informovaní o tom, ako predchádzať konfliktu záujmov a odhaľovať prípady kolúzneho správania. Za týmto účelom organizuje správca programu odborné školenia pre prijímateľov.

8.16 Štátna pomoc

Podpora poskytovaná v rámci finančných mechanizmov, ktorá je štátnou pomocou, musí byť v súlade s procesnými a vecnými pravidlami pre poskytovanie štátnej pomoci platnými v čase poskytnutia pomoci.

V prípade poskytovania pomoci, ktorá je v súlade s osobitnými predpismi pre skupinové výnimky uvedenými nižšie, sú správcovia programov a správcovia schémy malých grantov povinní zabezpečiť, aby štátna pomoc a minimálna pomoc boli poskytované v súlade s týmito osobitnými predpismi. Ide najmä o¹:

- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy v platnom znení,
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 360/2012 z 25. apríla 2012 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v prospech podnikov poskytujúcich služby všeobecného hospodárskeho záujmu v platnom znení,
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1407/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis v platnom znení.

---

¹ V tomto materiáli sa abstrahuje od štátnej pomoci v oblastiach produktov rybného hospodárstva, rybolovu, akvakultúry, poľnohospodárstva, lesného hospodárstva, pretože financovanie takýchto aktivít sa nepredpokladá.

V prípade, ak sa má poskytnúť štátna pomoc, ktorá si vyžaduje schválenie poskytnutia štátnej pomoci Európskou komisiou je správca programu povinný pred poskytnutím pomoci predložiť koordinátorovi pomoci žiadosť o schválenie poskytnutia štátnej pomoci Európskou komisiou.

Štátnu pomoc alebo minimálnu pomoc upravenú osobitnými predpismi pre skupinové výnimky možno poskytovať len na základe schémy pomoci, ku ktorej koordinátor pomoci vydal súhlasné stanovisko a ktorá nadobudla platnosť, t.j. bola zverejnená v Obchodnom vestníku alebo na webovom sídle štátna pomoc.

Štátnu pomoc ad hoc alebo minimálnu pomoc ad hoc, ktorá je v súlade s osobitnými predpismi pre skupinové výnimky možno poskytnúť len na základe súhlasného stanoviska koordinátora pomoci. Pomocou ad hoc sa rozumie pomoc, ktorá sa neposkytuje podľa schémy pomoci a možno ju poskytnúť, ak je v súlade s osobitnými predpismi pre skupinové výnimky alebo s osobitnými predpismi pre poskytovanie služieb vo verejnom záujme alebo ak je schválená Európskou komisiou.

Správca programu je povinný v osnove programu alebo v rámci dodatočných informácií k osnove programu uviesť, akým spôsobom bude zabezpečený súlad poskytovaných prostriedkov z vyššie uvedenými dokumentmi. V prípade, ak správca programu nepredpokladá, že by v rámci programu mohlo dôjsť k poskytovaniu štátnej pomoci, je povinný tento predpoklad náležite zdôvodniť. Správca programu v osnove programu alebo v rámci dodatočných informácií k osnove program osobitne uvedie, či sa uvažuje s poskytovaním pomoci ad hoc. Národný kontaktný bod bude striktné predložené informácie, pričom poskytovanie pomoci ad hoc, a najmä poskytovanie pomoci ad hoc, ktorá si vyžaduje schválenie Európskou komisiou, bude Národným kontaktným bodom posudzované veľmi striktné s ohľadom na reálnosť časového harmonogramu realizácie programu. Pomoc ad hoc, ktorá si vyžaduje schválenie Európskou komisiou by sa mala obmedziť na absolútne nevyhnutné prípady hodné osobitného zreteľa.

Najneskôr pri vyhlásení výzvy je správca programu povinný informovať Národný kontaktný bod o tom, že príslušná schéma štátnej pomoci alebo schéma minimálnej pomoci nadobudla platnosť.

Správca programu a správca schémy malých grantov sú povinní pred poskytnutím akejkoľvek podpory poskytnutej v rámci finančných mechanizmov vykonať test štátnej pomoci a posúdiť súlad s pravidlami štátnej pomoci. Uvedené sa týka aj prípadov, kedy je podpora poskytovaná v rámci schémy pomoci. Správca programu a správca schémy malých grantov v rámci projektovej zmluvy povinní vymedziť, či projektový grant, resp. jeho časť predstavujú štátnu pomoc alebo minimálnu pomoc.

Správca programu a správca schémy malých grantov sú povinní povinný počas celého obdobia implementácie programu poskytovať koordinátorovi pomoci informácie v súlade so zákonom o štátnej pomoci. Tieto údaje zasielajú v kópii Národnému kontaktnému bodu, ak Národný kontaktný bod nie je správcom programu.

Správca programu uchováva písomné záznamy o všetkých posúdeniach týkajúcich sa súladu s pravidlami štátnej pomoci, najmä rozhodnutia o udelení grantov a určenej miere grantu, a na požiadanie poskytne tieto záznamy subjektom zapojeným do systému riadenia a kontroly.

9 Finančné riadenie

Finančné riadenie je predmetom Systému financovania a finančného riadenia, ktorého gestorom je Ministerstvo financií SR.

10 Evaluácie

10.1 Zodpovednosť prijímateľských štátov

Národný kontaktný bod zodpovedá za výkon evaluácie programov v súlade s predpismi, ktoré vydajú VFM/MZV NK.

10.2 Úloha VFM/MZV NK

Evaluácie môžu vykonávať aj prispievateľské štáty, ktoré tak činia v spolupráci s Národným kontaktným bodom.

11 Externý monitoring a audity

11.1 Externý monitoring

Prispievateľské štáty sú oprávnené vykonávať aj externý monitoring, pričom jeho začiatok oznamujú Národnému kontaktnému bodu a príslušnému správcovi programu, ak je to relevantné.

11.2 Rada audítorov EZVO

Rada audítorov EZVO je oprávnená vykonávať audity systému riadenia, programov a projektov, pričom oznámenie o začatí auditu zasiela Národnému kontaktnému bodu spravidla v časovom predstihu.

Zástupcovia prijímateľského štátu sa na týchto auditoch zúčastňujú, ak o to Rada audítorov EZVO požiada. Spravidla sa auditov zúčastňujú zástupcovia orgánov zapojených do systému riadenia a kontroly.

11.3 Audity a overenia na mieste organizované VFM

Audity a overenia na mieste týkajúce sa systému riadenia, programov a projektov môžu vykonávať aj VFM /MZV NK, pričom oznámenie o začatí auditu sa zasiela Národnému kontaktnému bodu spravidla v časovom predstihu.

Národnému kontaktnému bodu a správcovi programu je poskytnutý priestor na pripomienky k auditorskej správe pred jej uzavretím.

11.4 Prístup

Národný kontaktný bod prijme opatrenia, aby bol osobám vykonávajúcim audit poskytnutý bezprostredný, úplný a nerušený prístup k všetkým informáciám, dokumentom a osobám a prístup do sídiel a objektov, súkromných či verejných, ktoré sú pre audit alebo overenie relevantné. Rovnaké opatrenia je povinný prijať správca programu a zabezpečiť, že tieto opatrenia sú povinní prijať aj prijímatelia a partneri projektu.

12 Nezrovnalosti

Národný kontaktný bod metodicky usmerňuje oblasť nezrovnalostí a vysporiadania finančných vzťahov v súlade s Nariadeniami. Za týmto účelom vydá Národný kontaktný bod nasledujúce metodické usmernenia:

- Usmernenie k nezrovnalostiam,
- Usmernenie k financovaniu finančných opráv z nezrovnalostí v rámci Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu na programové obdobie 2014 – 2021“.

Úloha Ministerstva financií SR ako Orgánu pre nezrovnalosti sa obmedzuje výlučne na predkladanie správ VFM/MZV NK a vedenie registra nezrovnalostí. Orgán pre nezrovnalosti za týmto účelom stanovil povinnosti a podmienky príslušným subjektom v rámci Systému financovania a finančného riadenia.

V tejto kapitole sa vychádza z nasledovných zákonov:

- a) zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách“)
- b) zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o finančnej kontrole“)

Keďže zdroje finančných mechanizmov a štátneho rozpočtu SR sú verejnými prostriedkami v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách, vzťahuje sa na ich poskytnutie a použitie tento zákon.

Zdroje finančných mechanizmov a štátneho rozpočtu SR sú verejnými prostriedkami až do okamihu ich konečného použitia, pričom týmto konečným použitím sa rozumie platba prijímateľa alebo partnera dodávateľovi, zhotoviteľovi alebo zamestnancovi. Inak povedané, poskytnutie zálohovej platby prijímateľovi alebo partnerovi nepredstavuje konečné použitie týchto verejných prostriedkov a prijímateľ aj partner sú zmluvne viazaní použiť projektový grant v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách.

12.1 Povinnosti súvisiace s nezrovnalosťami

Všetky subjekty zapojené do systému riadenia a kontroly, vrátane správcov programov, vyvinú všetko možné úsilie k zabráneniu, odhaleniu a odstráneniu účinkov všetkých prípadov nezrovnalostí, ako aj k ich prešetrovaniu, pričom platí, že neoprávnene vyplatené čiastky sú vrátené a refundované v súlade s programovými dohodami a Nariadeniami.

12.1.1 Zodpovednosť jednotlivých subjektov

Správca programu, prijímateľ a partner sú povinní si vzájomne poskytnúť maximálnu súčinnosť s cieľom vyriešiť porušenie finančnej disciplíny takým spôsobom, aby správca programu nebol nútený podať ÚVA návrh na začatie správneho konania. Toto ustanovenie sa v praxi prejaví najmä nasledovným spôsobom:

- a) Správca programu je povinný predtým, ako výdavky klasifikuje ako neoprávnené poskytnúť prijímateľovi a partnerovi v rámci návrhu správy z administratívnej finančnej kontroly priestor na podanie námietok k navrhnutým odporúčaniam alebo k opatreniam a k lehote na predloženie písomného zoznamu splnených opatrení prijatých na nápravu zistených nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku uvedených v návrhu čiastkovej správy alebo v návrhu správy, v rámci ktorých môže prijímateľ predložiť svoje stanovisko, vrátane vyjadrenia relevantných inštitúcií (Úradu pre verejné obstarávanie, príslušného rezortu alebo iných verejných subjektov, ktoré sú kompetentné vydať metodické usmernenie alebo vykonať vlastnú kontrolu),
- b) Prijímateľ a partner je povinný vrátiť sumu výdavkov, ktoré správca programu klasifikoval ako neoprávnené alebo inak odstrániť stav, ktorý predstavuje porušenie finančnej disciplíny v prípadoch, v ktorých to umožňuje zákon.

Ak sa správcovi programu nepodarí uspokojivo nezrovnalosť vyriešiť, t.j. ak správca programu nedosiahne vrátenie finančných prostriedkov od prijímateľa, podá správca programu návrh ÚVA, aby začal správne konanie.

Správca programu nie je oprávnený udeliť povinnosť odvodu ani pokutu podľa Zákona o finančnej kontrole. Toto právo majú len orgány, o ktorých tak ustanovuje Zákon o finančnej kontrole.

Na základe projektovej zmluvy je správca programu oprávnený požadovať vrátenie projektového grantu alebo jeho časti, ako aj znížiť projektový grant. Vrátenie projektového grantu alebo jeho častí, ani zníženie projektového grantu sa nepokladajú za udelenie odvodu, pokuty či penále v zmysle Zákona o finančnej kontrole.

12.1.2 Riešenie nezrovnalostí

Nezrovnalosť s finančným alebo nefinančným dopadom možno riešiť dvoma spôsobmi:

1. Odstránením protiprávneho stavu, bez vrátenia finančných prostriedkov alebo udelenia finančnej korekcie.

2. Vykonaním finančnej korekcie.

Zákon o rozpočtových pravidlách umožňuje v určitých prípadoch nezačať správne konanie voči kontrolovanému subjektu (prijímateľovi alebo partnerovi) za predpokladu, ak tento subjekt protiprávny stav odstráni. To znamená, že správca programu, ako orgán oprávnený na výkon kontroly, je zároveň povinný prijať všetky potrebné kroky, aby zabezpečil, že protiprávny stav bude odstránený, napr. tým, že prijímateľ vráti sumu neoprávnených výdavkov.

Odstránenie protiprávneho stavu bez vrátenia finančných prostriedkov alebo bez udelenia finančnej korekcie znamená, že subjekt, u ktorého bola nezrovnalosť identifikovaná, môže protiprávny stav odstrániť bez toho, aby táto skutočnosť mala finančný vplyv vo vzťahu k projektu.

Typickým príkladom tejto možnosti je prípad, kedy prijímateľ alebo partner nesprávne zaúčtovali určitý výdavok, pokiaľ ide o jednorazové zlyhanie prijímateľa alebo partnera.

Finančným korekciám je venovaná samostatná kapitola.

12.2 Definícia nezrovnalostí

Nezrovnalosť je definovaná ako akékoľvek porušenie právneho rámca FM EHP a NFM, ustanovenia práva Európskej únie alebo národnej legislatívy, ktoré ohrozuje alebo poškodzuje v akejkoľvek fáze implementáciu finančných mechanizmov, najmä implementáciu a/alebo rozpočet akéhokoľvek programu, projektu alebo iných aktivít financovaných z FM EHP a NFM. Pre účely tohto materiálu sa pod pojmom nezrovnalosť rozumie aj podozrenie z nezrovnalosti.

Najčastejšie prípady nezrovnalostí môžu zahŕňať aj porušenia nasledujúcich právnych predpisov:

1. Porušenie finančnej disciplíny podľa zákona č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy v platnom znení.
2. Trestný čin podľa zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v platnom znení.
3. Porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania podľa zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní v platnom znení.
4. Porušenie zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v platnom znení.
5. Porušenie legislatívy EÚ v oblasti štátnej pomoci alebo zákona č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci v platnom znení.
6. Porušenie zákona č. 187/2021 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení niektorých v platnom znení.

Nad rámec tu uvedených postupov určí Národný kontaktný bod podrobnejšie postupy v Usmernení k nezrovnalostiam.

12.2.1 Porušenie finančnej disciplíny

Vo všeobecnosti platí, že každá nezrovnalosť predstavuje zároveň porušenie finančnej disciplíny. Je to z toho dôvodu, že k tomu, aby mohol Správca programu konanie určitého

subjektu označiť za nezrovnalosť, musí mať k dispozícii právny základ. K tomuto právnemu základu patrí najmä, nie však výlučne, právny rámec FM EHP a NFM a projektová zmluva. V prípade, ak sa subjekt dopustí napr. porušenia projektovej zmluvy, dopúšťa sa prinajmenšom porušenia pravidiel a podmienok, za ktorých boli verejné prostriedky poskytnuté.

Nezrovnalosť má preto okrem explicitnej súvislosti s projektovou zmluvou aj súvislosť s porušením finančnej disciplíny, t.j. s postupmi upravenými Zákonom o rozpočtových pravidlách a Zákonom o finančnej kontrole a audite.

Porušením finančnej disciplíny podľa §31 ods. 1 Zákona o rozpočtových pravidlách je:

- a) poskytnutie alebo použitie verejných prostriedkov v rozpore s určeným účelom,
- b) poskytnutie alebo použitie verejných prostriedkov nad rámec oprávnenia, ktorým dôjde k vyššiemu čerpaniu verejných prostriedkov,
- c) neodvedenie prostriedkov subjektu verejnej správy v ustanovenej alebo určenej lehote a rozsahu,
- d) neodvedenie výnosu z verejných prostriedkov do rozpočtu subjektu verejnej správy podľa tohto alebo osobitného zákona,
- e) prekročenie lehoty ustanovenej alebo určenej na použitie verejných prostriedkov,
- f) prekročenie rozsahu splnomocnenia na prevzatie záväzkov podľa § 19 ods. 5 Zákona o rozpočtových pravidlách,
- g) umožnenie bezdôvodného obohatenia získaním finančného prospechu z verejných prostriedkov,
- h) konanie v rozpore s § 15 až 18 Zákona o rozpočtových pravidlách
- i) použitie verejných prostriedkov na financovanie, založenie alebo zriadenie právnickej osoby v rozpore s týmto zákonom alebo osobitnými predpismi,
- j) nehospodárne, neefektívne a neúčinné vynakladanie verejných prostriedkov,
- k) nedodržanie ustanoveného alebo určeného spôsobu nakladania s verejnými prostriedkami,
- l) úhrada preddavku z verejných prostriedkov v rozpore s týmto zákonom alebo v rozpore s podmienkami určenými pri poskytovaní verejných prostriedkov,
- m) porušenie pravidiel a podmienok pri poskytovaní prostriedkov z rozpočtu verejnej správy subjektom verejnej správy,
- n) porušenie pravidiel a podmienok, za ktorých boli verejné prostriedky poskytnuté.

12.2.2 Nezrovnalosť ako trestný čin

Orgány zapojené do systému riadenia a kontroly môžu pri výkone svojich funkcií identifikovať nezrovnalosť vedúcu k podozreniu zo spáchania trestného činu a naopak, nadobudnúť podozrenie zo spáchania trestného činu, ktoré vedie k vzniku nezrovnalosti.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na článok 12.5 Nariadení, v zmysle ktorého podozrenia z nezrovnalostí alebo skutočné prípady nezrovnalostí, ktoré zahŕňajú obvinenia z konania alebo opomenutia, ktoré predstavuje trestný čin podľa vnútroštátnych právnych predpisov Slovenskej republiky, ako je korupcia, podvod, úplatkárstvo alebo sprenevera, musia byť okamžite hlásené VFM/MZV NK. V tejto súvislosti je nevyhnutné, aby orgány zapojené do systému riadenia a kontroly pri identifikácii nezrovnalostí alebo podozrenia z nezrovnalostí vyhodnotili, či daná nezrovnalosť môže viesť k podozreniu zo spáchania trestného činu.

Z pohľadu zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v platnom znení (ďalej len „Trestný zákon“) pripadajú do úvahy najmä nasledujúce protiprávne konanie a trestné činy:

- subvenčný podvod,
- machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe,
- skresľovanie údajov hospodárskej a obchodnej evidencie,
- trestné činy voči životnému prostrediu,
- neoprávnené uskutočňovanie stavby,
- trestné činy verejných činiteľov.

Orgán zapojený do systému riadenia a kontroly v prípade, ak odhalí nezrovnalosť vedúcu k podozreniu zo spáchania trestného činu v zmysle Trestného zákona túto skutočnosť oznámi príslušnému orgánu.

Pre úplnosť treba uviesť, že prostriedky FM EHP a NFM nie sú prostriedkami Európskej únie, preto v rámci týchto finančných mechanizmov nemôže dôjsť k spáchaniu trestného činu poškodzovania finančných záujmov Európskej únie.

12.2.3 Nezrovnalosť ako porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania

Verejnému obstarávaniu je venovaná samostatná kapitola tohto dokumentu. Pre úplnosť je však potrebné uviesť, že orgány zapojené do systému riadenia a kontroly sú povinné pri identifikácii nezrovnalosti v oblasti verejného obstarávania vyhodnotiť, či zároveň nedochádza k trestnému činu machinácií vo verejnom obstarávaní.

12.2.4 Nezrovnalosť ako porušenie zákona o účtovníctve

Typickými príkladmi nezrovnalostí tohto typu sú:

- nesplnenie náležitostí účtovného dokladu,
- nezaúčtovanie všetkých účtovných dokladov.

Pre úplnosť je potrebné poznamenať, že v oblasti účtovníctva môže dôjsť aj k takým nezrovnalostiam, ktoré nebudú predstavovať porušenie zákona o účtovníctve, ale zároveň bude predstavovať porušenie finančnej disciplíny. Ide napr. o nedodržanie podmienok na vedenie účtovníctva ustanovených v tomto materiáli, dohode o implementácii programu, v projektovej zmluve, príp. iných dokumentov nelegislatívneho charakteru.

Zároveň je potrebné, aby orgány zapojené do systému riadenia a kontroly dôsledne posudzovali, či nezrovnalosti z tejto oblasti nevedú k podozreniu zo spáchania trestného činu skresľovanie údajov hospodárskej a obchodnej evidencie. Ako príklad uvádzame § 259 Trestného zákona, podľa ktorého je trestným činom, ak osoba uvedie nepravdivé alebo hrubo skresľujúce údaje alebo zatají povinné údaje o závažných skutočnostiach vo výkaze, v hlásení, vo vstupných údajoch vkladávaných do počítača alebo v iných podkladoch slúžiacich na kontrolu použitia dotácie, subvencie alebo iného plnenia zo štátneho rozpočtu. Môže ísť o falšovanie či pozmeňovanie bankových výpisov, zaúčtovanie fiktívnych plnení a pod.

12.2.5 Nezrovnalosť ako porušenie legislatívy v oblasti štátnej pomoci

V tejto oblasti ide napr. o nasledovné nezrovnalosti, ktoré predstavujú porušenie zákona o štátnej pomoci:

- nesplnenie povinnosti zaslať návrh schémy pomoci vrátane každého návrhu dodatku k schéme pomoci koordinátorovi pomoci,
- ak správca programu alebo správca schémy malých grantov ako poskytovateľ pomoci pred poskytnutím štátnej pomoci ad hoc nepožiadala koordinátora pomoci o stanovisko, či príslušné opatrenie štátnej pomoci spĺňa podmienky na jeho poskytnutie podľa osobitných predpisov pre skupinové výnimky alebo podľa osobitných predpisov pre poskytovanie služieb vo verejnom záujme alebo podlieha schváleniu Európskou komisiou,
- ak správca programu alebo správca schémy malých grantov ako poskytovateľ pomoci pred poskytnutím minimálnej pomoci ad hoc nepožiadala koordinátora pomoci o stanovisko, či príslušné opatrenie spĺňa podmienky na poskytnutie minimálnej pomoci podľa osobitných predpisov pre minimálnu pomoc,
- ak správca pred poskytnutím minimálnej pomoci v centrálnom registri neoveril, či jej poskytnutím nedôjde k prekročeniu limitov minimálnej pomoci,
- nesplnenie iných povinností uvedených v samostatnej kapitole tohto materiálu venovanej štátnej pomoci.

12.2.6 Nezrovnalosť ako porušenie zákona o ochrane hospodárskej súťaže

Porušenie zákona č. 187/2021 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon o ochrane hospodárskej súťaže“) môže byť identifikované najmä v procese kontroly verejného obstarávania. Z pohľadu najčastejších porušení zákona o ochrane hospodárskej súťaže ide najmä o dohodu obmedzujúca súťaž, ktorá spočíva v koordinácii podnikateľov vo verejnom obstarávaní.

Toto konanie môže mať aj presah na trestnosť tohto konania v zmysle § 266 Trestného zákona, podľa ktorého platí, že: *„Kto v súvislosti s verejným obstarávaním ... v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému prospech koná v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o verejnom obstarávaní ..., potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky“.*

Tento materiál preto podrobne stanovuje povinnosti správcu programu a správcu schémy malých grantov v oblasti výkonu kontroly verejného obstarávania, s osobitným zámerom odhaľovania kolúzneho správania sa subjektov vo verejnom obstarávaní.

12.3 Subjekty zodpovedné za prekladanie správ

Správca programu ohlasuje Orgánu pre nezrovnalosti všetky nezrovnalosti, ich prešetrenie a všetky prijaté nápravné opatrenia v súlade s podmienkami Systému financovania a finančného riadenia FM EHP a NFM na programové obdobie 2014 - 2021. Správca programu úzko spolupracuje s ustanoveným orgánom, aby bola zabezpečená rýchle, vhodné a úplné

ohlasovanie VFM/MZV NK. Správca programu predkladá správy priamo Orgánu pre nezrovnalosti, pričom sa riadi prijatými dokumentmi.

Spôsob predkladania správ prispievateľským štátom je riešený v Systéme financovania a finančného riadenia.

12.4 Register nezrovnalostí

Register nezrovnalostí vedie Orgán pre nezrovnalosti v súlade s podmienkami čl. 12.4 Nariadení.

12.5 Hlásenie nezrovnalostí

Správca programu v termínoch a spôsobom ustanovenými v Systéme financovania a finančného riadenia hlási Orgánu pre nezrovnalosti a, ak Národný kontaktný bod nie je správcom programu, v kópii Národnému kontaktnému bodu všetky podozrenia z nezrovnalostí alebo skutočné prípady nezrovnalostí.

V prípade výdavkov Fondu technickej asistencie a Fondu pre bilaterálne vzťahy postupuje Národný kontaktný bod obdobne ako správca programu.

12.6 Ohlasovanie pokroku v súvislosti s už ohlásenými nezrovnalosťami

Spôsobom a v termínoch ustanovených v Systéme financovania a finančného riadenia hlási správca programu Orgánu pre nezrovnalosti a, ak Národný kontaktný bod nie je správcom programu, v kópii Národnému kontaktnému bodu aj pokrok dosiahnutý pri prešetrovaní a náprave predtým hlásených nezrovnalostí prostredníctvom aktualizovanej správy o už ohlásenej nezrovnalosti.

V prípade výdavkov Fondu technickej asistencie a Fondu pre bilaterálne vzťahy postupuje Národný kontaktný bod obdobne ako správca programu.

12.7 Mechanizmus sťažností

Národný kontaktný bod na svojom webovom sídle zriadi anonymizovaný mechanizmus, prostredníctvom ktorého môže verejnosť predložiť svoje podania.

Podanie, ktoré napĺňa znaky sťažnosti podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov, musí byť Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR považované za sťažnosť a odstúpené na vybavenie príslušnému útvaru Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. V tomto prípade sa na vybavenie sťažnosti vzťahujú ustanovenia vyššie uvedeného zákona a súvisiacich interných predpisov Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR.

V prípade, ak ide o podanie, ktoré nie je sťažnosťou, Národný kontaktný bod postupuje nasledovne:

- a) Ak podanie smeruje voči Národnému kontaktnému bodu alebo správcovi programu, ktorým je Národný kontaktný bod, odstúpi podanie sekcii Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, ktorá nevykonáva úlohy Národného kontaktného bodu, resp. správcu programu.
- b) Ak podanie smeruje voči správcovi programu, ktorým nie je Národný kontaktný bod, Národný kontaktný bod preskúma, či podanie obsahuje informácie, ktoré by si vyžadovali okamžité hlásenie nezrovnalosti alebo podozrenia z nezrovnalosti. Následne Národný kontaktný bod okamžite alebo v rámci pravidelných hlásení predkladá správu Orgánu pre nezrovnalosti. Primeraná reakcia sa konzultuje s VFM/MZV NK, ak je to relevantné.
- c) Ak podanie smeruje voči projektu, Národný kontaktný bod podanie odstúpi správcovi programu. Správca programu preskúma, či podanie obsahuje informácie, ktoré by si vyžadovali okamžité hlásenie nezrovnalosti alebo podozrenia z nezrovnalosti. Následne správca programu okamžite alebo v rámci pravidelných hlásení predkladá správu orgánu pre nezrovnalosti. Primeraná reakcia sa konzultuje s VFM/MZV NK, ak je to relevantné.
- d) Ak podanie nesmeruje voči Národnému kontaktnému bodu alebo správcovi programu, ktorým je Národný kontaktný bod a podanie neobsahuje informácie, ktoré by nasvedčovali vzniku nezrovnalosti alebo podozrenia z nezrovnalosti, Národný kontaktný bod podanie odstúpi príslušnému správcovi programu, ak je to relevantné, alebo podanie vybaví.
- e) Ak je podanie žiadosťou o informáciu v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon o slobode informácií), Národný kontaktný bod podanie odstúpi príslušnému útvaru Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR v zmysle interných predpisov.

Národný kontaktný bod obdobne postupuje aj v prípade podaní, ktoré boli doručené VFM/MZV NK.

13 Pozastavenie platieb, finančné korekcie a refundácia

13.1 Pozastavenie platieb

Nariadenia stanovujú podmienky, za ktorých môže dôjsť k pozastaveniu platby na programy, prípadne k celkovému pozastaveniu platieb z finančných mechanizmov.

13.1.1 Pozastavenie platieb z úrovne Národného kontaktného bodu

Národný kontaktný bod môže pozastaviť platby na program, ktoré prevádza správcovi programu Certifikačný orgán (ďalej aj „pozastaviť financovanie“), a to na celý program, určité výsledky, resp. výstupy programu alebo na určitý projekt v rámci programu najmä ak:

- a) podmienky podmieňujúce vyplatenie platby podľa právneho rámca FM EHP a NFM neboli splnené,

- b) bolo zistené, že pokrok v programe nie je v súlade s Dohodou o implementácii programu,
- c) správy, ktoré je správca programu povinný predkladať alebo iné požadované informácie vo vzťahu k implementácii programu a projektom neboli poskytnuté v určenej lehote a/alebo rozsahu,
- d) prístup požadovaný pre oprávnené osoby nebol zabezpečený,
- e) finančné riadenie programu nie je v súlade so všeobecne záväznými účtovnými predpismi,
- f) nezrovnalosť alebo podozrenie z nezrovnalosti boli oznámené a riešia sa buď na národnej úrovni s Orgánom pre nezrovnalosti alebo VFM/MZV NK, resp. ÚFM na medzinárodnej úrovni,
- g) nastane taká zásadná zmena okolností, ktorá ovplyvní oprávnenosť, dôveryhodnosť, resp. schopnosť správcu programu naďalej realizovať program,
- h) sa dozvie o akomkoľvek nesprávnom výklade skutočností v akejkoľvek informácii poskytnutej správcom programu alebo v jeho mene, čo má priamy alebo nepriamy vplyv na realizáciu programu,
- i) o pozastavení platieb na program alebo projekt rozhodol VFM/MZV NK v súlade s Nariadeniami,
- j) došlo k zásadnej zmene okolností, ktoré vytvárali základ pre realizáciu programu a/alebo poskytnutie finančných prostriedkov na jeho realizáciu,
- k) správca programu nevrátil v určenej lehote a/alebo rozsahu a/alebo určeným spôsobom poskytnutý programový grant a prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie alebo ich časť, na vrátenie ktorých ho vyzval Národný kontaktný bod, resp. subjekt zapojený do systému riadenia a kontroly, alebo nezabezpečil vrátenie projektového grantu alebo jeho časti od prijímateľa,
- l) správca programu neprijal primerané a nevyhnutné opatrenia na prešetrenie alebo nápravu nezrovnalosti alebo podozrenia z nezrovnalosti v projekte,
- m) v rámci programu, resp. projektu bola zistená iná nezrovnalosť alebo podozrenie z nezrovnalosti.

Národný kontaktný bod si vyhradzuje právo určiť rozsah pozastavenia platieb. Národný kontaktný bod zašle správcovi programu oznámenie o pozastavení platieb buď celý program, určité výsledky, resp. výstupy programu alebo na určitý projekt v rámci programu. V oznámení uvedie dôvody pozastavenia platieb, ako aj termín, v ktorom je potrebné predložiť dokumenty, ktoré Národnému kontaktnému bodu umožnia preskúmať, či dôvody pozastavenia platieb pominuli, resp. boli odstránené.

Správca programu je povinný neodkladne zabezpečiť predloženie dokumentov alebo iných dôkazov preukazujúcich, že skutočnosti odôvodňujúce pozastavenie platieb pominuli, resp. dokumentov alebo iných dôkazov preukazujúcich, že príčina pozastavenia je odstránená, a to aj pred určeným termínom, a písomne požiadať Národný kontaktný bod o zrušenie pozastavenia.

Národný kontaktný bod neodkladne zruší pozastavenie financovania, ak dôvod pozastavenia financovania pominul, bol odstránený, resp. už neplatí alebo neodôvodňuje pozastavenie financovania, a pokračuje v platbách na program.

Pozastavenie platieb na program nemá vplyv na plnenie povinností správcu programu podľa dohody o implementácii programu.

Maximálna lehota, v rámci ktorej môžu byť platby programového grantu a prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie pozastavené, je 12 mesiacov odo dňa doručenia

oznámenia o pozastavení platieb správcovi programu; po uplynutí tejto lehoty je správca programu povinný vrátiť dovtedy poskytnutý programový grant a prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie alebo ich časť.

Národný kontaktný bod informuje o pozastavení platieb, dôvodoch pozastavenia ako aj o zrušení pozastavenia platieb Certifikačný orgán a Orgán auditu.

13.1.2 Pozastavenie platieb z úrovne prispievateľských štátov

S výnimkou naliehavých prípadov je Národnému kontaktnému bodu a správcovi programu poskytnutý priestor na vyjadrenie jeho názoru predtým, ako VFM/MZV NK prijme rozhodnutie o pozastavení platieb. Rozhodnutie o pozastavení platieb musí byť zdôvodnené a je okamžite účinné. Toto rozhodnutie doručuje VFM/MZV NK Národnému kontaktnému bodu a, ak je to relevantné, aj správcovi programu v lehote ustanovenej Nariadením.

Národný kontaktný bod a/alebo správca programu môžu kedykoľvek predložiť dokumenty alebo iné relevantné dôkazy a žiadať VFM/MZV NK o prehodnotenie rozhodnutia o pozastavení platieb.

Ak VFM/MZV NK zistí, že podmienky pre pozastavenie už viac neplatia, prijme rozhodnutie o pokračovaní v platbách.

13.2 Finančné korekcie

Na základe kritérií ustanovených v Nariadeniach môže VFM/MZV NK vykonať finančné korekcie, pozostávajú zo zrušenia celého alebo časti finančného príspevku finančných mechanizmov na program alebo príslušnému prijímateľskému štátu.

Pri finančných korekciách sa uplatňuje nasledovný postup:

Ak je finančná korekcia vykonaná na projekte, finančný príspevok nesmie byť opätovne použitý na daný projekt. Zrušený finančný príspevok môže byť použitý v rámci programu na projekty iné než tie, ktoré boli predmetom korekcie.

Finančné príspevky súvisiace s Fondom pre bilaterálne vzťahy, Fondom technickej asistencie alebo výdavkami na riadenie v rámci programu môžu byť opätovne použité v rámci rovnakej rozpočtovej položky pre náklady iné než tie, ktoré boli predmetom korekcie.

Ak je finančná korekcia vykonaná pre systémové nezrovnalosti alebo nezrovnalosti súvisiace so systémami riadenia a kontroly v rámci programu, finančný príspevok nemôže byť použitý na ten istý program.

Finančné príspevky, ktoré môžu opätovne byť použité na program, v rámci ktorého k nezrovnalostiam došlo, prerozdelí správca programu v súlade s odsekom 6 článku 6.9 Nariadení.

Finančné príspevky, ktoré boli na základe udelených finančných korekcií zrušené a neboli do príslušného termínu pridelené na iné projekty alebo programy, sa vrátia VFM/MZV NK.

13.2.1 Finančné korekcie v programe

Finančnou korekciou v programe sa rozumie finančné opatrenie v programe, ktoré je v súlade s právnym rámcom FM EHP a NFM oprávnený uplatniť VFM/MZV NK a Národný kontaktný bod z dôvodu vzniku nezrovnalosti, resp. podozrenia z nezrovnalosti, a to z vlastnej iniciatívy alebo na základe podnetu certifikačného orgánu, orgánu auditu alebo inej osoby.

Pri určení finančnej korekcie sa do úvahy berie povaha, závažnosť, rozsah a finančný dopad nezrovnalosti. Ak sa v rámci programu určí finančná korekcia z dôvodu systémovej nezrovnalosti alebo nezrovnalosti súvisiacej so systémom riadenia alebo kontroly v rámci programu, finančné prostriedky vo výške finančnej korekcie nesmú byť opätovne použité v rámci programu a správcovi programu vzniká povinnosť vrátiť dovtedy poskytnuté finančné prostriedky alebo ich časť v určenej lehote na určený účet certifikačného orgánu. Uplatnením finančnej korekcie v rámci programu sa o sumu finančnej korekcie znížia celkové oprávnené výdavky na program.

13.2.2 Finančné korekcie v projekte

Finančnou korekciou v projekte sa rozumie finančné opatrenie, ktoré je v súlade s Právnym rámcom FM EHP a NFM a/alebo projektovej zmluvy oprávnený uplatniť VFM/MZV NK, Národný kontaktný bod a správca programu z dôvodu vzniku nezrovnalosti, resp. podozrenia z nezrovnalosti, a to z vlastnej iniciatívy alebo na základe podnetu Certifikačného orgánu, Orgánu auditu alebo iného subjektu zapojeného do systému riadenia a kontroly.

Pri určení finančnej korekcie sa do úvahy berie povaha, závažnosť, rozsah a finančný dopad nezrovnalosti. Ak sa v rámci projektu uplatní finančná korekcia, finančné prostriedky vo výške finančnej korekcie nesmú byť opätovne použité v rámci projektu a prijímateľovi vzniká povinnosť vrátiť poskytnutý projektový grant alebo jeho časť na účet Správca programu. Uplatnením finančnej korekcie v rámci projektu sa o sumu finančnej korekcie znížia celkové oprávnené výdavky na projekt. Týmto ustanovením nie je dotknuté právo VFM/MZV NK určiť finančnú korekciu alebo zmeniť výšku finančnej korekcie, ktorú určí Národný kontaktný bod, Správca programu alebo subjekt zapojený do systému riadenia a kontroly.

13.2.3 Finančná korekcia za nedostatky vo verejnom obstarávaní

V prípade nedostatkov vo verejnom obstarávaní okrem predchádzajúcich pravidiel pre finančnú korekciu platia aj nasledujúce pravidlá:

Percentuálna miera finančnej korekcie za identifikované nedostatky vo verejnom obstarávaní sa určuje podľa Rozhodnutia EK o stanovení a schválení usmernení o určení finančných opráv, ktoré má Komisia uplatňovať na výdavky financované Úniou v rámci zdieľaného hospodárenia pri nedodržaní pravidiel verejného obstarávania („Rozhodnutie EK o určení finančných opráv“).

Finančné vyčíslenie korekcie prebieha nasledovne:

- korekcia sa určuje z hodnoty zákazky, resp. z časti zákazky, ktorá sa nárokuje z finančných mechanizmov,
- pokiaľ nie je možné jednoznačne zaradiť nedostatok k určitému typu porušenia podľa Rozhodnutia EK o určení finančných opráv, korekcia sa určuje podľa typovo najbližšieho porušenia identifikovanému nedostatku,
- finančné korekcie za porušenie zákona o verejnom obstarávaní sa navzájom nekumulujú, v prípade identifikácie viac porušení sa korekcia vyčísluje podľa najvyššej identifikovanej korekcie (korekcia za porušenie verejného obstarávania sa však kumuluje s korekciami za iné typy nedostatkov implementácie projektu).

13.3 Kritériá pre finančné korekcie

K finančným korekciám môže VFM/MZV NK pristúpiť pri splnení jedného alebo viacerých kritérií, ktoré definujú Nariadenia a ktoré sú podrobne rozpracované Pravidlách financovania finančných opráv z nezrovnalostí v rámci Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu na programové obdobie 2014 – 2021.

13.4 Postup

13.4.1 Postup na národnej úrovni

Podľa Nariadení je každé vrátenie finančných prostriedkov sprevádzané znížením výšky projektového grantu, za predpokladu, že výdavky boli uhradené zo zálohovej platby. Finančná korekcia znamená vrátenie celého alebo časti poskytnutého projektového grantu a zníženie projektového grantu o neoprávnenú časť. Ak už bola schválená záverečná správa o projekte, projektový grant sa neznižuje, ale správca programu stanoví povinnosť vrátenia celého alebo časti projektového grantu. Ak záverečná správa o projekte ešte nebola schválená, správca programu zníži projektový grant, požiada prijímateľa o vrátenie celého alebo časti poskytnutého grantu a prijímateľovi vzniká povinnosť dofinancovať projekt z dodatočných vlastných zdrojov v nezmenenom rozsahu. Tieto dodatočné vlastné zdroje budú predstavovať neoprávnené výdavky projektu.

Zníženie projektového grantu znamená, že prijímateľ alebo partner nebude môcť finančné prostriedky opätovne použiť v rámci projektu. Finančná korekcia sa určuje percentuálne z projektového grantu, do výšky 100% projektového grantu. Udelením finančnej korekcie sa zároveň pomerne znižuje výška spolufinancovania projektu prijímateľa, t.j. znížia sa aj celkové oprávnené výdavky projektu.

O zámere vykonať finančnú korekciu je prijímateľ informovaný správcou programu. Správca programu uvedie dôvody, pre ktoré uvažuje o finančnej korekcii a lehotu 30 pracovných dní na vyjadrenie pre prijímateľa. Po doručení vyjadrenia, alebo ak vyjadrenie nie je doručené v určenej lehote, správca programu rozhodne o vykonaní finančnej korekcie. Prispievateľské štáty majú možnosť finančnú korekciu upraviť.

Súčasťou rozhodnutia o vykonaní finančnej korekcie je aj žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov v lehote 30 pracovných dní od doručenia žiadosti prijímateľovi. V prípade, ak v určenej lehote nebudú finančné prostriedky prevedené na účet určený v žiadosti, uspokojí

správca pohľadávku uplatnením si zábezpeky, príp. Správca programu bude iniciovať správne konanie prostredníctvom ÚVA.

Zoznam prípadov, kedy správca programu pristúpi k finančnej korekcii a výšku finančných korekcií, určí Národný kontaktný bod v Príručke pre prijímateľa.

13.4.2 Postup z úrovne prispievateľských štátov

Pred prijatím rozhodnutia o udelení finančnej korekcie oznámi VFM/MZV NK Národnému kontaktnému bodu a správcovi programu jeho úmysel prijať takéto rozhodnutie. V oznámení sa uvádzajú dôvody pre rozhodnutie a indikuje sa príslušná čiastka. Národný kontaktný bod môže do dvoch mesiacov od odoslania oznámenia poskytnúť akékoľvek dokumenty relevantné pre toto rozhodnutie.

V prípade, že VFM/MZV NK navrhuje paušálnu finančnú korekciu na základe približného odhadu, Národnému kontaktnému bodu je poskytnutá príležitosť prostredníctvom preskúmania príslušnej dokumentácie dokázať, že skutočný rozsah nezrovnalosti je nižší ako bol posúdený VFM/MZV NK. Po dohode s VFM/MZV NK môže Národný kontaktný bod zúžiť rozsah preskúmania na primeranú časť alebo vzorku príslušnej dokumentácie. S výnimkou náležite zdôvodnených prípadoch čas poskytnutý na toto preskúmanie nepresiahne ďalšie obdobie dvoch mesiacov od dvojmesačnej lehoty uvedenej v predchádzajúcom odseku.

Národný kontaktný bod a VFM/MZV NK môžu kedykoľvek pred rozhodnutím o finančnej korekcii vstúpiť do dialógu s cieľom zabezpečiť, aby rozhodnutie bolo založené na presných a správnych skutočnostiach.

Národný kontaktný bod je oboznámený s rozhodnutím o udelení finančnej korekcie najneskôr do siedmich pracovných dní od dátumu rozhodnutia. V oznámení sa uvádzajú dôvody pre toto rozhodnutie.

13.5 Vrátenie finančných prostriedkov

13.5.1 Vrátenie finančných prostriedkov na národnej úrovni

Správca programu je povinný vrátiť na účty Certifikačného orgánu programový grant a prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie alebo ich časť:

- a) ak povinnosť vrátiť poskytnutý programový grant a prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie alebo ich časť vyplýva Správcovi programu z právneho rámca FM EHP a NFM,
- b) ak správca programu poskytnutý programový grant a prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie alebo ich časť nezúčtoval prostredníctvom priebežnej finančnej správy,
- c) ak programový grant a prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie alebo ich časť boli správcovi programu poskytnuté z titulu mylnej platby, alebo neoprávnene, a to najmä z dôvodu že správcovi programu nevznikol nárok na vyplatenie programového grantu a prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie podľa Dohody o implementácii programu,

- d) ak správca programu porušil povinnosti ustanovené v právnom rámci FM EHP a NFM, čím spôsobil vznik nezrovnalosti a porušil finančnú disciplínu podľa § 31 ods. 1 písm. a), b), c), zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov,
- e) ak to určí Národný kontaktný bod z dôvodu, že správca programu porušil ustanovenia právneho rámca FM EHP a NFM, čím spôsobil vznik nezrovnalosti a nejde o porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 písm. a), b), c), zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov, a to vzhľadom na skutočnosť, že spôsobenie nezrovnalosti zo strany správcu programu sa považuje za také porušenie podmienok poskytnutia programového grantu a prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie, ktorých nesplnenie, resp. porušenie je spojené s povinnosťou vrátenia poskytnutého programového grantu a prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie alebo ich časti; ak správca programu programový grant a prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie alebo ich časť nevráti, bude sa na takéto porušenie podmienok aplikovať ustanovenie druhej vety § 31 ods. 7 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- f) ak sa v rámci programu rozhodne o finančnej korekcii podľa Dohody o implementácii programu,
- g) ak VFM/MZV NK rozhodne o finančnej korekcii v súlade s Nariadeniami, najmä, ale nie výlučne z dôvodu vzniku nezrovnalosti alebo podozrenia z nezrovnalosti v programe alebo v projekte,
- h) ak sa rozhodnutím súdu preukáže spáchanie trestnej činnosti, ovplyvňovanie hodnotiteľov, alebo porušovanie schválených zásad politiky konfliktu záujmov v procese schvaľovania programu a/alebo projektov,
- i) ak správca programu porušil iné ustanovenie Právneho rámca FM EHP a NFM, v čoho dôsledku VFM, MZV NK, Národný kontaktný bod, Certifikačný orgán alebo Orgán auditu udelili finančnú korekciu,
- j) ak sa v rámci projektu pohľadávka z titulu nezrovnalosti ukáže ako nevyhnutná, resp. nedobytná, pričom VFM/MZV NK sa nezriekne žiadosti o vrátenie týchto prostriedkov,
- k) ak sa v rámci projektu v priebehu súdneho alebo správneho konania nepreukáže opodstatnenosť nezrovnalosti, pričom VFM/MZV NK sa nezriekne žiadosti o vrátenie týchto prostriedkov.
- l)

VFM/MZV NK sa môžu zrieknuť akejkol'vek žiadosti o refundáciu tých prostriedkov prijímateľského štátu, ktoré boli v projekte neúčelne vynaložené (premrhané), ak Národný kontaktný bod preukáže, že neúčelné vynaloženie a okolnosti súvisiace s nezrovnalosťou nie sú spôsobené nedbanlivým plnením alebo neplnením povinností subjektov zapojených do systému riadenia a kontroly, a Národný kontaktný bod a správca programu prijali všetky primerané opatrenia na vymoženie týchto prostriedkov.

Vrátenie finančných prostriedkov od prijímateľského štátu VFM/MZV NK nie je podmienené vrátením finančných prostriedkov od správcu programu alebo prijímateľa. V prípade, ak Certifikačný orgán uhradil žiadosť o vrátenie VFM/MZV NK a správca programu v určenej lehote nevráti finančné prostriedky na účty Certifikačného orgánu, uskutoční sa vysporiadanie finančných vzťahov viazaním rozpočtových prostriedkov v rozpočte kapitoly príslušného správcu programu v súlade s § 18 zákona o rozpočtových pravidlách.

Národný kontaktný bod ustanoví bližšie postupy v Pravidlách financovania finančných opráv z nezrovnalostí v rámci Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu na programové obdobie 2014 – 2021.

Ak Správca programu vznikne povinnosť vrátiť poskytnutý programový grant a prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie alebo ich časť, Národný kontaktný bod zašle správcovi programu žiadosť o vrátenie v určenom formáte, v ktorej mu oznámi výšku sumy finančnej korekcie, vrátane identifikácie účtu, na ktorý je správca programu povinný Programový grant a prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie v určenej výške finančnej korekcie vrátiť.

Správca programu je povinný poskytnutý programový grant a prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie v určenej výške finančnej korekcie vrátiť v lehote 30 pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti o vrátenie, ak v Dohode o implementácii programu alebo v žiadosti o vrátenie nie je uvedená iná lehota. Ak správca programu nevráti požadované finančné prostriedky v lehote špecifikovanej v žiadosti o vrátenie, je Národný kontaktný bod oprávnený uplatniť voči Správcovi programu zmluvnú pokutu vo výške 0,1% zo sumy určenej finančnej korekcie za každý aj začatý deň omeškania.

Správca programu je povinný v lehote 10 kalendárnych dní odo dňa uskutočnenia platby, oznámiť Národnému kontaktnému bodu a Certifikačnému orgánu, že vrátil programový grant a prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie v požadovanom rozsahu. K oznámeniu priloží výpis z bankového účtu preukazujúci realizáciu uskutočnenej platby v prospech účtu špecifikovaného v žiadosti o vrátenie.

Ak správca programu neodvedie programový grant a prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie spôsobom, v rozsahu a/alebo v lehote podľa žiadosti o vrátenie, Národný kontaktný bod oznámi porušenie finančnej disciplíny ÚVA ako podnet na začatie správneho konania.

Vysporiadanie finančných vzťahov viazaním rozpočtových prostriedkov v rozpočte kapitoly príslušného správcu programu v súlade s § 18 zákona o rozpočtových pravidlách sa vykoná aj v prípade, ak Národný kontaktný bod v súlade s Dohodou o implementácii programu zaslal žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov správcovi programu z vlastného podnetu, podnetu Certifikačného orgánu alebo Orgánu auditu, pričom správca programu si povinnosť vrátenia finančných prostriedkov riadne nesplnil.

13.5.2 Vrátenie finančných prostriedkov prispievateľským štátom

Prijímateľský štát vráti sumu požadovanú VFM/MZV NK do troch mesiacov od rozhodnutia o udelení finančnej korekcie. Vrátenie finančných prostriedkov od prijímateľského štátu nie je podmienené vrátením finančných prostriedkov od správcu programu alebo prijímateľa. V prípade, ak v určenej lehote nie sú finančné prostriedky vrátené na účty určené certifikačným orgánom od správcu programu, certifikačný orgán uhradí finančné prostriedky VFM/ MZV NK z iných zdrojov. To nezavazuje správcu programu povinnosti vykonať všetky potrebné kroky k tomu, aby finančné prostriedky boli prijímateľom vrátené. Ak ide

o nezrovnalosť, ktorú spôsobil priamo správca programu, postupuje sa postupmi uvedenými v dohode o implementácii programu.

VFM/MZV NK sa môže zrieknuť akejkolvek žiadosti o vrátenie tých prostriedkov prijímateľského štátu, ktoré boli v projekte neúčelne vynaložené (premrhané), ak Národný kontaktný bod preukáže, že neúčelné vynaloženie a okolnosti súvisiace s nezrovnalosťou nie sú spôsobené nedbanlivým plnením alebo neplnením povinností subjektov zapojených do systému riadenia a kontroly a povinností správcu programu, a Národný kontaktný bod a správca programu prijali všetky primerané opatrenia na vymoženie týchto prostriedkov.

Vrátenie finančných prostriedkov od prijímateľského štátu VFM/MZV NK nie je podmienené vrátením finančných prostriedkov od správcu programu alebo prijímateľa. V prípade, ak Certifikačný orgán uhradil žiadosť o vrátenie VFM/MZV NK a správca programu v určenej lehote nevráti finančné prostriedky na účty Certifikačného orgánu, uskutoční sa vysporiadanie finančných vzťahov viazaním rozpočtových prostriedkov v rozpočte kapitoly príslušného správcu programu v súlade s § 18 zákona o rozpočtových pravidlách.

Národný kontaktný bod ustanoví bližšie postupy v Pravidlách financovania finančných opráv z nezrovnalostí v rámci Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu na programové obdobie 2014 – 2021.

Akékolvek omeškanie pri vrátení finančných prostriedkov zakladá nárok na úroky z omeškania, počínajúc dňom splatnosti a končiac dátumom skutočnej úhrady. Úroková miera je o 1,5% vyššia ako miera používaná Európskou centrálnou bankou pri jej hlavných refinančných operáciách v prvý pracovný deň mesiaca, na ktorý pripadá dátum splatnosti.

13.6 Všeobecné pozastavenie platieb prijímateľskému štátu

VFM/MZV NK môže po konzultáciách s Národným kontaktným bodom s cieľom dosiahnuť riešenie vzniknutej situácie pozastaviť všetky platby prijímateľskému štátu, ak:

- (a) informácie alebo dokumenty získané VFM/MZV NK alebo poskytnuté VFM/MZV NK poukazujú na prítomnosť systémových alebo rozsiahlych nedostatkov týkajúcich sa riadenia finančného príspevku z finančných mechanizmov v prijímateľskom štáte; alebo
- (b) požiadavke na vrátenie finančných prostriedkov spojenej s niektorým typom pomoci prijímateľskému štátu financovanej v rámci predchádzajúcich programových období finančných mechanizmov nebolo prijímateľským štátom vyhovené.

13.7 Pozastavenie realizácie programu

Národný kontaktný bod je oprávnený pozastaviť realizáciu programu, resp. v rámci neho implementovaného projektu, ak:

- a) sa realizáciou programu, resp. projektu poškodzuje alebo ak preukázateľne hrozí, že sa poškodí dobré meno finančných mechanizmov,
- b) je realizáciou programu, resp. projektu ohrozený alebo preukázateľne hrozí, že bude ohrozený, verejný záujem,

- c) realizáciou programu, resp. projektu dochádza alebo môže dôjsť k poškodzovaniu zdravia obyvateľstva alebo škodám na majetku,
- d) realizáciou programu, resp. projektu dochádza k iným obdobným škodám alebo hrozbám, ako sú uvedené v predchádzajúcich bodoch.

Ak je realizácia programu pozastavená, správca programu nesmie pokračovať v realizácii Programu, a prerušuje sa plynutie lehôt. Po zrušení pozastavenia realizácie programu musí byť program ukončený najneskôr do termínu podľa Dohody o implementácii programu.

Národný kontaktný bod zašle správcovi programu oznámenie o pozastavení realizácie programu. V oznámení uvedie dôvody pozastavenia realizácie programu, resp. projektu, ako aj termín, v ktorom je potrebné predložiť dokumenty, ktoré Národnému kontaktnému bodu umožnia preskúmať, či dôvody pozastavenia pominuli, resp. boli odstránené.

Národný kontaktný bod neodkladne zruší pozastavenie realizácie programu, resp. projektu, ak dôvod pozastavenia realizácie pominul, bol odstránený, resp. už neplatí alebo neodôvodňuje pozastavenie realizácie programu.

Maximálna lehota, v rámci ktorej môže byť realizácia programu, resp. projektu pozastavená, je 6 mesiacov odo dňa doručenia oznámenia o pozastavení realizácie programu, resp. projektu správcovi programu; po uplynutí tejto lehoty je správca programu povinný vrátiť dovtedy poskytnutý programový grant a prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie alebo ich časť, resp. zabezpečiť vrátenie dovtedy poskytnutého projektového grantu, resp. jeho časti od prijímateľa.

13.8 Ukončenie Dohody o implementácii programu

Ukončenie Dohody o implementácii programu nastane:

- a) splnením záväzkov zmluvných strán a súčasne uplynutím doby, na ktorú bola Dohoda o implementácii programu uzatvorená,
- b) dohodou zmluvných strán,
- c) odstúpením od Dohody o implementácii.

Dohodu o implementácii programu možnú ukončiť, len ak majú zmluvné strany vzájomne usporiadané všetky záväzky vyplývajúce z Dohody o implementácii programu alebo vzniknuté na základe tejto dohody alebo ak nedošlo ani k čiastočnému poskytnutiu finančných prostriedkov podľa tejto dohody.

Správca programu je v omeškaní, ak nesplní riadne a včas povinnosť, resp. povinnosti ustanovené v právnom rámci FM EHP a NFM, ktoré sa v Dohode o implementácii programu zaviazal plniť.

Akékoľvek omeškanie správcu programu s plnením povinnosti, ktorú sa zaviazal plniť Dohody o implementácii programu, znamená podstatné porušenie zmluvnej povinnosti a zároveň porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a spôsobuje vznik nezrovnalosti.

Národný kontaktný bod je oprávnený okamžite od Zmluvy odstúpiť, ak správca programu podstatným spôsobom porušil povinnosť, ktorú sa podľa Dohody o implementácii programu zaviazal plniť. Ak Národný kontaktný bod od Dohody o implementácii programu neodstúpi, je oprávnený požadovať odstránenie protiprávneho stavu, udeliť finančnú korekciu, resp. požadovať, aby správca programu preukázal, že k porušeniu povinnosti podľa Dohody o implementácii programu.

Národný kontaktný bod je oprávnený odstúpiť od Dohody o implementácii programu aj ak:

- a) rozhodnutie o pozastavení platieb, alebo rozhodnutie o pozastavení realizácie programu, resp. projektu nebolo zrušené do 1 roka od vydania takého rozhodnutia,
- b) finančné prostriedky žiadané prostredníctvom žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov neboli vrátené do šiestich mesiacov odo dňa doručenia žiadosti,
- c) správca programu je v likvidácii, v konkurze alebo podal vyhlásenie o nedostatočnosti svojej finančnej kapacity na pokračovanie realizácie programu alebo je neschopný plniť svoje finančné záväzky,
- d) VFM/MZV NK odstúpil od programovej dohody, alebo programová dohoda bola ukončená dohodou zmluvných strán,
- e) správca programu sa, podľa záverov Národného kontaktného bodu alebo VFM/MZV NK, zúčastňoval korupcie, podvodu a podobných činností, alebo neprijal potrebné opatrenia pri odhaľovaní či zabránení takýchto činností, alebo v prípade ich výskytu neodstránil ich účinky.

Správca programu je oprávnený od Dohody o implementácii programu odstúpiť v súlade s § 344 Obchodného zákonníka, alebo v prípade, že z objektívnych dôvodov nie je možné zabezpečiť plnenie zmluvných úloh správcom programu.

Ak Národný kontaktný bod odstúpi od Dohody o implementácii programu z dôvodu porušenia povinnosti podľa tejto dohody zo strany správcu programu, správca programu je povinný vrátiť na účet Certifikačného orgánu celý dovtedy poskytnutý Programový grant a prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie alebo ich časť.

Ak Národný kontaktný bod odstúpi od Dohody o implementácii programu z dôvodu objektívnej alebo subjektívnej nemožnosti plnenia záväzkov z tejto dohody zo strany správcu programu, správca programu je povinný vrátiť na účet Certifikačného orgánu celý dovtedy poskytnutý programový grant a prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie alebo ich časť. Výška finančných prostriedkov, ktoré bude správca programu povinný vrátiť na účet Certifikačného orgánu, sa určí v nadväznosti na výšku finančných prostriedkov, ktoré bude Národný kontaktný bod povinný vrátiť VFM/MVZ NK v súlade s programovou dohodou.

14 Záverečné ustanovenia

14.1 Jazyk

Všetka komunikácia medzi VFM/MZV NK a prijímateľským štátom prebieha v angličtine. K originálnym dokumentom (v jazyku inom ako je angličtina) zaslaným VFM/MZV NK je priložený preklad do angličtiny. Prijímateľský štát nesie plnú zodpovednosť za presnosť prekladu.

14.2 Závazky

Zodpovednosť prispievateľských štátov ohľadne finančných mechanizmov sa obmedzuje na poskytnutie finančných príspevkov v súlade s príslušnými programovými dohodami.

Prispievateľské štáty, VFM, MZV NK ani Európske združenie voľného obchodu vrátane ÚFM nepreberajú, ani neprevezmú žiadne záväzky za prijímateľský štát, správcov programov, prijímateľov, iných príjemcov grantov alebo akékoľvek tretie strany.

14.3 Rozhodné právo a príslušnosť súdov

Spolupráca medzi finančnými mechanizmami a prijímateľským štátom, ako aj interpretácia programovej dohody Nariadení sa riadia právom Nórskeho kráľovstva.

VFM/MZV NK a Národný kontaktný bod sa zriekajú ich práv, aby akýkoľvek spor súvisiaci s programovou dohodou bol riešený akýmkoľvek národným alebo medzinárodným súdom a súhlasia s urovaním takéhoto sporu zmierom.

Ak Národný kontaktný bod nevyhovie požiadavke VFM/MZV NK na vrátenie finančných prostriedkov alebo vznikne spor súvisiaci s požiadavkou na vrátenie finančných prostriedkov, ktorý nie je možné riešiť v súlade s predchádzajúcim odsekom, strany môžu predložiť spor (okresnému súdu) Oslo Tingrett.

VFM/MZV NK sa môže domáhať výkonu rozhodnutia alebo súdneho príkazu získaného v súlade s predchádzajúcim odsekom u akéhokoľvek súdu alebo príslušného orgánu na území prijímateľského štátu alebo v inej krajine, kde má prijímateľský štát svoje aktíva.

Prijímateľský štát poverí Národný kontaktný bod právomocou prijímať v jeho zastúpení súdne písomnosti.

Spory medzi Národným kontaktným bodom a správcom programu týkajúce sa implementácie dohody o implementácii programu sa riešia prednostne zmierom. V prípade, ak zmier nebude možné dosiahnuť, bude spor predložený na vecne a miestne príslušný súd v Slovenskej republike.

15 Zoznam príloh

1. Pravidlá výkonu finančnej kontroly a monitorovania (verzia 1.1)